

دانشگاه علوم پزشکی تهران
معاونت آموزشی دانشگاه
مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی

سمینار سراسری

ارزیابی

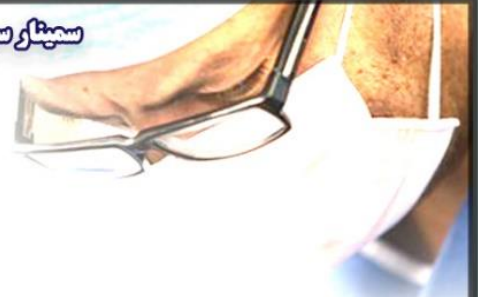
صلاحیت

بالینی

کتابچه خلاصه مقالات سمینار سراسری ارزیابی صلاحیت بالینی

مرکز مطالعات و توسعه آموزش دانشگاه علوم پزشکی تهران
با همکاری
معاونت آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
۲۸ بهمن ماه ۱۳۹۵

مسئولین برگزاری سمینار

رئیس سمینار
دکتر محمد جلیلی

دبیر علمی سمینار
دکتر عظیم میرزازاده

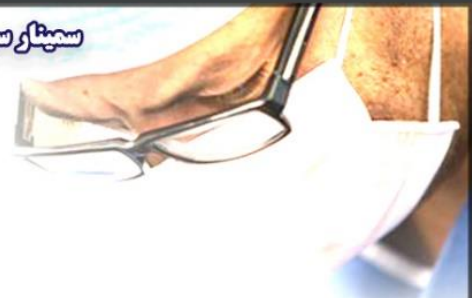
دبیر اجرایی سمینار
دکتر هومن شهسواری

اعضای کمیته علمی (به ترتیب حروف الفبا):

امین رضا آبخو، دکتر فضل الله احمدی، دکتر سید حسن امامی رضوی، دکتر حسین پورکاظمی، دکتر محمد جلیلی، دکتر طاهره چنگیز، دکتر محمدعلی چراغی، دکتر هومان حسین نژاد، دکتر سید کامران سلطانی عربشاهی، دکتر هومن شهسواری، دکتر بهروز عطارباشی مقدم، دکتر سعید عسگری، دکتر مهوش علیزاده، دکتر سارا مرتاض هجری، دکتر الهه ملکان راد، دکتر عظیم میرزازاده

اعضای کمیته اجرایی (به ترتیب حروف الفبا):

متین امیری، لیلی بردایی، مژگان خانی، رضا شعبانی، نرگس عزیزیان، مرضیه عزیزیان، خوشنام علیزاده، اصغر غازان، احمد قاسمی، فاطمه قربی

فهرست

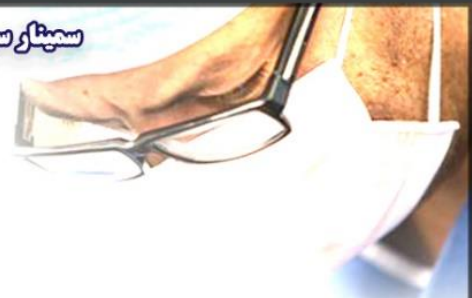
صفحه	عنوان مقاله	کد
	خلاصه مقالات پذیرفته شده به صورت نخرانی های کوتاه ۱۵-۲	
۶	۲- مقایسه رضایتمندی، نگرش و میزان استرس نسبت به ارزشیابی به روش سنتی و امتحان بالینی با ساختار عینی OSCE در امتحان مهارت های بالینی.....	
۷	۳۸- تاثیر بهره گیری از لاگ بوک در تعاملات درون بخشی دستیاران.....	
	۴۳- ارتقای مهارتهای بالینی دانشجویان پرستاری در بخش مراقبت ویژه نوزادی با استفاده از DOPS	
۸	۷۶- بازخورد دانشجویان و سرپرستان بالینی در خصوص اجرای طرح دفترچه ثبت فعالیت های بالینی (لاگبوک) دانشجویان علوم توانبخشی برای نخستین بار در کشور.....	
۹	۸۰- اجرای نظام ارائه بازخورد و ارزشیابی چند منبعی مبتنی بر شبکه در محیط های بالینی.....	
	۸۶- طراحی، اجرا و ارزشیابی آزمونهای استدلال بالینی جهت ارزیابی کارآموزان در گروه آموزشی بیماری های داخلی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی تهران.....	
۱۰	۸۹- ارزیابی ساختاری و فرایند اجرایی آزمون صلاحیت بالینی برگزار شده توسط دانشگاه علوم پزشکی مازندران اردیبهشت ۱۳۹۵.....	
۱۲	۹۶- بررسی صلاحیت بالینی دانشجویان پزشکی در بخش داخلی با استفاده از OSCE مبتنی بر فناوری واقعیت مجازی: تجربه دانشگاه علوم پزشکی گناباد.....	
۱۴	۱۰۵- اثر بازخورد شفاهی در ارتقاء یادگیری شناختی و مهارت های بالینی دانشجویان پرستاری.....	
۱۶	۱۰۹- ارزشیابی عملکرد دستیاران گوش و حلق و بینی دانشگاه علوم پزشکی شیراز با استفاده از رویکرد ۳۶۰ درجه.....	
۱۷	۱۱۰- انتظار از DOPS آموزش یا ارزیابی؟.....	
۱۹	۱۱۱- اهمیت ارزیابی صلاحیت بالینی در آموزش پرستاری: معرفی ابزار اثربخش.....	
	خلاصه مقالات پذیرفته شده به صورت پوستر:	
۲۱	۰۰۱- تحقق اهداف آموزش بالینی پرستاری و عوامل موثر بر آن از دیدگاه دانشجویان پرستاری.....	
۲۲	۰۰۲- بررسی میزان دستیابی به مهارت های اولیه از دیدگاه دانشجویان پرستاری دانشکده پرستاری مامایی همدان.....	
۲۳	۰۰۳- توانایی تأمل و عملکرد بالینی دانشجویان مامایی.....	

- ۰۰۴- تحلیل شکاف مواجهات بالینی دانشجویان پزشکی دوره کارآموزی اطفال با استاندارد: ارائه راهکارهای مداخله‌ای برای بهبود صلاحیت بالینی..... ۲۴
- ۰۰۵- آیا برنامه درسی مبتنی بر تظاهرات بالینی (CPC) در افزایش صلاحیت بالینی دانشجویان پزشکی موثر است؟..... ۲۵
- ۰۰۶- طراحی ابزاری برای ارزیابی صلاحیت بالینی دانشجویان پزشکی در بخش اطفال..... ۲۶
- ۰۰۷- بررسی نظرات اعضا هیات علمی برگزار کننده در مورد آزمون صلاحیت بالینی دانشگاه علوم پزشکی کاشان دی ماه ۹۴..... ۲۷
- ۰۰۸- بررسی رضایتمندی شرکت کنندگان در مورد آزمون صلاحیت بالینی دانشگاه علوم پزشکی کاشان دی ماه ۹۴..... ۲۸
- ۰۰۹- نحوه برگزاری و بررسی رعایت استانداردها در آزمون صلاحیت بالینی در دانشگاه علوم پزشکی کاشان دی ماه ۹۴..... ۲۹
- ۰۱۰- بررسی مقایسه‌ای نمرات دانشجویان در ایستگاه‌های مختلف آزمون صلاحیت بالینی..... ۳۱
- ۰۱۱- بررسی نگرش دانشجویان شرکت کننده در آزمون صلاحیت بالینی دانشگاه علوم پزشکی کاشان در مورد صلاحیت آزمون..... ۳۲
- ۰۱۲- بررسی تأثیر ارتقاء صلاحیت حرفه‌ای مدیران پرستاری بر بهره‌وری پرستاری..... ۳۳
- ۰۱۳- ارزشیابی مهارت‌های مدیریتی با آزمون عینی ساختارمند مدیریتی: آسمی..... ۳۴
- ۰۱۴- سنجش اخلاق حرفه‌ای پرستاران شاغل در بیمارستان‌های آموزشی شیراز به روش تیم محور..... ۳۶
- ۰۱۵- بررسی آگاهی نگرش و عملکرد دانشجویان مامایی نسبت به مهارت‌های بالینی در دانشکده‌های پرستاری و مامایی بیرجند ۱۳۹۴..... ۳۷
- ۰۱۶- بازخورد خوب است یا بد؟ تاثیر بازخورد در آموزش بالینی از دیدگاه رزیدنت‌های پزشکی..... ۳۸
- ۰۱۷- ارزیابی مبتنی بر تیم صلاحیت بالینی در دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شیراز..... ۳۹
- ۰۱۸- مقایسه رضایتمندی دانشجویان رشنه اتاق عمل از دو روش ارزشیابی عملی با ساختار عینی و سنتی در دانشکده پیراپزشکی در سال تحصیلی ۹۵-۱۳۹۴..... ۴۰
- ۰۱۹- پورت فولیو؛ شیوه نوین مشارکت دانشجو در ارزشیابی آموزشی..... ۴۱
- ۰۲۰- ارزیابی نقش لاگ بوک در برنامه آموزشی رشته پزشکی از طریق تحلیل و بررسی لاگ بوک‌ها..... ۴۲
- ۰۲۱- خود ارزیابی صلاحیت بالینی‌های پرستاران: گامی به سوی توسعه حرفه‌ای مداوم..... ۴۳
- ۰۲۲- بررسی جایگاه لاگ بوک در برنامه آموزشی دستیاران دانشگاه علوم پزشکی شیراز..... ۴۴
- ۰۲۳- روش‌های نوین ارزیابی صلاحیت بالینی در پرستاری: چالش‌ها و نویدها..... ۴۶
- ۰۲۴- ارزیابی صلاحیت بالینی دانشجویان پزشکی مقطع کارورزی دانشگاه علوم پزشکی بابل با استفاده از آزمون بالینی ساختار مند..... ۴۷
- ۰۲۵- رابطه سنجی تفکر انتقادی و صلاحیت بالینی دانشجویان پرستاری..... ۴۹
- ۰۲۶- بررسی رابطه بین صلاحیت رهبری مدیران پرستاری با صلاحیت بالینی پرستاران تازه‌کار در بیمارستان‌های آموزشی دانشگاه علوم پزشکی مشهد در سال ۹۳..... ۵۰
- ۰۲۷- آزمون بالینی ساختاریافته عینی در پرستاری..... ۵۲

- ۵۳-۰۲۸- وضعیت درک دانشجویان از ارائه بازخورد توسط اساتید در ارزیابی بالینی.....
- ۵۴-۰۲۹- بررسی وضعیت لاگ بوک‌های موجود در بخش‌های بالینی از دیدگاه دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند.....
- ۰۳۰- میزان به کارگیری مهارت‌های مرتبط با حیطه‌های هفت‌گانه صلاحیت بالینی در پرستاران شاغل در بخش‌های ویژه یکی از بیمارستان‌های آموزشی کرمانشاه در سال ۱۳۹۵.....
- ۵۵-۰۳۱- بررسی نظرات دانشجویان مامایی کارشناسی پیوسته در مورد امتحان جامع مامایی در دانشکده پرستاری و مامایی اردبیل ۱۳۹۵.....
- ۵۶-۰۳۲- عوامل موثر بر ارائه بازخورد به دانشجو توسط اساتید پزشکی در محیط بالینی.....
- ۵۷-۰۳۳- بررسی ارتباط نمرات آزمون مهارت‌های بالینی به روش OSCE با نمره پیش کارورزی و جامع علوم پایه در دانشجویان رشته پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان اسفندماه ۱۳۹۳.....
- ۵۸-۰۳۴- صلاحیت بالینی در پرستاری: اجرای لاگ بوک آنلاین در دانشکده‌های پرستاری.....
- ۵۹-۰۳۵- عدم تناسب بین انتظارات پرستاران با تجربه، با آورده‌های دانش آموختگان جدید پرستاری: یک مطالعه کیفی.....
- ۶۰-۰۳۶- بررسی دیدگاه کارورزان نسبت به ارزیابی صلاحیت بالینی در دانشگاه علوم پزشکی زابل سال ۹۵.....
- ۶۱-۰۳۷- کاهش اضطراب عملکرد بالینی دانشجویان پرستاری در اولین مواجهه خود با محیط‌های بالینی در کوریکولوم تلفیقی Context based Learning و سیستم ارزشیابی مبتنی بر Features Key.....
- ۶۲-۰۳۸- دیدگاه دانشجویان پرستاری نسبت به ارزیابی عملکرد بالینی آن‌ها با استفاده از لاگ بوک در دانشکده پرستاری و مامایی خرم‌آباد ۱۳۹۵.....
- ۶۳-۰۳۹- شیوه‌های نوین ارزیابی از صلاحیت‌های بالینی در حرفه‌های سلامت.....
- ۶۴-۰۴۰- نقش و جایگاه بازخورد در ارزیابی صلاحیت‌های بالینی.....
- ۶۵-۰۴۱- بررسی کارایی لاگ بوک به عنوان شیوه ارزشیابی بالینی دانشجویان پرستاری.....
- ۶۶-۰۴۲- مدل‌های ارزشیابی بالینی evaluation Models of clinical.....
- ۶۷-۰۴۳- بررسی دیدگاه دانشجویان پزشکی در خصوص log book: نقاط قوت، محدودیت‌ها و پیشنهادهای جهت ارتقاء.....
- ۶۸-۰۴۴- استفاده از سید پروژه در آموزش.....
- ۶۹-۰۴۵- بررسی ارتباط بین صلاحیت حرفه‌ای و تعهد سازمانی پرستاران.....
- ۷۰-۰۴۶- بررسی تاثیر برنامه ایمن سازی در برابر استرس بر صلاحیت حرفه‌ای پرستاران شاغل در بخش‌های روان پزشکی.....
- ۷۱-۰۴۷- بررسی دیدگاه دانشجویان درباره شیوه کیفیت آموزش اساتید مراکز بالینی دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی در سال تحصیلی ۹۵-۹۴.....
- ۷۲-۰۴۸- تعریف تخصص و صلاحیت بالینی در حوزه توانبخشی و فیزیوتراپی.....
- ۷۳-۰۴۹- ارزشیابی توانمندساز: راهکاری برای ارتقاء صلاحیت بالینی دانشجویان در حوزه سلامت.....
- ۷۴-۰۵۰- ارتقاء میزان رعایت رفتار حرفه‌ای در دانشجویان گفتار درمانی دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز.....

- ۰۵۱- نظرسنجی دانشجویان رشته‌های علوم توانبخشی دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز در خصوص برگزاری آزمون سنجش صلاحیت بالینی (OSCE)..... ۷۶
- ۰۵۲- بررسی حداقل کفایت بالینی در آسیب شناسی گفتار و زبان..... ۷۸
- ۰۵۳- مقایسه پایایی نمره دهی در OSCE با استفاده از چک لیست و Global Rating..... ۷۹
- ۰۵۴- توجه به بازخوردها و کسب صلاحیت معلمی پرستاری..... ۸۰
- ۰۵۵- بررسی صلاحیت بالینی پرسنل پرستاری جدید ورود بیمارستان ولی عصر (عج) بیرجند بر اساس خودارزیابی سال ۹۵-۱۳۹۴..... ۸۱
- ۰۵۶- بررسی تاثیر استفاده از دفترچه ثبت فعالیت‌های بالینی (لاگ بوک) بر نمرات کارآموزی دانشجویان در رشته‌های علوم توانبخشی..... ۸۲
- ۰۵۷- ارزیابی روانی و پایایی و ضریب دشواری و تمیز آزمون صلاحیت بالینی برگزار شده توسط دانشگاه علوم پزشکی مازندران اردیبهشت ۱۳۹۵..... ۸۴
- ۰۵۸- ارتقا مهارت‌های زبان تخصصی دانشجویان رشته فناوری اطلاعات سلامت: طراحی مدل کارپوشه..... ۸۶
- ۰۵۹- بررسی ثبات و همسانی درونی آزمون صلاحیت بالینی برگزار شده توسط دانشگاه علوم پزشکی مازندران در مرداد ماه ۱۳۹۵..... ۸۷
- ۰۶۰- ارزیابی برنامه آموزشی عملکرد مبتنی بر شواهد مبتنی بر مدل اشاعه نوآوری راجرز در دانشجویان پرستاری: یک مطالعه ترکیبی..... ۸۸
- ۰۶۱- بررسی رابطه نتایج آزمون ارزیابی صلاحیت بالینی دانشجویان پزشکی عمومی در پایان مرحله کارآموزی با عملکرد آنان در امتحان جامع پیش کارورزی..... ۸۹
- ۰۶۲- ارزیابی صلاحیت بالینی دانشجویان در پایان مرحله کارآموزی به روش ساختارمند عینی (OSCE) رویکردی جهت ارتقاء آموزش‌های بالینی دانشجویان پزشکی عمومی..... ۹۱
- ۰۶۳- ارزیابی آزمون صلاحیت بالینی از دیدگاه کارورزان دانشگاه علوم پزشکی گیلان..... ۹۳
- ۰۶۴- ارزیابی بیماران استاندارد شده در آزمون صلاحیت بالینی از دیدگاه ناظرین آزمون..... ۹۴
- ۰۶۵- دیدگاه کارورزان پزشکی در مورد آزمون صلاحیت بالینی: یک مطالعه کیفی..... ۹۵
- ۰۶۶- اعتبارسنجی و انطباق فرهنگی پرسشنامه ارزشیابی رفتار حرفه‌ای (P-MEX) در دندانپزشکی..... ۹۶
- ۰۶۷- بررسی رابطه بین رفتارهای آموزش بالینی مربیان پرستاری با درک دانشجویان از یادگیری..... ۹۷
- ۰۶۸- بازخورد عنصری فراموش شده در آموزش بالینی..... ۹۸
- ۰۶۹- موانع ارائه بازخورد در آموزش بالینی..... ۹۹
- ۰۷۰- بررسی توافق ارزیابی اساتید و خود ارزیابی دستیاران طب اورژانس از صلاحیت بالینی دستیاران..... ۱۰۰
- ۰۷۱- نمره دانشگاه علوم پزشکی سمنان در شروع راه آزمون صلاحیت بالینی چند است؟..... ۱۰۱
- ۰۷۲- بررسی صلاحیت بالینی و ارتباط آن با اخلاق حرفه‌ای و سلامت معنوی پرستاران..... ۱۰۲
- ۰۷۳- بررسی میزان رضایتمندی دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تبریز در خصوص برگزاری آزمون صلاحیت بالینی..... ۱۰۳
- ۰۷۴- بررسی نقاط قوت و ضعف برگزاری آزمون صلاحیت بالینی از دیدگاه دانشجویان پزشکی..... ۱۰۴

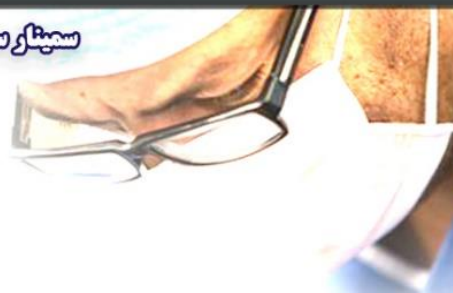
سمپتار سراسری

ارزیابی

صلاحیت

بالینی

خلاصه مقالات پذیرفته شده به صورت سخنرانی های کوتاه

مقایسه رضایتمندی، نگرش و میزان استرس نسبت به ارزشیابی به روش سنتی و امتحان بالینی با ساختار عینی (OSCE) در امتحان مهارت‌های بالینی

عفت صادقیان

دانشگاه علوم پزشکی همدان، دانشکده پرستاری و مامایی

OSCE بعنوان معتبرترین روش برای ارزیابی مهارت‌های بالینی شناخته شده است که شامل ایستگاه‌های زمانبندی شده‌ای است که دانشجویان باید در این ایستگاه‌ها تکالیف بالینی خاصی را انجام داده و پاسخ‌های خود را ثبت نمایند. این روش قضاوت بالینی و اعتماد به نفس دانشجویان را افزایش می‌دهد. با توجه به ویژگی‌های این آزمون مطالعه‌ای با هدف تعیین رضایتمندی، نگرش و میزان استرس نسبت به ارزشیابی به روش سنتی و امتحان بالینی با ساختار عینی (OSCE) در امتحان مهارت‌های بالینی دانشجویان کارشناسی پرستاری در سال تحصیلی ۸۷-۸۶ صورت گرفت.

روش: در این پژوهش توصیفی-مقطعی ۱۶۰ از دانشجویان کارشناسی پرستاری سال اول که درس مهارت‌های بالینی پرستاری را به اتمام رسانده بودند به صورت تصادفی به دو گروه تقسیم کرده و از گروه اول امتحان به روش سنتی و برای گروه دوم به روش OSCE اجرا شد. اطلاعات بوسیله سه پرسشنامه با ساختار (استرس، رضایتمندی و نگرش)، جمع آوری شد، و با استفاده از نرم افزار spss نسخه ۱۰ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

نتایج: نتایج مطالعه نشان داد که رضایتمندی از امتحان به روش OSCE در حد متوسط، نگرش نسبت به آزمون OSCE از سنتی مثبت تر و میانگین استرس قبل از امتحان به روش سنتی بیشتر از OSCE بود. آزمون آماری اختلاف معنی داری را بین رضایتمندی، نگرش و استرس دو آزمون نشان نداد.

نتیجه‌گیری: با توجه به نتایج این مطالعه شاید با تغییراتی در روال اجرای این آزمون بتوان استرس امتحان را کاهش و رضایت دانشجویان را افزایش داد.

کلیدواژه‌گان: رضایتمندی-نگرش-استرس-امتحان سنتی-امتحان بالینی با ساختار عینی.

تأثیر بهره گیری از لاگ بوک در تعاملات درون بخشی دستیاران

The effect of the use of log books on interactions of residents

نویسندگان: هاجر شیعه، فاطمه میر*، پرینا نبینی، صدیقه مختار پور

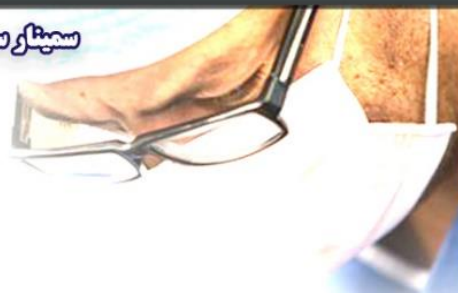
مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی شیراز، شیراز، ایران

لاگ بوک به عنوان بخشی از برنامه آموزشی جدید مقاطع Undergraduate و Postgraduate به طور گسترده در دنیا مورد استفاده قرار می گیرد. امروزه بهره گیری از این ابزار در اغلب موارد به صورت الکترونیکی بوده و دانشجویان موظف اند که تجربیات بالینی خود را در E-Log وارد نمایند، اساتید نیز به طور مداوم لاگ بوک را مورد بررسی قرار داده و علاوه بر بازخوردهایی که به دانشجویان می دهند، از اطلاعات حاصله به نحو مقتضی بهره می برند. این مطالعه با هدف بررسی نقش لاگ بوک در افزایش تعاملات بین بخشی صورت پذیرفته است. تعاملات بین بخشی دستیاران شامل شامل دو بخش می باشد: تعامل دستیار و استاد و تعاملات دستیار با دیگر همکارانشان

روش کار: در این بررسی از پرسشنامه محقق ساخته بهره گرفته شده است که شامل ۵ سوال بسته پاسخ بوده است و توسط ۲۰۰ نفر از دستیاران سال های مختلف دانشگاه علوم پزشکی شیراز در ۱۱ گروه آموزشی تکمیل گردیده است. نتایج توسط نرم افزار SPSS مورد بررسی قرار گرفت. **یافته ها:** به طور کلی ۳۰٪ دستیاران ایجاد بازخوردهای موثر و تعاملات دو طرفه بین استاد و دانشجو را در ارتباط با بکارگیری لاگ بوک گزارش داده اند. در حدود ۲۰٪ دستیاران افزایش تعاملات را تایید نموده اگرچه این تعاملات را به شکل بازخورد نبوده است. در حدود نیمی از دستیاران لاگ بوک را در ارائه بازخوردهای آموزشی و تعاملات استاد و دستیار بی تاثیر دانسته اند. از میان بازخوردهای ارائه شده، بیشترین بحث در مورد کیفیت عملکرد (به میزان ۲۷٪) بوده است. نیمی از دستیاران هیچ گونه تعاملی را با همکاران خود به منظور تکمیل لاگ بوک و پروسیجرهای ثبت شده طی چند ماه اخیر گزارش نموده اند. در حدود ۲۶٪ دستیاران به میزان ۱-۲ بار، ۱۸٪ دستیاران ۳-۵ بار و ۷٪ دستیاران بیش از ۵ بار با این هدف با همکاران خود تعامل داشته اند. میزان تعاملات بین دستیاران در گروه های زنان، جراحی، چشم، بیهوشی و پوست بیش از سایر بخش ها بوده است.

نتیجه گیری: Log Book ابزار مستندسازی تجربیات بالینی و محملی برای دریافت بازخورد از استاد بالینی و پایش مداوم دستیاران است. اگر برای این ابزار توسط گروه های آموزشی تخصصی و تک تک اعضای هیأت علمی مانند سایر روش های آموزش بالینی همچون ژورنال کلاب، درمانگاه و ... زمان مناسبی اختصاص یابد، نتیجه ای آن را در پایان دوره ملاحظه خواهیم نمود در غیر این صورت جز ابزاری وقت گیر بدون بهره دهی آموزشی و ارزشیابی خواهد بود. اگر دستیاران از اساتید بازخورد مناسب دریافت نمایند، بر اساس نوع و تعداد پروسیجرها در برنامه های آموزشی شان تغییر ایجاد گردد و از همه مهمتر بازخورد رو در رو از استاد دریافت کنند، می توانیم به آنکه لاگ بوک با کیفیت در حال اجرا است امیدوار بوده و منتظر نتایج و تأثیر آن باشیم، در غیر این صورت تنها طراحی و الزام به تکمیل آن توسط دستیاران برای تغییر و بهره مندی از فواید آن کافی نخواهد بود.

کلید واژه: لاگ بوک، دستیار، استاد، تعامل

بازخورد دانشجویان و سرپرستان بالینی در خصوص اجرای طرح دفترچه ثبت فعالیت‌های بالینی (لاگ بوک) دانشجویان

علوم توانبخشی برای نخستین بار در کشور

Students and Supervisor's Viewpoint about Logbook Implementation for Rehabilitation Sciences Students: The first Study in Iran

درسا حامدی^۱، نگین مرادی^۲، محمد جعفر شاطرزاده یزدی^{۳*}، شیدا جوادی پور^۱، مجید سلطانی^۲، رضا صالحی^۲، آرش بیات^۴، غلامحسین نساچ^۳، ندا طهماسبی^۵، تبسم قنوانی^۳، مجتبی توکلی^۴

- ^۱ مرکز تحقیقات توانبخشی عضلانی اسکلتی، مربی گروه کاردرمانی، دانشکده علوم توانبخشی، دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز،
^۲ مرکز تحقیقات توانبخشی عضلانی اسکلتی، استادیار گروه گفتاردرمانی، دانشکده علوم توانبخشی، دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز،
^۳ مرکز تحقیقات توانبخشی عضلانی اسکلتی، استادیار گروه فیزیوتراپی، دانشکده علوم توانبخشی، دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز،
 *shaterzadeh.pt@gmail.com
^۴ مرکز تحقیقات توانبخشی عضلانی اسکلتی، استادیار گروه شنوایی شناسی، دانشکده علوم توانبخشی، دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز،
^۵ مرکز تحقیقات توانبخشی عضلانی اسکلتی، مربی گروه گفتاردرمانی، دانشکده علوم توانبخشی، دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز،

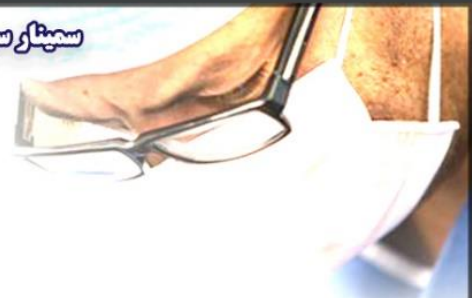
زمینه و هدف: دفترچه ثبت فعالیت بالینی به عنوان یک سیستم مستند سازی و ارزیابی مهارت بالینی دانشجویان در نظام آموزش پزشکی مطرح می‌باشد. دفترچه ثبت فعالیت بالینی (لاگبوک) دانشجویان رشته‌های علوم توانبخشی، برای اولین بار در کشور توسط دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز طراحی شد و مورد استفاده قرار گرفت. به منظور بررسی پیامدهای مثبت و منفی اجرای این طرح، نظرات دانشجویان و سرپرستان بالینی در خصوص آن مورد سنجش قرار گرفت.

روش کار: جلسات توجیهی در خصوص اجرای دفترچه ثبت فعالیت‌های بالینی برای دانشجویان سال آخر مقطع کارشناسی رشته‌های علوم توانبخشی و سرپرستان بالینی در ابتدای سال تحصیلی ۹۳-۹۴ برگزار گردید. دانشجویان دفترچه‌ها را برای تمامی واحدهای کارآموزی در دو نیمسال تحصیلی تکمیل نمودند. در انتهای نیمسال دوم نظرات دانشجویان و سرپرستان بالینی با استفاده از فرم نظرسنجی مورد بررسی قرار گرفت. سوالات فرم در پیوستار لیکرت از کاملاً مخالفم تا کاملاً موافقم پاسخ دهی شد.

یافته‌ها: در مجموع ۸۰ نفر از دانشجویان و ۲۲ نفر از سرپرستان بالینی فرم نظر سنجی را تکمیل نمودند. بیش از ۸۰٪ دانشجویان اذعان داشتند که دفترچه ثبت فعالیت‌های بالینی، قابلیت ارزشیابی صحیح رفتار و عملکرد حرفه‌ای، مهارت‌های علمی و عملی در محیط بالینی و هماهنگ‌سازی سیستم نمره دهی دانشجویان را دارد. دفترچه ثبت فعالیت‌های بالینی از دیدگاه بیش از ۹۰٪ از سرپرستان بالینی، ابزاری مناسب جهت سنجش رفتار حرفه‌ای و عملکرد بالینی دانشجویان می‌باشد. همچنین این دفترچه می‌تواند به درستی تفاوت عملکرد دانشجویان در محیط بالینی را تمیز دهد. نتایج آزمون من ویتنی نشان داد تفاوت معناداری بین میزان رضایت مربیان و دانشجویان از اجرای دفترچه ثبت فعالیت‌های بالینی وجود ندارد ($p > 0/05$) و رضایت مندی در سطح بالا (بیش از ۸۰٪) می‌باشد.

بحث و نتیجه‌گیری: دفترچه ثبت فعالیت‌های بالینی برای دانشجویان علوم توانبخشی ابزاری مناسب جهت سنجش مهارت‌های بالینی و رفتار حرفه‌ای دانشجویان می‌باشد. استفاده از این دفترچه و مقایسه نظرات دانشجویان و سرپرستان بالینی در سایر دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور پیشنهاد می‌گردد.

کلیدواژه‌ها: بازخورد، نظرسنجی، لاگ بوک، توانبخشی

اجرای نظام ارائه بازخورد و ارزشیابی چند منبعی مبتنی بر شبکه در محیط‌های بالینی

Implementing a Web-based Platform Designed for Multi-Source Feedback and Evaluation in Clinical Rotations

نام نویسندگان: بردیا خسروی^۱، بهار صابرزاده اردستانی^۱، مهدی سلیمانزاده^۱، امیر علی سهراب‌پور^۲، علیرضا سیما^{۲*}

^۱ دانشجوی پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران

^۲ استادیار گروه داخلی دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران

simaalireza@gmail.com

زمینه و هدف: در هر نظام آموزشی یکی از وظایف اساسی و مهم مدیریت آموزشی، ارزشیابی مداوم و ارائه بازخورد مناسب به اجزای سیستم است. اطلاعات حاصل از ارزشیابی اجزای سیستم‌های آموزشی را می‌توان برای مقاصد سازنده (formative) و پایانی (summative) استفاده نمود. سیستم ارزشیابی فعلی دانشجویان در بخش‌های بالینی ایراداتی دارد من جمله: تعداد کم ارزشیابی، نبود بازخورد کیفی، عدم ارائه به موقع بازخورد، نبود شناخت کافی بین استاد و دانشجو.

روش کار: در این مطالعه سعی شده است تا سامانه‌ای پایا مبتنی بر شبکه برای ارزشیابی، جمع‌آوری اطلاعات، آنالیز و ارائه بازخورد اجرا شود تا بستر مناسبی برای ارزشیابی جامعه کلیه اجزا سیستم فراهم شود. ابتدا روش‌های مختلف ارزشیابی فعالیت-های آموزشی که تاکنون در دانشگاه علوم پزشکی تهران مورد استفاده قرار گرفته، بررسی شد سپس با مرور تجربیات انجام شده و تطابق آنها با نیازهای سیستم الگوهای مناسب برای طراحی سیستم مذکور استخراج گشت و این سامانه ارزشیابی چند منبعی در بخش‌های گوارش و جنرال بیمارستان شریعتی به مدت ۱۶ دوره دو هفته‌ای اجرا شد.

یافته‌ها: برونداد اجرای فرایند ۸۴۶ فرم ارزشیابی پر شده و ۳۴۳ بازخورد متنی است در صورتی که در بازه زمانی مشابه از سیستم ارزشیابی کنونی دانشگاه برای کارآموزان استفاده می‌شد در نهایت منجر به ایجاد ۱۷۲ فرم ارزشیابی پر شده می‌شد در حالی که از این ۸۴۶ فرم پر شده ۳۳۵ عدد مربوط به ارزشیابی کارآموزان است یعنی افزایش ۱،۹۵ برابری ارزشیابی رخ داده است. و استفاده از این سیستم منجر به ایجاد ۵۱۱ ارزشیابی شده است که در سیستم کنونی دانشگاه به طور کلی انجام نمی‌شده است. در این بازه برای ۱۳ عضو هیات علمی حاضر در بخش‌ها در این ۱۶ دوره، جمعا ۲۱۴ ارزشیابی پر شده است یعنی ۱۶،۴۶ ارزشیابی به طور میانگین برای هر اتند و این در حالی است که در سیستم کنونی دانشگاه ۱۰-۱۲ ارزشیابی در طول یک سال برای هر عضو هیات علمی پر می‌شود. در رضایت سنجی انجام شده از دانشجویان در مقایسه با رضایت سنجی انجام شده از دانشجویان در سیستم قبلی افزایش قابل توجه رضایت مندی به دست آمد.

بحث و نتیجه‌گیری: در مجموع به نظر می‌رسد سامانه ارائه بازخورد و ارزشیابی چند منبعی می‌تواند منجر به ارتقا سیستم

ارزشیابی بخش‌های بالینی گردد و دقت ارزشیابی به عمل آمده را افزایش می‌دهد.

کلید واژه‌ها: ارزشیابی چند منبعی، سامانه، محیط بالینی

طراحی، اجرا و ارزشیابی آزمون‌های استدلال بالینی جهت ارزیابی کارآموزان در گروه آموزشی بیماری‌های داخلی،

دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی تهران

Design, implementation and assessment of clinical reasoning exams to assessing clerks in Internal medicine department, Tehran university of Medical Sciences

نام نویسندگان: آناهیتا صادقی^۱، علی علی‌عسگری^۱، محبوبه ابراهیم‌پور^۱، نسیم خواجوی‌راد^{۲*}، حرمت رحیم‌زاده^۳، ساسان فلاحتی^۴،

امیرحسین کاظمی^۵، زهرا ممیزصنعت^۶، هاله اشرف^۳، سعید رضا جمالی مقدم^۶

^۱استادیار گروه بیماری‌های داخلی، بیمارستان دکتر شریعتی، دانشگاه علوم پزشکی تهران

^۲استادیار گروه بیماری‌های داخلی، بیمارستان امام خمینی (ره)، دانشگاه علوم پزشکی تهران، Nkhajavirad@gmail.com

^۳استادیار گروه بیماری‌های داخلی، بیمارستان سینا، دانشگاه علوم پزشکی تهران

^۴استادیار گروه بیماری‌های داخلی، بیمارستان بهارلو، دانشگاه علوم پزشکی تهران

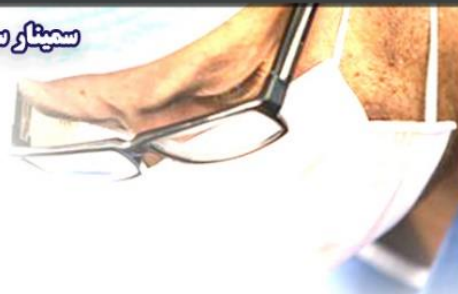
^۵استادیار گروه بیماری‌های داخلی، بیمارستان امیراعلم، دانشگاه علوم پزشکی تهران

^۶استادیار گروه بیماری‌های عفونی، بیمارستان ضیائیان، دانشگاه علوم پزشکی تهران

زمینه و هدف: استدلال بالینی به عنوان یکی از اساسی‌ترین مهارت‌های مورد نیاز پزشکان، نقشی بسیار مهم در توانایی تصمیم‌گیری‌های صحیح تشخیصی و درمانی دارد. در حال حاضر دو تئوری استدلال تحلیلی (Analytic) و غیر تحلیلی (Non-Analytic or Pattern recognition) مبنای آموزش استدلال بالینی است. برای ارزیابی توانایی استدلال بالینی در دانشجویان پزشکی روش‌های معدودی مانند آزمون چندگزینه‌ای اصلاح شده، آزمون‌های استدلالی پیشرفته شامل Key Feature, Puzzle and Clinical Reasoning Problems وجود دارد. هدف از این مطالعه سنجش عملکرد بالینی کارآموزان داخلی با ترکیبی از این آزمون‌ها و نیز میزان رضایت مندی آن‌ها می‌باشد.

روش کار: به منظور انجام این مطالعه مراحل زیر طی شد:

- ۱- تشکیل کمیته امتحانات کارآموزی متشکل از اعضای هیات علمی گروه داخلی شش بیمارستان آموزشی وابسته به دانشگاه تهران.
- ۲- تهیه Blue print آزمون بر اساس تظاهرات شایع بالینی در کوریکولوم دوره کارآموزی.
- ۳- برگزاری کارگاه‌های آموزشی روش‌های ارزیابی استدلال بالینی برای اعضای کمیته.
- ۴- طراحی سوالات Modified MCQ، Key Feature و Puzzle و نهایی‌سازی سوالات در قالب برگزاری پانل خبرگان.
- ۵- برگزاری کلاس‌های آموزشی برای کارآموزان و برگزاری یک آزمون مقدماتی با تعداد معدودی سوال Key eature و Puzzle.
- ۶- برگزاری دو آزمون متمرکز در پایان دوره داخلی شامل یک آزمون چندگزینه‌ای اصلاح شده به صورت کتبی و یک آزمون کامپیوتری شامل سوالات Key Feature و Puzzle.
- ۷- نظر سنجی از فراگیران و آنالیز آماری نتایج آزمون‌ها.

یافته ها:

- ۱- آزمون Key Feature و Puzzle: ۶۶,۲٪ فراگیران کیفیت آزمون را خوب و بسیار خوب و ۲۲,۲٪ متوسط ارزیابی نمودند. در دوره اول ۷۲,۵٪ و در دوره دوم ۸۱,۴٪ فراگیران موافق تداوم برگزاری این آزمون‌ها بودند.
- ۲- آزمون Modified MCQ: ۶۲٪ فراگیران سوالات را منطبق بر تظاهرات شایع در حیطه پزشکی عمومی دانسته و ۶۵٪ نیز سوالات را در جهت ارزیابی توانایی قوه استدلال خود می دانستند.
- میانگین نمرات آزمون Modified MCQ در مقایسه با آزمون کامپیوتری Key Feature و Puzzle تفاوت معناداری نداشت (p = ۰.۴۶).
- بحث و نتیجه‌گیری:** کاربرد توام انواع آزمون‌های سنجش استدلال بالینی، معیار مناسبی برای سنجش این توانایی است و آزمون چند گزینه‌ای اصلاح شده نیز می‌تواند ابزار مناسبی در این زمینه باشد. در این مطالعه علاوه بر جلب رضایت قابل قبول فراگیران، توانستیم آزمون چندگزینه‌ای را نیز به شکلی طراحی نماییم که استدلال بالینی ایشان را ارزیابی نماید.
- کلید واژه‌ها:** استدلال بالینی، آزمون چند گزینه‌ای، کارآموزی

ارزیابی ساختاری و فرایند اجرایی آزمون صلاحیت بالینی برگزار شده توسط دانشگاه علوم پزشکی مازندران اردیبهشت

۱۳۹۵

Construct evaluation of clinical competency by Mazandaran University of Medical Sciences in April 2016

فروزان صادقی^۱، فتنه عمویی^{۲*}، بیژن گرایلی^۳، سحر دباغی^۴

^۱ دکترای تخصصی فیزیولوژی، مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مازندران، ساری، ایران

^{۲*} دکترای تخصصی مدیریت آموزشی، مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مازندران، fattane_amuei@yahoo.com

^۳ پزشک عمومی، دانشجوی دکتری تخصصی آموزش عالی، مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مازندران، ساری، ایران

^۴ کارشناس ارشد آموزش پرستاری، مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مازندران، ساری، ایران

مقدمه: صلاحیت بالینی شامل مهارت‌های بالینی و ارتباطی و اقدامات عملی در حداقل توانمندی‌های مورد انتظار از فارغ التحصیلان دوره دکترای پزشکی عمومی است. گزارش حاضر جهت تحلیل آزمون صلاحیت بالینی برگزار شده توسط دانشگاه علوم پزشکی مازندران، بابل، گلستان، شاهرود، گیلان و سمنان تدوین شده است.

مواد و روش‌ها: این آزمون به شیوه OSCE و به صورت ۱۵ ایستگاه (۱۲ ایستگاه سوال و ۳ ایستگاه استراحت) طراحی و اجرا شد. ۶ سوال Critical و ۶ سوال Non Critical بوده است. ۷ بیمار نما آموزش دیده برای ایستگاه‌های تعیین شده (۴ سوال Critical و ۳ سوال Non critical)، به کار گرفته شدند. برای ارزیابی آزمون صلاحیت بالینی از سه پرسشنامه ارزیابی ساختاری آزمون، ارزیابی بیمارنا توسط ارزیاب و آزمون دهندگان، ارزیابی آزمون توسط دهندگان و یک چک لیست ارزیابی محتوایی آزمون از دیدگاه ارزیابان استفاده شد. برای ارزیابی و تحلیل سوالات آزمون صلاحیت بالینی از سه پرسشنامه ارزیابی ساختاری آزمون، ارزیابی بیمارنا توسط ارزیاب و آزمون دهندگان و ارزیابی آزمون صلاحیت بالینی توسط آزمون دهندگان استفاده شد.

پرسشنامه ارزیابی ساختاری آزمون، دارای ۳۵ سوال با طیف لیکرت (خوب، متوسط، ضعیف) بود که توسط ارزیابان EDC دانشگاه‌ها مورد ارزیابی قرار گرفتند. فرایند آزمون توسط پرسشنامه ۱۵ سوالی مطابق طیف لیکرت (خوب، متوسط، ضعیف) توسط کلیه آزمون دهندگان مورد ارزیابی و تحلیل آماری قرار گرفت. ارزیابی بیمارنا توسط ارزیاب با پرسشنامه ۸ سوالی با طیف لیکرت (کاملاً موافق تا کاملاً مخالف) انجام شد. همچنین ارزیابی بیمارنا توسط آزمون دهندگان (سوال ۸ از پرسشنامه شماره ۴) انجام شد.

نتایج: ارزیابی ساختاری آزمون در دانشگاه علوم پزشکی مازندران به جز گویه‌های امکانات و شرایط فیزیکی و راهنمای کلی قبل از آزمون که متوسط ارزیابی شده بود، مابقی گویه‌ها، خوب گزارش شده است. در ارزیابی ساختاری آزمون مربوط به دانشگاه علوم پزشکی شاهرود، همه گویه‌ها به جزء گویه تناسب مدت زمان آزمون که ضعیف و گویه کیفیت اجرای دستورالعمل آزمون که متوسط گزارش شده، مابقی خوب ارزیابی شده است. در دانشگاه علوم پزشکی سمنان، همه گویه‌های به جزء گویه مربوط به کنترل ارتباطات تلفنی و بی سیم و حضور شرکت کنندگان در محل آزمون که متوسط گزارش شده، مابقی خوب ارزیابی شده است. در دانشگاه علوم پزشکی مازندران، ۴۲٪ از فراگیران، سطح آزمون برگزار شده را خوب، ۳۸٪ متوسط و ۲۰٪ ضعیف، در دانشگاه علوم پزشکی سمنان ۳۳٪ خوب، ۲۷٪ متوسط و ۴۰٪ ضعیف، در دانشگاه علوم پزشکی شاهرود، ۶۷٪ از فراگیران، خوب،

۱۷٪ متوسط و ۱۵٪ ضعیف، در دانشگاه علوم پزشکی گلستان، ۳۵٪ خوب، ۴۱٪ متوسط و ۲۴٪ ضعیف، در دانشگاه علوم پزشکی گیلان، ۴۰٪ خوب، ۴۰٪ متوسط و ۲۰٪ ضعیف و در دانشگاه علوم پزشکی بابل ۵۵٪ خوب، ۳۷٪ متوسط و ۸٪ ضعیف ارزیابی کردند. در ارزیابی بیمارناها توسط ارزیاب، یافته‌ها نشان داد که در دانشگاه علوم پزشکی مازندران، بالاترین میانگین نمره مربوط به ایستگاه ۷ و ۸ با نمره ۵ و کمترین مربوط به ایستگاه ۱۴ با میانگین نمره ۳/۸ بوده است. در دانشگاه علوم پزشکی سمنان، بالاترین میانگین نمره مربوط به ایستگاه ۲، ۷ و ۱۱ با نمره ۵ و کمترین مربوط به ایستگاه ۹ با میانگین نمره ۳/۸ بوده است. در دانشگاه علوم پزشکی شاهرود، بالاترین میانگین نمره مربوط به ایستگاه ۹، ۱۲ و ۱۴ با نمره ۵ و کمترین مربوط به ایستگاه ۷ با میانگین نمره ۳/۸ بوده است. در دانشگاه علوم پزشکی گیلان، بالاترین میانگین نمره مربوط به ایستگاه ۲ و ۱۴ با نمره ۵ و کمترین مربوط به ایستگاه ۹ با میانگین نمره ۴ بوده است.

نتیجه‌گیری: ارزیابی ساختاری آزمون در حد خوب و کیفیت آزمون از دیدگاه آزمون دهندگان بالاتر از متوسط بوده است. علاوه بر این نتایج مربوط به ارزیابی بیمارنا از دیدگاه آزمون دهندگان نشان می‌دهد که بیش از نیمی از آزمون دهندگان در دانشگاه‌های مازندران، گیلان، شاهرود، بابل به جز گلستان و سمنان بیمارنا را خوب ارزیابی کردند.

کلید واژه‌ها: ارزیابی، ساختاری، فرایند اجرایی، آزمون صلاحیت بالینی

بررسی صلاحیت بالینی دانشجویان پزشکی در بخش داخلی با استفاده از OSCE مبتنی بر فناوری واقعیت مجازی

(Virtual Reality): تجربه دانشگاه علوم پزشکی گناباد

Assesment of clinical competence of medical students in internal medicine ward with use of virtual reality mediated OSCE: the experience of Gonabad university of medical sciences

سید فرزین میرچراغی^{۱*}، رضا اسماعیلی^۲، عبدالجواد خواجوی^۳، فاطمه والی راد^۴، سیدفرزام میرچراغی^۵

^۱ استادیار، گروه پزشکی داخلی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی گناباد، mircheraghi.sf@gmu.ac.ir

^۲ استادیار، گروه بهداشت عمومی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی گناباد، ایران

^۳ استادیار، گروه پزشکی اجتماعی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی گناباد، ایران

^۴ استادیار، گروه پزشکی داخلی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی گناباد، ایران

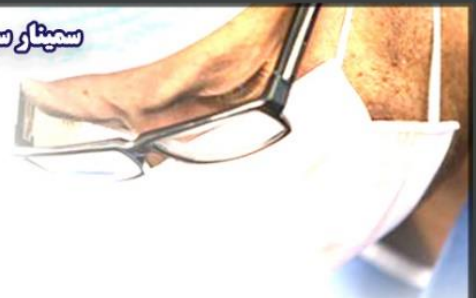
^۵ پزشک عمومی، معاونت بهداشتی، دانشگاه علوم پزشکی گناباد، ایران

زمینه و هدف: واقعیت مجازی یکی از فناوری‌های نوظهور مورد استفاده در آموزش پزشکی است. هدف این مطالعه گزارش اولین تجربه کشوری استفاده از این فناوری در برگزاری آزمون OSCE مهارت‌های بالینی در دانشگاه علوم پزشکی گناباد است. **روش کار:** مطالعه حاضر از نوع اقدام پژوهی و شامل چهار مرحله شناسایی مشکل، برنامه ریزی، اجرا و ارزشیابی بود. مرحله اول شامل مصاحبه و تشکیل گروه‌های متمرکز با مدیران و اساتید دانشگاه بود. در مرحله دوم راه حل‌های ممکن مورد بررسی قرار گرفتند. بارش افکار و مرور متون مهمترین ابزار این مرحله بود. مرحله اجرا شامل خرید و استقرار تجهیزات سخت افزاری و نرم افزاری مربوط به فناوری واقعیت مجازی، ضبط ویزیت انجام شده بین پزشک و بیمارنا شامل شرح حال و بخشی از معاینات بالینی و سپس میکس صداها غیر طبیعی بر روی تصاویر ضبط شده، برگزاری آزمون شامل طرح سوالات آزمون بر روی هدست مخصوص واقعیت مجازی و پاسخگویی کارورزان و کارآموزان پزشکی در خصوص تشخیص‌های افتراقی، تشخیص محتمل، نحوه برخورد تشخیصی و درمان پیشنهادی بود. ارزشیابی نیز شامل مصاحبه با دانشجویان و اساتید و تکمیل پرسشنامه و چک لیست بود.

یافته‌ها: استفاده از فناوری واقعیت مجازی منتج به ایجاد شرایط یکسان آزمون برای فراگیران و در عین حال صرفه جویی در هزینه‌های مربوط به فضای فیزیکی، تجهیزات و نیروی انسانی گردید. نظرسنجی از دانشجویان و کارورزان بر اساس پرسشنامه‌ی معتبر انجام گرفت و نتایج شامل ارزیابی خوب تا عالی این فرایند بوسیله آنها بود. جذابیت بالا، استرس بسیار کم در حین آزمون VR-OSCE در مقایسه با سایر آزمون‌های کتبی و شفاهی معمول و شباهت بسیار زیاد یافته‌های سمعی و بصری از سوی دانشجویان و کارورزان شرکت کننده گزارش گردید.

بحث و نتیجه گیری: با استفاده از تکنولوژی VR، امکان تلفیق همزمان شرح حال، معاینات بالینی و یافته‌های سمعی غیر طبیعی جهت ارزیابی توانایی تصمیم‌گیری (Decision Making) و مدیریت بیماران (Management) توسط دانشجویان و کارورزان وجود دارد. استفاده از این فناوری می‌تواند روش‌های آموزشی و تمرینی مقرون به صرفه‌ای را در دسترس قرار داد که در شرایط طبیعی هزینه‌های سنگینی دارد.

واژگان کلیدی: آموزش مجازی، واقعیت مجازی، آموزش پزشکی، صلاحیت بالینی

اثر بازخورد شفاهی در ارتقاء یادگیری شناختی و مهارت‌های بالینی دانشجویان پرستاری

Effect of oral feedback on the promotion of cognitive learning, and clinical skills of nursing students

لیلا فخارزاده*^۱، ندا اکبری نساجی^۱، صبریه خرنی^۱

^۱اعضای گروه پرستاری دانشکده علوم پزشکی آبادان

fakharzadehl@gmail.com

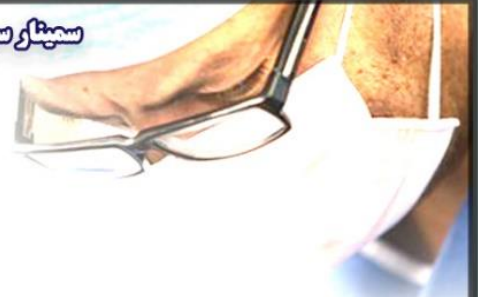
زمینه و هدف: آموزش بالینی، پایه و اساس آموزش پزشکی و جزء مهم‌ترین معیارهای آموزش حرفه‌ای است که در تثبیت آموخته‌های دانشجویان علوم پزشکی نقش بسیار مهمی ایفا می‌کند. چنانچه این آموزش شرایط یادگیری را به طور مناسب فراهم نیاورد، امکان پرورش مهارت‌های بالینی وجود ندارد و ارتقاء کیفیت آن می‌تواند موجب تربیت فراگیران با کفایت در حیطه‌های مختلف بالینی گردد. بازخورد یک فرایند تعاملی با هدف آگاه ساختن فراگیر از عملکرد خود معرفی می‌شود. این مطالعه با هدف تعیین اثر بازخورد شفاهی در ارتقاء یادگیری شناختی و مهارت‌های بالینی دانشجویان پرستاری انجام گرفت.

روش کار: مطالعه حاضر، یک مطالعه مداخله‌ای از نوع نیمه تجربی می‌باشد، نمونه‌گیری به شیوه آسان و در دسترس انجام گرفت. تعداد دانشجویان ۳۳ نفر (۱۹ نفر گروه مداخله و ۱۴ نفر گروه کنترل) بودند که به همراه مربیان کارآموزی خود را در بخش اطفال گذراندند. مربیان در هر دو نوع روش آموزشی حضور داشت. در گروه مداخله، مربی بایستی حداقل یک نوبت در روز و در نزدیک‌ترین زمان ممکن به عملکرد دانشجو، بازخورد شفاهی را ارائه می‌نمود. ابزار گردآوری داده‌ها شامل: ۱) فرم اطلاعاتی حاوی مشخصات شرکت کنندگان. ۲) پرسشنامه خود ایفاء در حیطه یادگیری شناختی که در اولین و آخرین روز کارآموزی توسط فراگیران تکمیل گردید. ۳) چک لیست یادگیری مهارت‌های بالینی در حیطه فعالیت‌های بالینی که در آخرین روز کارآموزی توسط مربیان تکمیل گردید. سپس داده‌های مربوطه با استفاده از آزمون‌های آماری تی، من-ویتنی و مجذور کای بررسی گردید.

یافته‌ها: در هر دو گروه، میانگین نمرات فراگیران در حیطه یادگیری شناختی نسبت به پیش آزمون به طور معنی‌داری بهبودیافت ($p=0/001$). همچنین تفاضل میانگین نمرات یادگیری بین دو گروه، از نظر آماری معنی‌دار بود ($p=0/001$). در حیطه مهارت‌های بالینی، میانگین نمرات در گروه مداخله در مقایسه با گروه کنترل تفاوت آماری معنی‌داری داشت ($p=0/001$).

بحث و نتیجه‌گیری: ارائه بازخورد شفاهی، یادگیری مؤثر دانشجویان را در محیط‌های بالینی تضمین می‌نماید و می‌تواند موجب ارتقاء یادگیری شناختی و یادگیری مهارت‌های بالینی دانشجویان پرستاری گردد. پیشنهاد می‌شود از این روش آموزشی در برنامه آموزش بالینی فراگیران استفاده شود.

کلید واژه‌ها: بازخورد شفاهی، آموزش بالینی، یادگیری شناختی، یادگیری مهارت‌های بالینی، دانشجویان پرستاری.

ارزشیابی عملکرد دستیاران گوش و حلق و بینی دانشگاه علوم پزشکی شیراز با استفاده از رویکرد ۳۶۰ درجه

Assessment of ENT Resident's function Using 360° degree evaluation Method at Shiraz University of Medical Sciences

دکتر محمود شیشه گر^۱، سارا ریواز^{۲*}، دکتر میترا امینی^۳، مزده ریواز^۴

^۱متخصص گوش و حلق و بینی، استاد تمام، دانشگاه علوم پزشکی شیراز، شیراز، ایران

^{۲*}کارشناس ارشد مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی، مرکز تحقیقات ارتقای کیفیت آموزش بالینی، دانشگاه علوم پزشکی شیراز

^۳متخصص پزشکی اجتماعی، استاد تمام، مرکز تحقیقات ارتقای کیفیت آموزش بالینی، دانشگاه علوم پزشکی شیراز

(srivaz333@gmail.com)

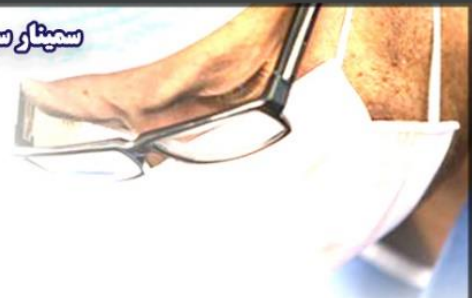
^۴کارشناس ارشد زیست شناسی، اداره آموزش و پرورش فارس، شیراز، ایران

زمینه و هدف: امروزه ارزشیابی بخش جدایی ناپذیر فرآیند یاددهی-یادگیری می باشد که همراه با آموزش و در ارتباط تنگاتنگ با آن به گونه‌ای مستمر انجام می‌گیرد و به جای تاکید بر طبقه‌بندی فراگیران و مقایسه آن‌ها با یکدیگر، هدایت یادگیری آن‌ها را مرکز توجه قرار می‌دهد. یکی از روش‌های ارزیابی فراگیران ارزیابی ۳۶۰ درجه می‌باشد، که به‌عنوان یک ابزار سیستماتیک با "ارزیابی کامل دایره‌ای" از رفتارهای قابل مشاهده برای ارزیابی دامنه متنوعی از مهارت‌های فراگیران (دستیاران) از جمله مهارت‌های حرفه‌ای، فردی، ارتباطی با استفاده از ارزیاب‌های متعدد به‌کار برده می‌شود. یکی از مهم‌ترین اهداف ارزیابی ۳۶۰ درجه بررسی توانمندی و سنجش مهارت یک فراگیر یا دستیار در برقراری ارتباط و تعامل بیمار و خانواده وی، پرسنل و پرستاران و همکاران است. از این‌رو در سال‌های اخیر در دانشگاه‌های معتبر دنیا استفاده از ارزشیابی ۳۶۰ درجه به منظور ارزیابی عملکرد دستیاران تخصصی بالینی به‌خصوص در زمینه مهارت‌های بین فردی، حرفه ای و ارتباطی معرفی شده است. در این راستا در بخش گوش و حلق و بینی مقرر گردید ارزشیابی ۳۶۰ درجه با سنجش نظرات اساتید، همتایان، همکاران، بیماران و خودسنجی دستیاران انجام گیرد، تا با تقویت نقاط قوت و برطرف کردن نقاط ضعف اقدامات لازم در این خصوص صورت گیرد.

روش کار: جهت بررسی و ارزیابی دستیاران رشته گوش و حلق و بینی، با اعضای هیات علمی و کارشناس ارزشیابی مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی مشورت گردید و با راهنمایی ایشان این بررسی با استفاده از "فرآیند کیفیت آموزشی ۳۶۰ درجه" انجام گردید. سپس با راهنمایی و مدیریت ایشان پرسشنامه‌هایی تحت عناوین (پرسشنامه اساتید، پرسشنامه همکاران پزشک "همتا"، پرسشنامه همکاران درمان "پرستاران"، پرسشنامه خودسنجی، پرسشنامه بیمار) تنظیم و تهیه گردید و قرار شد این ارزیابی جهت دستیاران سال دوم و سوم انجام گیرد، زیرا دستیاران سال اول تازه شروع به کار کرده‌اند که هنوز نا آشنا هستند و دستیاران سال چهارم نیز در حال اتمام دوره هستند و نمی‌توان به آن‌ها بازخورد مناسب داد.

یافته‌ها: طبق بررسی پرسشنامه‌ها نتایج نشان دهنده این بود که ارزشیابی خودسنجی، بالاتر از سایر ارزشیابی‌ها بود. در خصوص نتایج دستیاران حداقل‌ها را از دید تمام افراد کسب کرده بودند. در بحث اخلاق و رفتار و رعایت نکات حرفه‌ای وضعیت بسیار خوب قلمداد شد، ولیکن در خصوص کنترل استرس در موارد اورژانس از دید برخی از اساتید دستیاران نیاز به آموزش بیشتری داشتند. **بحث و نتیجه‌گیری:** به‌طور کلی می‌توان گفت که با استفاده از ارزشیابی ۳۶۰ درجه می‌توان بدون هزینه عملیاتی مهارت‌های علمی، دانش، نگرش و رفتار واقعی دستیاران را ارزیابی کرد و از آن‌جا که ارزیابی توسط چند مشاهده‌گر انجام می‌شود ارزیابی دستیاران واقعی و مبتنی بر شواهد است.

واژگان کلیدی: ارزشیابی ۳۶۰ درجه، دستیاران، گروه گوش و حلق و بینی

انتظار از DOPS: آموزش یا ارزیابی؟

DOPS Prospect: Education or Evaluation

ابراهیم نعمتی پور^۱، مهدی مهرانی^{۲*}، علی بزرگی^۳، حمیدرضا پورحسینی^۴، غلامرضا داودی^۵، سارا مرناض هجری^۶

^۱ استاد گروه قلب و عروق دانشگاه علوم پزشکی تهران، مرکز قلب تهران

^{۲*} استادیار گروه قلب و عروق دانشگاه علوم پزشکی تهران، مرکز قلب تهران: mehdi.mehrani78@gmail.com

^۳ استادیار قلب و عروق دانشگاه علوم پزشکی تهران، مرکز قلب تهران

^۴ دانشیار گروه قلب و عروق دانشگاه علوم پزشکی تهران، مرکز قلب تهران

^۵ دانشیار سابق گروه قلب و عروق دانشگاه علوم پزشکی تهران، مرکز قلب تهران

^۶ استادیار گروه آموزش پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران، مرکز تحقیقات آموزش پزشکی

زمینه و هدف: افزایش توانمندی دستیاران قلب در انجام پروسیجرهای پر کاربرد به دلیل اهمیت بیماری‌های قلبی، مهم است. روش‌های ارزیابی عملکرد واقعی مانند مبتنی بر محل کار نقش عمده‌ای در بهبود توانایی انجام پروسیجرهای کاربردی دارد. دوره دستبازی قلب و عروق مرکز قلب تهران ابزار Direct Observation of Procedural Skills (DOPS) برای ارزیابی عملکرد دستیاران در رابطه با پروسیجرهای آنژیوگرافی و اکوکاردیوگرافی مورد استفاده قرار می‌گیرد. هدف از این مطالعه بررسی دیدگاه دستیاران و اساتید قلب در ارتباط با قابلیت و محدودیت‌های ابزار است.

روش کار: جهت بررسی دیدگاه دستیاران و اساتید برای پروسیجرهای اکوکاردیوگرافی و آنژیوگرافی پرسشنامه جداگانه برای طراحی گردید، پرسشنامه آنژیوگرافی دارای ۱۳ سوال و پرسشنامه اکوکاردیوگرافی دارای ۱۱ سوال بود که از کاملاً مخالفم تا کاملاً موافقم بر اساس لیکرت ۵ نمره ای نظر مخاطبان را پرسیده است. در انتها نیز سه سوال باز مطرح شد. پرسشنامه بین ۳۰ نفر از دستیاران و ۱۳ نفر از اساتید آنژیوگرافی و ۸ نفر از اساتید اکوکاردیوگرافی توزیع شد.

یافته‌ها: در مورد آنژیوگرافی پاسخدهی دستیاران ۷۶٫۶٪ و اساتید ۸۴ درصد و در اکوکاردیوگرافی میزان پاسخدهی دستیاران ۷۰٪ و اساتید ۷۵ درصد بوده است. بر اساس پاسخ دستیاران و اساتید به ایتیم‌های مرتبط، آزمون داپس اثر آموزشی دارد. دیدگاه دستیاران و اساتید در ارتباط با اینکه داپس بیشتر یک روش آموزشی است تا ارزیابی، متفاوت بوده است، دستیاران به داپس بیشتر نگاه آموزشی داشته‌اند در حالیکه نگاه اساتید تاکید بر جنبه ارزیابی بودن آن بوده است. نگرش دستیاران در مورد خوب بودن کیفیت ارایه بازخورد بانگرش اساتید متفاوت بود. نکته منفی مطرح شده توسط دستیاران جدی نگرفتن آزمون و ارایه بازخورد مناسب از سوی اساتید بوده است. طولانی شدن زمان انجام پروسیجر به دلیل اجرای آزمون و سخت بودن هماهنگی با اساتید برای انجام آزمون در ارتباط با داپس اکو بیشتر از داپس آنژیو بوده است. دستیاران و اساتید راجع به استرس‌زا بودن زیاد آزمون برای فراگیر دیدگاه یکسانی داشتند.

بحث و نتیجه‌گیری:

مانند سایر مطالعه‌ها، انجام این آزمون در رشته قلب نیز دارای اثر آموزشی می‌باشد، اما عدم برنامه توجیهی مناسب، موجب جدی نگرفتن ماهیت آموزشی آزمون و اکتفا به ارایه بازخورد کلی و مبهم توسط اساتید میشود. چگونگی حضور دستیاران در بخش اکوکاردیوگرافی هماهنگی برای اجرای آزمون داپس اکوکاردیوگرافی را زمان بر نموده است لذا بازبینی نوع حضور دستیاران

در این بخش الزامیست. از سوی دیگر وجود برنامه توجیهی مناسب جهت ایجاد درک یکسان از ماهیت آزمون و نوع نمره دهی،
ارایه و دریافت بازخورد مناسب موجب اثر بخشی آزمون و کاهش استرس فراگیران هنگام اجرای داپس می شود.

اهمیت ارزیابی صلاحیت بالینی در آموزش پرستاری:

معرفی ابزار اثربخش

The Importance of Clinical Competence Assessment in Nursing Education: Introduce the Effective Tools

حرمت سادات امامزاده قاسمی*، زیلا فریدونی^۲، منصوره فراهانی^۳

^۱ عضو هیات علمی دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی تهران

^۲ عضو هیات علمی دانشکده پرستاری دانشگاه علوم پزشکی فسا

^۳ عضو هیات علمی دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی ایران

emamzade@sina.tums.ac.ir

زمینه و هدف: صلاحیت بالینی مدرسان پرستاری نقشی اساسی و کلیدی در ایجاد توانمندی حرفه‌ای دانشجویان پرستاری دارد. لذا یکی از اساسی‌ترین اقدامات، توجه به ارزشیابی‌های آنان و طراحی ابزارهای معتبر و روا برای ارزیابی نحوه تدریس و فعالیت‌های مدرسین پرستاری در محیط‌های بالینی است. ابزارسازی با استفاده از مطالعات روش شناختی خصوصاً در زمینه‌های علوم رفتاری و مفاهیم پیچیده، همچون ارزیابی صلاحیت‌های بالینی، که به آسانی قابل اندازه‌گیری نیستند ضروری بوده و مورد تأکید فراوان قرار گرفته است.

روش کار: این پژوهش یک مطالعه روش‌شناسی است که در دو مرحله انجام گرفته است. در مرحله اول گویه‌های ابزار بر اساس مروری بر متون، جلسات فوکوس گروپ و دلفی استخراج شد و سپس در مرحله دوم، روایی و پایایی ابزار تدوین شده مورد بررسی قرار گرفت. روایی ابزار با استفاده از روایی محتوا، شاخص روایی، روایی صوری و روایی سازه، و پایایی آن با استفاده از روش‌های همسانی درونی و آزمون مجدد تعیین گردید.

یافته‌ها: ابزار تدوین شده در مرحله اول این مطالعه متشکل از ۲۷ گویه با مقیاس لیکرت ۵ قسمتی بود که در طی روایی صوری، روایی محتوا و شاخص روایی به ۲۵ گویه تقلیل یافت. در بررسی روایی سازه نیز با استفاده از روش تحلیل عاملی اکتشافی، سازه مورد بررسی در سه حیطه: «آشناسازی با قوانین و مقررات کارآموزی»، «فرایند آموزش بالینی» و «برخورداری مربی از دانش، نگرش و مهارت حرفه‌ای» طبقه بندی گردید.

بحث و نتیجه‌گیری: با مطالعه انجام شده مشخص گردید که ابزار طراحی شده از ویژگی‌های یک ابزار مناسب برای ارزشیابی صلاحیت بالینی مدرسان پرستاری برخوردار است. این ابزار در سه جنبه ارزیابی، شامل ارزیابی توسط دانشجو، توسط همکار/مدیرگروه و خودارزیابی مدرسان می‌توان مورد استفاده قرار داد و از طریق آن امکان بررسی دقیق و همه جانبه از صلاحیت بالینی مدرسان پرستاری فراهم و می‌توان زمینه ساز دستیابی به کیفیت مطلوب در آموزش‌های بالینی پرستاری بود.

کلیدواژه‌ها: ارزیابی صلاحیت بالینی، مدرسان پرستاری، آموزش بالینی، پرستاری

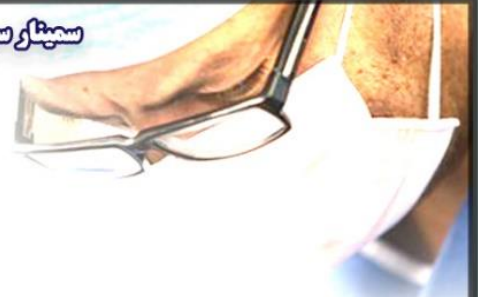
سمپار سراسری

ارزیابی

صلاحیت

بالینی

خلاصه مقالات پذیرفته شده به صورت پوستر

تحقق اهداف آموزش بالینی پرستاری و عوامل موثر بر آن از دیدگاه دانشجویان پرستاری

عفت صادقیان

دانشگاه علوم پزشکی همدان، دانشکده پرستاری و مامایی

مقدمه: اهداف آموزشی مهمترین جزء هر برنامه آموزشی می باشد و تحقق این هدفها دلیل وجودی سیستم آموزشی است. بدین منظور پژوهشی با هدف تعیین میزان تحقق اهداف آموزش بالینی پرستاری و عوامل موثر بر آن از دیدگاه دانشجویان پرستاری در سال تحصیلی ۹۰-۸۹ صورت گرفت.

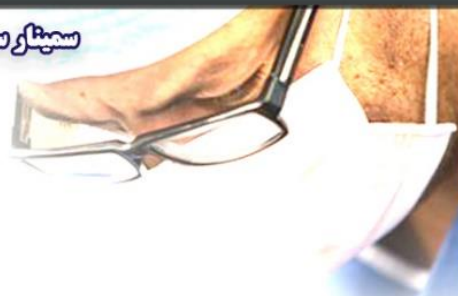
روش: در این پژوهش توصیفی-تحلیلی تمامی دانشجویان کارشناسی پرستاری دانشکده پرستاری و مامایی همدان که در سال تحصیلی ۹۰-۸۹ واحدهای درسی کارآموزی در عرصه بهداشت روان، بهداشت جامعه، کودکان و مدیریت را اخذ کرده بودند، به روش سرشماری انتخاب شدند. دادهها با استفاده از ۵ پرسشنامه محقق ساخته جمع آوری و با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۱۶ تجزیه و تحلیل شد.

یافته ها: نتایج دلالت داشت که ۶۶٫۷ درصد دانشجویان تحقق اهداف کارآموزی بهداشت روان، ۶۵٫۶ درصد تحقق اهداف کارآموزی کودکان و ۴۴٫۱ درصد تحقق اهداف کارآموزی مدیریت خدمات بهداشتی را در سطح عالی، ۴۳٫۳ درصد تحقق اهداف درس بهداشت جامعه را در سطح خوب، ارزیابی نموده بودند.

آزمون آماری آنالیز واریانس نشان داد، استرس دانشجو در محیط کارآموزی با تحقق اهداف درس کارآموزی مدیریت، مشخص بودن شرح وظایف دانشجو، ارائه اهداف در اولین روز، آموزش دانشجویان در راستای اهداف، هماهنگی بین اهداف آموزشی و انتظارات پرسنل بخش، اخلاق حرفه ای و ارتباط صحیح با بیمار، رعایت پیش نیازها، رعایت مراحل آموزش بالینی، برخورد مناسب مربی با دانشجویان، صبر و حوصله مربی، همکاری لازم پرسنل بخش با دانشجو، قدرت تصمیم گیری دانشجو در برنامه ریزی مراقبت، امکانات رفاهی کافی، انگیزه اشتغال، نظارت کافی بر روند آموزش با تحقق اهداف کارآموزی کودکان رابطه معنی داری داشتند. ($P < 0,05$)

نتیجه گیری: تحقق اهداف دروس بالینی در گروه های بهداشت روان، بهداشت جامعه، پرستاری کودکان و مدیریت خدمات بهداشتی از وضعیت خوبی برخوردار است و عواملی که از نظر بیشتر دانشجویان بر تحقق اهداف تاثیر داشت حمایت کامل و برخورد مناسب مربی با دانشجو بودند.

کلید واژه ها: آموزش بالینی، پژوهش در آموزش پرستاری، نگرش، دانشجویان

بررسی میزان دستیابی به مهارت‌های اولیه از دیدگاه دانشجویان پرستاری دانشکده پرستاری مامایی همدان

مسعود خداویسی، منصور علیاری، رضا برزو، علیرضا سلطانیان، زهرا خلیلی

دانشگاه علوم پزشکی همدان

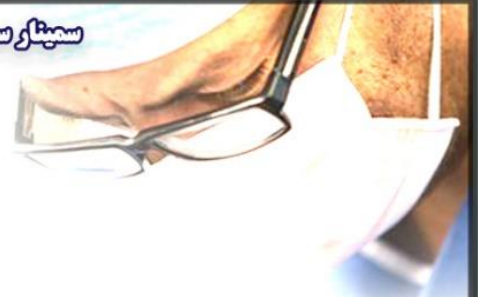
زمینه و هدف: شناسایی وضعیت آموزش بالینی موجب بهبود دستیابی به اهداف آموزشی، تربیت افراد ماهر و ارائه خدمات مراقبتی با کیفیت بالاتر می‌شود. هدف از این مطالعه تعیین میزان دستیابی به مهارت‌های اولیه از دیدگاه دانشجویان پرستاری می‌باشد.

روش کار: این مطالعه توصیفی-مقطعی در سال ۱۳۹۴ بر روی ۱۵۷ دانشجوی پرستاری دانشکده پرستاری و مامایی همدان صورت گرفت. نمونه‌ها در دو گروه ترم ۷ و ۸ به صورت سرشماری انتخاب شدند. اطلاعات به وسیله پرسشنامه محقق ساخته که شامل اطلاعات دموگرافیک و ۶۲ مهارت بالینی در بعد مراقبت اولیه پرستاری، دارو دادن، گرفتن نمونه‌های آزمایشگاهی، کنترل عفونت و مراقبت از زخم بود، جمع‌آوری گردید. دانشجویان به هر مهارت با توجه به میزان تبحر سطح ۵-۰ را اختصاص می‌دادند. مهارت مورد انتظار در این مطالعه سطح سه بود. بر این اساس سطح مهارت‌های هر بعد در هر گروه تعیین و مقایسه بین دو گروه صورت گرفت. جهت تجزیه تحلیل داده‌ها از SPSS/۱۶ استفاده گردید.

یافته‌ها: در هر دو گروه در بعد دارو دادن و در گروه دوم در بعد مراقبت اولیه پرستاری مهارت در سطح مورد انتظار و بالاتر گزارش شد. بین دو گروه در همه ابعاد بجز مهارت دارو دادن تفاوت معنی دار وجود داشت ($P < 0/05$).

بحث و نتیجه گیری: دانشجویان در برخی از مهارت‌های بالینی در سطح پایین تر از حد مورد انتظار بودند. لذا مربیان، اساتید، پرسنل بالینی و مسئولین برنامه‌ریزی آموزشی باید به این موارد توجه ویژه داشته باشند.

کلیدواژه‌ها: مهارت‌های بالینی، خود ارزیابی، دانشجوی پرستاری

توانایی تأمل و عملکرد بالینی دانشجویان مامایی

فرزانه خداینده*

کارشناس ارشد مامایی، عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی سبزوار

مقدمه: آموزش مامایی بر اساس یافته‌های علمی- نظری و همین‌طور آمادگی بالینی است که بر دانش و مهارت‌های ضروری جهت ارائه مستقل مراقبت‌های اولیه و مراقبت از زنان و نوزادان در نظام سلامت تمرکز دارد. دانشگاه لاند هدف اصلی عملکرد بالینی در مامایی را این‌گونه تعریف کرده است که دانشجو درباره زایمان طبیعی آموزش ببیند و بیاموزد و در عین حال، بعنوان یک پزشکی که می‌تواند مستقیماً تولدهای طبیعی را سرپرستی و نظارت کند، در کارش پیشرفت کند. بنابراین افزایش مهارت‌های بالینی در دانشجویان مامایی امری ضروری است. از جمله عوامل موثر بر کیفیت و کمیت آموزش بالینی می‌توان به ویژگی‌های شخصیتی دانشجو، توانایی همدلی او با مددجو، قدرت تأمل و تفکر نحوه ارتباط دانشجو با مربی و شرایط محیط آموزش بالینی اشاره کرد که ممکن است بتوانند آموزش بالینی را تحت تأثیر قرار دهند.

روش کار: مطالعه به صورت مروری با بررسی مقالات سال‌های ۲۰۱۶-۱۹۹۸ انجام شد. موتور جستجو PubMed، Google scholar با کلیدواژه‌های clinical performance و reflection ability بودند.

یافته‌ها: تأمل و تفکر یک استراتژی آموزشی را برای ادغام تئوری و عملکرد بالینی بوسیله ایجاد پیوندهایی بین تجربیات گذشته و وضعیت حاضر ارائه می‌کند. گیبز (۱۹۹۸) و المگرن و هنریکسون (۲۰۱۰) تأمل را بعنوان یک بخش جدایی‌ناپذیر از یادگیری تعریف می‌کنند. در واقع تأمل و تفکر مهم‌ترین و جدایی‌ناپذیرترین بخش تشکیل دهنده مهارت‌های تخصصی است. در آموزش بالینی، افراد از تجربیات شخصی خود بعنوان پایه‌ای برای تأمل جهت افزایش آگاهی و مهارت‌هایی استفاده می‌کنند که هنگام مواجهه با وضعیت‌های بالینی مشابه در آینده، به دردشان بخورد، بنابراین شاید بتوان گفت قدرت تأمل فردی برای کسب، حفظ و ارتقای حرفه‌ی پزشکی امری مهم و قابل توجه است. نتایج حاصل از مطالعات اندکی که در این زمینه صورت گرفته عدم همبستگی و همبستگی متوسط بین توانایی تأمل و شایستگی بالینی را نشان می‌دهند. نتایج یک مطالعه نیز نشان داد که دانشجویانی که نمره همدردی و تأمل بالاتری کسب کرده بودند، بیشتر تمایل داشتند که به روش حل‌مسئله (در مقابل آموزش به روش سخنرانی) آموزش‌ها را دریافت کنند.

نتیجه‌گیری: نتایج مطالعات مختلف نشان داد که جهت آموزش صحیح و متناسب به دانشجویان، نیازمند شناخت ویژگی‌های تأملی، همدردی و عملکردی آنها هستیم. همچنین با توجه به اینکه مطالعات اندکی در زمینه ارتباط توانایی تأمل و عملکرد بالینی دانشجویان موجود است، این امر لزوم تحقیقات تجربی بیشتری را نشان می‌دهد.

کلیدواژه: توانایی تأمل، عملکرد بالینی

تحلیل شکاف مواجهات بالینی دانشجویان پزشکی دوره کارآموزی اطفال با استاندارد: ارائه

راهکارهای مداخله‌ای برای بهبود صلاحیت بالینی

Gap analysis of medical students' clinical exposures in pediatrics clerkship with standard: Providing interventional strategies to improve clinical competency

امید یقینی^۱، آیدین پرنیا^۲، علیرضا منجمی^۳، سعیده دریازاده^{۴*}

استادیار، مرکز تحقیقات توسعه و رشد کودک، موسسه تحقیقات پیشگیری از بیماری‌های اولیه غیر واگیر، گروه اطفال، دانشکده

پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران

۲. پزشک عمومی، مرکز تعالی در تدریس و یادگیری مهارت‌های بالینی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران

۳. استادیار، گروه فلسفه علم پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، تهران، ایران

۴. دانشجوی دکتری تخصصی، گروه آموزش پزشکی، مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران.

(نویسنده مسئول) darvazadehs@gmail.com

زمینه و هدف: بررسی مواجهات بالینی دانشجویان پزشکی در ارزیابی عرصه آموزش بالینی و جبران کمبودهای آموزش بالینی اهمیت دارد. این مطالعه با هدف تحلیل شکاف مواجهات بالینی دانشجویان پزشکی با استاندارد در حداقل‌های آموزشی دوره کارآموزی اطفال و ارائه راهکارهای مداخله‌ای برای بهبود صلاحیت بالینی در فصول مختلف سال تحصیلی ۹۲ - ۹۱ انجام شد. **روش کار:** این مطالعه بصورت توصیفی - تحلیلی و مقطعی در ۱۲۹ دانشجوی پزشکی در سه دوره کارآموزی اطفال دانشگاه علوم پزشکی اصفهان در سه فصل پائیز، زمستان و بهار، انجام شد. ابزار جمع‌آوری اطلاعات چک لیست استاندارد برای مقایسه تعداد مواجهات بالینی ثبت شده در لاگ بوک دانشجویان با استاندارد در حداقل‌های آموزشی بوسیله آزمون Mann - Whitney U بود ($p < 0.05$) و معنیداری مقایسه مواجهات با میزان استاندارد، به صورت کمینه، مناسب و بیشینه مواجهه تعیین شد.

یافته‌ها: بر اساس شرایط ورود به مطالعه نتایج مواجهات بالینی ۹۷ دانشجو بررسی شد (۷۵٪/۲). میانگین مواجهات در گردش - های آموزشی: "عمومی، اورژانس، درمانگاه و تنفس" در بیش از نیمی از حداقل‌های آموزشی بسیار پایینتر از استاندارد بود. در مقابل گردش‌های ذکر نشده وضعیت مطلوبتری داشتند.

بحث و نتیجه‌گیری: با توجه به نتایج بدست آمده در کمبودهای آموزش بالینی دوره کارآموزی اطفال، در مجموع ۳۳ مورد از ۶۳ حداقل بالینی در تحلیل شکاف، کمینه مواجهه داشتند و از این رو برای جبران آن مداخلات آموزشی از جمله کارگاه، فیلم، اسلایدهای آموزشی و معرفی مورد پیشنهاد می‌شود.

کلیدواژه‌ها: مواجهه بالینی، صلاحیت بالینی، حداقل‌های آموزشی، اطفال، پزشکی

آیا برنامه درسی مبتنی بر تظاهرات بالینی (CPC) در افزایش صلاحیت بالینی دانشجویان پزشکی موثر است؟

Is the clinical presentation based curriculum (CPC) effective in increasing medical students' clinical competency

سعیده دریازاده^{۱*}، نیکو یمانی^۲، عطیه فقیهی^۳، حبیب اله رضایی^۴

^۱دانشجوی دکترای تخصصی آموزش پزشکی، گروه آموزش پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران.

^۲دانشیار، گروه آموزش پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران.

^۳دانشجوی دکترای تخصصی آموزش پزشکی، گروه آموزش پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران.

^۴دانشجوی دکترای تخصصی آموزش پزشکی، گروه آموزش پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران.

زمینه و هدف: در سال ۱۹۹۱ در کانادا، با هدف اصلاحات برنامه درسی، مدل برنامه درسی جدید پزشکی بر اساس تظاهرات بالینی بیماران با هدف اینکه دانشجویان پزشکی بتوانند آن چه را که به طور نظری آموخته اند، با استفاده از تظاهرات بالینی برای تشخیص بیماری‌ها به کار بگیرند، به وجود آمد. مشکل کنونی سیستم آموزش پزشکی، وجود فاصله بارزی میان قابلیت‌های شغلی مورد انتظار دانش آموختگان و صلاحیت بالینی آنها است. این مطالعه با هدف مرور تاثیر برنامه درسی مبتنی بر تظاهرات بالینی

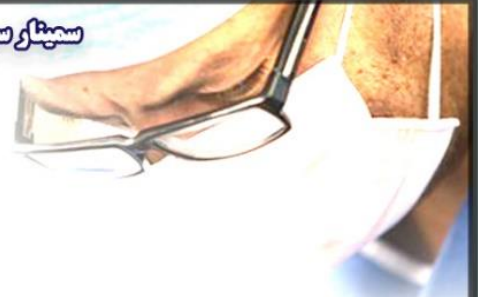
(Clinical Presentation based Curriculum: CPC) در افزایش صلاحیت بالینی دانشجویان پزشکی انجام شد.

روش کار: مطالعه حاضر به صورت مروری narrative و با جستجوی کلمات کلیدی برنامه درسی مبتنی بر تظاهرات بالینی، صلاحیت بالینی و استدلال استقرایی، استدلال بالینی رو به جلو و طرحواره و معادل‌های انگلیسی آن انجام شد و کل متون انتخاب شده از نظر تاثیر اجرای برنامه درسی مبتنی بر تظاهرات بالینی بر صلاحیت بالینی دانشجویان پزشکی، بررسی شد.

یافته‌ها: آموزش پزشکی مبتنی بر CP از علائم به سمت بیماری‌ها و به صورت آموزش رو به جلو، منجر به افزایش صلاحیت بالینی دانشجویان پزشکی و داشتن استدلال بالینی مشابه متخصصان در عرصه‌های درمانی می‌شود. در تنظیم برنامه درسی مبتنی بر تظاهرات بالینی، طرحواره‌ها برای بهبود تدریس بالینی در نظر گرفته شده‌اند و مشابه یک درخت تصمیم‌گیری عمل می‌کنند. ارائه طرحواره‌های دقیق جاری در ذهن متخصصان برجسته به دانشجویان، منجر به تشخیص فوری، دقیق و نزدیک به تشخیص متخصصان و در نهایت درمان صحیح و موثر بیماران می‌شود. تاثیر آموزشی طرحواره‌ها در کمک به دانشجو به عنوان چهارچوبی برای یادگیری اطلاعات جدید برای سازماندهی دانش، ارتباط با اطلاعات مرتبط بویژه مسائل علم پایه، رویکردی برای حل مسئله بالینی و چالش دانشجویان برای تفکر مانند یک متخصص دیده شده است.

بحث و نتیجه گیری: با توجه به اینکه رویکرد حل مسئله با استفاده از طرحواره‌ها در بهبود صلاحیت بالینی دانشجویان موثر است، ادغام عرصه علوم بالینی با پایه در برنامه درسی رشته پزشکی و طراحی بسته‌های آموزشی مبتنی بر تظاهرات بالینی توسط متخصصین پزشکی و آموزش پزشکی در قالب ارائه موضوعات درسی و آموزش به دانشجویان پزشکی، پیشنهاد می‌شود.

کلید واژه‌ها: برنامه درسی مبتنی بر تظاهرات بالینی، صلاحیت بالینی، استدلال استقرایی، استدلال بالینی رو به جلو، طرحواره

طراحی ابزاری برای ارزیابی صلاحیت بالینی دانشجویان پزشکی در بخش اطفال

Designing a tool to assess medical students' clinical competency in pediatrics

امید یقینی^۱، آیدین پرنیا^۲، علیرضا منجمی^۳، سعیده دریازاده^{۴*}

^۱ استادیار، مرکز تحقیقات توسعه و رشد کودک، موسسه تحقیقات پیشگیری از بیماری های اولیه غیر واگیر، گروه اطفال، دانشکده

پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران

^۲ پزشک عمومی، مرکز تعالی در تدریس و یادگیری مهارت های بالینی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران

^۳ استادیار، گروه فلسفه علم پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، تهران، ایران

^{۴*} دانشجوی دکترای تخصصی، گروه آموزش پزشکی، مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران.

(نویسنده مسئول) daryazadehs@gmail.com

زمینه و هدف: برای دستیابی به نتیجه نهایی و مطلوب در برنامه درسی رعایت اصول و استانداردها ضروری است. این مطالعه با هدف ابزاری برای ارزیابی صلاحیت بالینی دانشجویان پزشکی در بخش اطفال در دانشگاه علوم پزشکی اصفهان در سال تحصیلی ۹۲-۱۳۹۱ انجام شد.

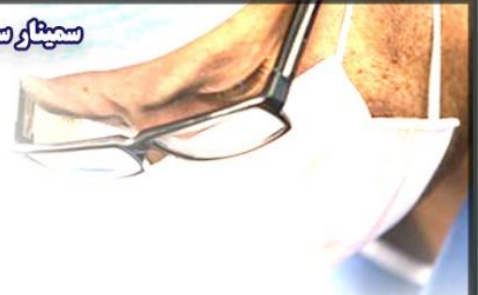
روش کار: این مطالعه به صورت مقطعی و در دو مرحله انجام شد. در مرحله اول حداقل های آموزشی دوره کارآموزی اطفال رشته پزشکی از لاگ بوک و با نظر خواهی از ۱۵ نفر از اساتید گروه اطفال دانشگاه علوم پزشکی اصفهان استخراج شد و به صورت چک لیست طراحی شد. در مرحله دوم این چک لیست در اختیار ۲۷ نفر از اعضای هیات علمی گروه اطفال (از دانشگاه های علوم پزشکی اصفهان، شهرکرد و همدان) قرار گرفت و میزان مواجهات بالینی مورد نیاز در این حداقل های آموزشی از آنها پرسیده شد. داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS ۱۶ و آزمونهای آماری ناپارامتریک و Mann – Whitney U test تحلیل شد.

یافته ها: گردش های آموزشی بالینی در ۱۰ گروه شامل: نوزادان، عفونی، گوارش، کلیه، تنفس، خون، اورژانس، عمومی، غدد و درمانگاه و ۶۳ حداقل آموزشی و میزان مواجهات بالینی مورد نیاز برای این حداقل های آموزشی به صورت چک لیست طراحی شد. ضریب توافق چک لیست بوسیله ضریب کاپا و برابر با ۰/۱۸۹ محاسبه شد.

یافته ها: گردش های آموزشی بالینی در ۱۰ گروه شامل: نوزادان، عفونی، گوارش، کلیه، تنفس، خون، اورژانس، عمومی، غدد و درمانگاه و ۶۳ حداقل آموزشی و میزان مواجهات بالینی مورد نیاز برای این حداقل های آموزشی به صورت چک لیست طراحی شد. ضریب توافق چک لیست بوسیله ضریب کاپا و برابر با ۰/۱۸۹ محاسبه شد.

بحث و نتیجه گیری: با توجه به حجم زیاد دانش در رشته پزشکی و ضرورت یادگیری مهارت یا دانش به عنوان ملاک انتخاب محتوا در برنامه درسی، لازم است این اصول در طراحی برنامه های درسی اصلی برای بهبود عملکرد افراد نسبت به وظایف شغلی آینده و نیازهای جامعه در نظر گرفته شود.

کلید واژه ها: مواجهه بالینی، برنامه درسی اصلی، صلاحیت بالینی، اطفال، پزشکی

بررسی نظرات اعضا هیات علمی برگزار کننده در مورد آزمون صلاحیت بالینی دانشگاه علوم پزشکی کاشان دی ماه ۹۴

دکتر زهرا سلیمانی، دکتر منصوره مومن هروی، دکتر مجید حسن زاده، معصومه باغبانی

مرکز مهارت‌های بالینی دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی کاشان

زمینه و هدف: ارزیابی توانمندی فارغ التحصیلان پزشکی در حیطه های مهارت‌های عملی و نگرشی توسط اساتید یکی از بهترین روش‌های ارزشیابی است. بررسی نظرات اساتید ممتحن می‌تواند سیاست گزاران این برنامه را در یافتن نقاط ضعف طراحی سوالات و پیدا کردن راه حل‌های مناسب برای پیشگیری از تکرار اشتباهات درآینده یاری دهد. این مطالعه به منظور بررسی نظرات اعضا هیات علمی برگزار کننده در مورد آزمون صلاحیت بالینی دانشگاه علوم پزشکی کاشان صورت گرفت.

روش بررسی: این مطالعه مقطعی در سال ۹۴ در دانشگاه علوم پزشکی کاشان صورت گرفت. جهت بررسی نظرات اعضا هیات علمی (۱۳ نفر) برگزار کننده آزمون پرسشنامه ای تنظیم گردید. در این پرسشنامه نظرات اساتید در مورد نحوه برگزاری امتحان، کمیت و کیفیت سوالات و توانمندی آزمون شوندگان در قالب سوالاتی با مقیاس لیکرت پرسیده شد. نتایج با ورود به نرم افزار SPSS تحلیل گردید

نتایج: برگزاری این امتحان از نظر ۸۶/۶٪ ضرورت داشت. میزان رضایتمندی از نحوه برگزاری ۹۱/۱٪، اطلاع رسانی ۶۸/۸٪، زمان برگزاری آزمون ۹۷/۷٪، مکان ۱۰۰٪، مناسب بودن تعداد سوالات (۸۲/۸٪)، مناسب بودن محل ایستگاه ها (۹۵/۵/۷٪)، زمان در نظر گرفته شده برای ایستگاه‌ها ۸۶/۶٪، کافی بودن امکانات ایستگاه ۸۸/۸٪، طراحی مناسب سوالات ۹۵/۵٪، انطباق سوالات با نحوه آموزش داده شده ۸۲/۲٪، طرز برخورد تیم برگزار کننده آزمون ۱۰۰٪، پذیرایی ۸۶/۶٪، تسلط علمی دانشجویان ۸۴/۴٪، توانمندی عملی ۸۲/۲٪ بیان شد. قدرت ایستگاه در ارزیابی توانمندی دانشجو ۸۴/۴٪، صلاحیت کلی آزمون برای سنجش توانمندی دانشجویان ۷۷/۷٪ ذکر شد. رضایت کلی ۸۹/۷٪ محاسبه شد

نتیجه گیری: در صد رضایتمندی آزمون گیرندگان در آزمون صلاحیت بالینی این دانشگاه بالا بود که دلیل آن رعایت دقیق استانداردها و نیز داشتن تجربه قبلی در برگزاری چنین آزمونی می‌باشد.

کلید واژه ها: آزمون، صلاحیت بالینی، اعضا هیات علمی، نظرات

بررسی رضایتمندی شرکت کنندگان در مورد آزمون صلاحیت بالینی دانشگاه علوم پزشکی کاشان دی ماه ۹۴

دکتر منصوره مومن هروی، دکتر زهرا سلیمانی، دکتر عباس ارج، دکتر ابراهیم کوچکی، معصومه باغبانی

مرکز مهارت‌های بالینی دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی کاشان

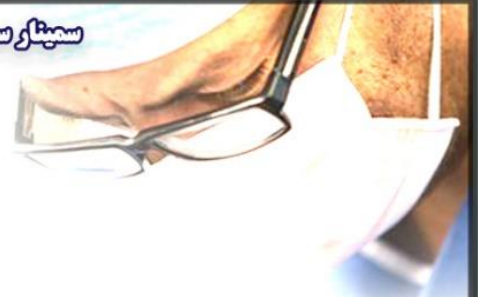
زمینه و هدف: بررسی نظرات شرکت کنندگان در آزمونی که تجربه‌ای کافی در مورد آن وجود ندارد می‌تواند برگزار کنندگان آزمون را دریافتن نقاط ضعف و پیدا کردن راه‌حل‌های مناسب برای پیشگیری از تکرار اشتباهات در آینده یاری دهد. این مطالعه به منظور بررسی رضایتمندی شرکت کنندگان در مورد آزمون صلاحیت بالینی دانشگاه علوم پزشکی کاشان در دی ماه ۹۴ که برای اولین بار بصورت رسمی برگزار می‌شد صورت گرفت.

روش بررسی: این مطالعه مقطعی در سال ۹۴ روی ۱۶ تن از ۲۴ کارورز و دانش‌آموخته واجد شرایط شرکت در امتحان پذیرش دستیار دانشگاه علوم پزشکی کاشان که حاضر به ارائه نظرات شدند صورت گرفت. جهت بررسی نظرات شرکت کنندگان در آزمون صلاحیت بالینی پرسشنامه‌ای تنظیم گردید. در این پرسشنامه نظرات شرکت کنندگان در مورد نحوه برگزاری امتحان، تعداد و زمان ایستگاه‌ها، درجه سختی و تنوع سوالات، و رضایت کلی از برگزاری کارگاه در قالب سوالاتی با مقیاس لیکرت پرسیده شد. نتایج با ورود به نرم افزار SPSS تحلیل گردید.

نتایج: ضرورت برگزاری این امتحان از نظر ۱ نفر (۶/۷٪) خیلی زیاد، ۶ نفر (۴۰٪) زیاد، ۶ نفر (۴۰٪) متوسط و ۱ نفر (۶/۷٪) کم و ۲ نفر (۱۳/۳٪) فاقد ضرورت ذکر شد. میزان رضایتمندی از نحوه برگزاری آزمون ۸۶/۳٪، اطلاع رسانی ۶۸/۸٪، زمان برگزاری آزمون ۷۱/۳٪، مکان ۹۰٪، طول مدت آزمون و تعداد سوالات (۹۳/۸٪)، تنوع ایستگاه‌ها (۸۳/۷٪) و نوع سوالات (۸۳/۷٪)، طرز برخورد ممتحنین ۹۲/۵٪ بود. زمان در نظر گرفته شده برای ایستگاه‌ها از سوی ۸ نفر (۵۰٪) مناسب برای همه ایستگاه‌ها، ۱ نفر (۶/۲٪) نامناسب برای همه ایستگاه‌ها و ۷ نفر (۴۳/۸٪) نامناسب برای برخی ایستگاه‌ها ذکر شد. درجه سختی سوالات از سوی ۲ نفر (۱۲/۴٪) کم، ۱۱ نفر (۷۳/۳٪) متوسط و ۳ نفر (۲۰٪) زیاد ذکر شد. میزان استرس وارده به دانشجو از نظر ۲ نفر (۱۲/۹٪) کم، ۵ نفر (۳۳/۳٪) متوسط، ۵ نفر (۳۳/۳٪) زیاد و ۴ نفر (۲۶/۷٪) بسیار زیاد ذکر شد. رضایت کلی ۶۷/۵٪ محاسبه شد.

نتیجه‌گیری: در صد رضایتمندی شرکت کنندگان در آزمون صلاحیت بالینی این دانشگاه مطلوب بود که دلیل آن می‌تواند روایی بالای سوالات آزمون و رعایت استانداردها در برگزاری آزمون باشد.

کلید واژه‌ها: آزمون، صلاحیت بالینی، شرکت کنندگان، رضایتمندی

نحوه برگزاری و بررسی رعایت استانداردها در آزمون صلاحیت بالینی در دانشگاه علوم پزشکی کاشان دی ماه ۹۴

دکتر زهرا سلیمانی، دکتر منصوره مومن هروی، دکتر امیر حسن متینی، دکتر مجید حسن زاده، معصومه باغبانی

مرکز مهارت های بالینی دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی کاشان

زمینه و هدف: آزمون صلاحیت بالینی به شیوه OSCE مجموعه ی از وظایف بالینی زمان بندی شده است که داوطلبان، آنها را طی ایستگاه های پی در پی به انجام م رسانند این آزمون برای اولین بار در سال ۹۴ شرط ضروری برای شرکت در امتحان دستیاری گذاشته شد هدف این مطالعه ارزیابی میزان رعایت استانداردها در برگزاری این آزمون در دانشگاه علوم پزشکی کاشان بود.

روش بررسی: پرو نامه وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و شرکت مسئول مرکز مهارت بالینی دانشگاه در جلسه برنامه ریزان این آزمون در وزارت متبوع کمیته برنامه ریزی برای برگزاری آزمون با حضور سرپرست، معاون آموزش بالینی، مدیر آموزش و مدیر EDO دانشکده پزشکی و مدیر و کارشناس مرکز مهارت بالینی تشکیل گردید. طی جلسات متعدد مکان، زمان و نحوه برگزاری آزمون، تعداد سوالات، ممتحنین و امکانات مورد نیاز تعیین گردید. ۱۳ سوال از میان سوالات مورد نظر از میان ۴۴ سوالی که از وزارتخانه داده شده بود انتخاب شد. طی جلسه ای با اساتید منتخب مقررات آزمون و شرح وظایف سوالات انتخاب شده به اطلاع آنها رسانده شد. دانشجویان واجد شرایط شناسایی و اطلاع رسانی از طریق پیامک و وب سایت به آنها صورت گرفت. ۱۴ ایستگاه شامل ۱۳ ایستگاه فعال و یک ایستگاه استراحت طراحی گردید. ایستگاهها شامل دو ایستگاه برای قلب، یک ایستگاه زنان- یک ایستگاه اورولوژی - دو ایستگاه جراحی - یک ایستگاه گوارش- یک ایستگاه اطفال- یک ایستگاه روانپزشکی- یک ایستگاه عفونی- دو ایستگاه غدد- یک ایستگاه ENT طراحی شد محتوای ایستگاهها شامل ۵ ایستگاه پروسیژر، ۵ ایستگاه شرح حال و معاینه یک ایستگاه PMP و دو ایستگاه مهارتهای ارتباطی بود آزمون صلاحیت بالینی روز پنجشنبه مورخ ۹۴/۱۰/۱۷ از ساعت ۸ تا ۱۲ با حضور نماینده آزمون از دانشگاه علوم پزشکی اصفهان به عنوان دانشگاه قطب، در دانشکده پزشکی برگزار گردید. در این آزمون ۲۷ نفر از دانشجویان ثبت نام کرده بودند ۳ نفر انصراف داده و آزمون با حضور ۲۴ نفر از دانشجویان برگزار شد. جهت بررسی میزان رعایت استانداردها چک لیست مربوطه توسط دو ارزیاب تکمیل گردید. پس از آزمون اطلاعات چک لیستها مورد تحلیل قرار گرفت.

نتایج: قرنطینه محل آزمون، استقرار متصدی انتظامات آزمون، حضور شرکت کنندگان قبل از شروع آزمون، فاصله ایستگاهها نسبت به یکدیگر به ترتیب شماره چرخش ایستگاهها بر اساس برنامه زمان بندی شده-امکانات و شرایط فیزیکی نور مناسب در محل آزمون-شرایط فیزیکی مناسب از نظر صدا در محل آزمون -امکانات و شرایط گرمایش- سرمایش در محل آزمون-موقعیت و شرایط محل استقرار (قرنطینه) شرکت کنندگان پس از آزمون -استقرار درمانگاه موقت و یا پزشک موظف در محل برای شرایط غیرمنتظره استقرار مسئول آزمون -محل های مناسب و مشخص نصب راهنمای ایستگاهها استقرار و فعالیت ناظرین، بیمارناها و ارزیابان ایستگاههای آزمون (رعایت شرایط مناسب و مطلوب ارتباطات ارائه راهنماییهای لازم و کافی به شرکت کنندگان در آزمون -وضعیت ورود شرکت کنندگان به محل برگزاری آزمون اعلام زمان شروع آزمون -ثبت و ضبط برگزاری آزمون -وضعیت خروج شرکت کنندگان از محل برگزاری آزمون پس از آزمون -محل مشخص و مناسب با امکانات لازم و نحوه ارائه خدمات پشتیبانی -امکانات ایستگاههای استراحت شامل: یک عدد مبل یا صندلی راحت و امکان پذیرایی با نوشیدنی مناسب اعلام زمان

چرخش بین ایستگاه‌ها - اعلام زمان پایان آزمون گردآوری برگه‌های پاسخنامه شرکت کنندگان در آزمون همه در وضعیت مطلوب قرار داشت

نتیجه‌گیری: نکته مثبت این آزمون همکاری خوب اساتید دانشکده در برگزاری آزمون و نیز بازی کردن نقش بیمار نما توسط خود اساتید بود که شبیه سازی سناریوها را به واقعیت نزدیک تر نمود و اساتید با مشاهده نقاط ضعف دانشجویان به نقاط ضعف خود در نحوه آموزش پی می‌بردند.

کلید واژه‌ها: برگزاری، استانداردها، آزمون، صلاحیت بالینی

بررسی مقایسه‌ای نمرات دانشجویان در ایستگاه‌های مختلف آزمون صلاحیت بالینی

دکتر منصوره مومن هروی، دکتر زهرا سلیمانی، دکتر عباس ارج، دکتر امیر حسن متینی، معصومه باغبانی

مرکز مهارت‌های بالینی دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی کاشان

زمینه و هدف: بررسی نمرات شرکت کنندگان در آزمونی که اولین بار برگزار می‌شود و مقایسه نمرات در ایستگاه‌های مختلف می‌تواند برگزار کنندگان آزمون را در تمایز دانشجویان قوی و ضعیف و کشف نقاط ضعف در نحوه یاددهی و آموزش یاری دهد. این مطالعه با هدف بررسی مقایسه‌ای نمرات دانشجویان در ایستگاه‌های مختلف آزمون صلاحیت بالینی انجام گرفت.

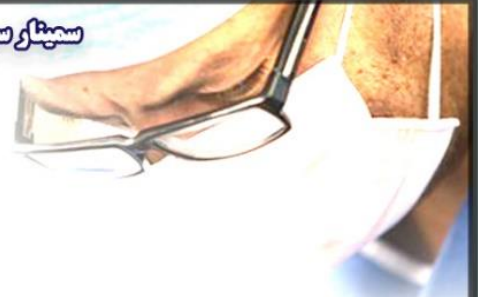
روش بررسی: این مطالعه مقطعی در سال ۹۴ روی ۲۴ کارورز و دانش آموخته واجد شرایط شرکت در امتحان پذیرش دستیار دانشگاه علوم پزشکی کاشان صورت گرفت. تعداد ایستگاه‌ها ۱۳ با نمرات ۲۱ یک مورد، نمره ۲۰ چهار مورد، ۱۶ یک مورد، ۱۵ سه مورد و ۱۰ سه مورد تعیین شد. نمره کل آزمون ۲۰۸ و نمره قبولی بالای ۵۰٪ نمره کل تعیین شد. پس از برگزاری آزمون نمرات کسب شده توسط دانشجویان در هر ایستگاه و نمره کل هر دانشجو محاسبه و وارد نرم افزار SPSS گردید و سپس به مقایسه نمرات در ایستگاه‌ها پرداخته شد

نتایج: میانگین نمرات کل $168 \pm 11/03$ با حداقل ۱۴۷ و حداکثر ۱۸۴ بود. بالاترین نمره ۱۸۴ و کمترین نمره ۱۴۷ بود. ماکزیمم نمره کسب شده ۸۸/۵ درصد نمره کل امتحان یعنی ۲۰۸ بود. کمترین نمره ۷۰/۷ درصد نمره کل امتحان بود لذا قبولی ۱۰۰٪ بود. بیشترین فاصله تا نمره کل ایستگاه، مربوط به ایستگاه برخورد با ایکن بود که ۶ تا فاصله وجود داشت در بقیه ایستگاه‌ها حداکثر نمره کسب شده با نمره کل ایستگاه یا یکسان بود یا فقط یک نمره فاصله داشت. ۴ نفر (۱۶/۶٪) بین ۱۸۵-۱۸۰، ۶ نفر (۲۵٪) بین ۱۷۰-۱۶۰، ۹ نفر (۳۷/۵٪) بین ۱۶۰-۱۷۰، ۳ نفر (۱۲/۵٪) بین ۱۵۰-۱۶۰ و ۲ نفر (۸/۳٪) زیر ۱۵۰ نمره گرفتند کمترین نمره در ایستگاه پاپ اسمیر ۵/۵ از ۲۰ و بعد ایکن ۷ از ۲۱ بود.

میانگین نمره در هر ایستگاه عبارت بود از: معاینه هیپ $13/9 \pm 2/1$ با حداقل ۹ و حداکثر ۱۶ (نمره کل ۱۶)، معاینه گوش $8/1 \pm 1/1$ با حداقل ۶ و حداکثر ۹ (نمره کل ۱۰)، پاپ اسمیر $15/8 \pm 3/7$ با حداقل ۵/۵ و حداکثر ۲۰ (نمره کل ۲۰)، سونداژ $7/9 \pm 0/9$ با حداقل ۶ و حداکثر ۱۰ (نمره کل ۱۰)، روانپزشکی $14 \pm 6/4$ با حداقل ۱۰ و حداکثر ۱۹ (نمره کل ۲۰)، غدد $12/4 \pm 1/2$ با حداقل ۹/۷۵ و حداکثر ۱۴ (نمره کل ۱۵)، عفونی $15/04 \pm 1/7$ با حداقل ۱۲ و حداکثر ۱۹ (نمره کل ۲۰)، ایکن $14/8 \pm 2/4$ با حداقل ۷ و حداکثر ۱۵ (نمره کل ۲۱)، معاینه پستان $16/5 \pm 2/6$ با حداقل ۱۴ و حداکثر ۱۹ (نمره کل ۲۰)، بخیه $13/1 \pm 2$ با حداقل ۱۰ و حداکثر ۱۵ (نمره کل ۱۵)، احیا $14/2 \pm 0/9$ با حداقل ۱۱/۵ و حداکثر ۱۵ (نمره کل ۱۵)، تیروئید $13/7 \pm 0/9$ با حداقل ۱۲ و حداکثر ۱۵ (نمره کل ۱۶)، ادم $8/6 \pm 0/8$ با حداقل ۶ و حداکثر ۱۰ (نمره کل ۱۰). بین نمرات کسب شده در این آزمون با نمره امتحان پیش کارورزی و معدل دانشجویان ارتباط وجود داشت. دانشجویان اول تا چهارم آزمون پیش کارورزی و منتخبین حیطة استدلال بالینی المپیاد جزو این نفرات بودند.

نتیجه‌گیری: وبا توجه به اینکه این آزمون برای اولین بار برگزار شده و اینکه کمترین نمره کسب شده از حد نصاب قبولی فاصله زیادی دارد و موفقیت ۱۰۰٪ شرکت کنندگان، این آزمون را باید آزمون موفق از نظر نمرات کسب شده دانست.

کلید واژه‌ها: مقایسه، نمرات، آزمون صلاحیت بالینی

بررسی نگرش دانشجویان شرکت کننده در آزمون صلاحیت بالینی دانشگاه علوم پزشکی کاشان در مورد صلاحیت آزمون

دکتر زهرا سلیمانی، دکتر منصوره مومن هروی، دکتر ابراهیم کوچکی، معصومه باغبانی
مرکز مهارت‌های بالینی دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی کاشان

زمینه و هدف: آزمون صلاحیت بالینی آزمونی جامع به شیوه OSCE می باشد که قبولی در آن در پایان دوره پزشکی عمومی برای اطمینان از کسب توانمندی لازم دانش آموختگان از سوی سیاستگذاران ضروری دانسته شده است این مطالعه با هدف بررسی نگرش شرکت کنندگان اولین دوره این آزمون در مورد قدرت آزمون برای سنجش توانمندی آنها صورت گرفت.

روش بررسی: این مطالعه مقطعی در سال ۹۴ روی ۲۴ کارورز و دانش آموخته واجد شرایط شرکت در امتحان پذیرش دستیار دانشگاه علوم پزشکی کاشان صورت گرفت. جهت بررسی نگرش شرکت کنندگان در آزمون صلاحیت بالینی پرسشنامه ای تنظیم گردید. در این پرسشنامه سوالاتی انجام شد که پاسخ به آنها بیانگر نوع نگرش دانشجو بود پاسخ به سوالات با مقیاس لیکرت بود. پس از آزمون نیز نتایج با ورود به نرم افزار SPSS تحلیل گردید

نتایج: ۶۳/۵۷٪ شرکت کنندگان برگزاری این آزمون را ضروری دانستند. گزینه «آیا این امتحان قادر به تشخیص صلاحیت شما بود.» ۴۴٪ گزینه «سناریوها به مواردی که پزشک خانواده با آنها سروکار دارد شبیه هستند.» ۸۱/۵٪، «شبیه سازی‌ها واقعی هستند» ۸۴/۶٪، «این آزمون ارزیابی مناسبی برای مهارت‌های بالینی است.» ۷۵/۴٪، «افراد با مهارت در این آزمون قبول می شوند.» ۷۶/۹٪، «افراد بدون مهارت کافی در این آزمون مردود می‌شوند.» ۷۶/۹٪، «این آزمون وسیله مناسبی برای ارزیابی دانش آموختگان رشته پزشکی است.» ۷۲/۳٪، «این آزمون نسبت به امتحان شفاهی ارجح است.» ۹۲/۳٪، «این آزمون منطبق با نوع آموزش داده شده در این دانشگاه بود.» ۷۶/۹٪، «من از آموزش این دانشگاه رضایت دارم.» ۸۳/۱٪ امتیاز کسب کردند در مجموع نگرش کلی شرکت کنندگان در مورد صلاحیت آزمون ۷۵/۶٪ و مطلوب محاسبه شد.

نتیجه گیری: نگرش شرکت کنندگان برای صلاحیت آزمون مطلوب می باشد ولی با افزایش قدرت آزمون برای تعیین صلاحیت در آزمون‌های بعدی باید در بالا بردن نگرش دانشجویان در حد بسیار مطلوب تلاش کرد.

کلید واژه ها: نگرش، آزمون صلاحیت بالینی، دانشجویان

بررسی تأثیر ارتقاء صلاحیت حرفه‌ای مدیران پرستاری بر بهره‌وری پرستاری

The effect of Enhance the professional competence of nurse managers on the productivity of nurses

نویسندگان: اعظم حبشی‌زاده^۱، دکتر علی وفايي نجار^۲، الهه جاقوری^۳، دکتر حسين کریمی موفقی^۴، سعید ابراهیم زاده^۵، مرضیه آذر فرا^۶

*^۱ کارشناس ارشد پرستاری، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد

^۲ دکتری تخصصی بهداشت و مدیریت، دانشیار و عضو هیات علمی دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی مشهد

^۳ کارشناس ارشد پرستاری، گرایش داخلی جراحی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد

^۴ دکتری تخصصی پرستاری، دانشیار و عضو هیات علمی دانشکده پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی مشهد

^۵ کارشناس ارشد آمار زیستی، عضو هیات علمی دانشکده پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی مشهد

^۶ خانم مرضیه آذر فرا - کارشناس پرستاری - مترون بیمارستان سوانح شهید کامیاب - دانشگاه علوم پزشکی مشهد

زمینه: امروزه بهره‌وری پرستاری اهمیت فوق‌العاده‌ای دارد زیرا پرستاران نقش اساسی در کیفیت مراقبت و ارتقاء سلامت داشته و بیش از هر گروه دیگری در بیمارستان، پیشرفت سازمان را تحت تأثیر قرار می‌دهند. در این میان عامل مدیریت به عنوان اولویت مؤثر بر بهره‌وری پرستاران مورد توجه قرار دارد.

هدف: با توجه به اینکه بهره‌وری پرستاران یکی از بزرگترین دغدغه‌های مدیران نظام سلامت است از اینرو بر آن شدیم تا بررسی با هدف تأثیر ارتقاء صلاحیت حرفه‌ای مدیران پرستاری بر بهره‌وری پرستاری انجام شود.

مواد و روش‌ها: این مطالعه یک پژوهش از نوع مداخله‌ای است که به صورت قبل و بعد در یکی از بیمارستان‌های آموزشی منتخب شهر مشهد انجام شد. ۵۲ پرستار از ۱۰ بخش بیمارستان که بصورت تصادفی انتخاب شده بودند، در این پژوهش شرکت نمودند. ابزارهای گردآوری داده‌ها شامل: ۱- پرسشنامه اطلاعات فردی پرستاران و مدیران پرستاری، ۲- پرسشنامه پژوهشگر ساخته سنجش بهره‌وری پرستاری و ۳- چک لیست ارزیابی عملکرد مدیران پرستاری بود که قبل و بعد از مداخله که شامل فرآیند بهسازی مدیران پرستاری (تشکیل کارگاههایی در مورد وظایف و مهارت‌های مدیران) و آماده‌سازی محیط بود تکمیل شد. داده‌ها تحت برنامه spss مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

نتایج: یافته‌ها نشان داد که قبل از مداخله فقط ۳/۹٪ پرستاران معتقدند که از بهره‌وری بالا برخوردارند در حالیکه ۳۶/۵٪ آنان در مرحله بعد از مداخله بهره‌وری خود را بالا ذکر کردند. تفاوت آماری معناداری در بهره‌وری پرستاران بدنبال اجرای برنامه ارتقاء صلاحیت حرفه‌ای مدیران مشاهده شد [p<۰/۰۰۰].

بحث و نتیجه‌گیری: معلوم گردید که بکارگیری برنامه بر بهره‌وری پرستاران مؤثر است لذا می‌توان برنامه بهسازی مدیران پرستاری را بصورت دوره‌های بازآموزی برای آنان تدارک دید تا بکارگیری سبکها و شیوه‌های مدیریت و رهبری اسلامی به تغییر و اصلاح نقش‌های پرستاران و عملکرد مراقبتی آنها منجر شود و در نهایت کیفیت مراقبت و رضایت بیماران بهبود یابد. همچنین با شناسایی عوامل مؤثر بر بهره‌وری در این طرح، می‌توان نقاط ضعف و قوت در راه رسیدن به بهره‌وری بالای پرستاری را شناسایی نمود و بر آنها تمرکز نمود.

کلیدواژه‌ها: بهره‌وری پرستاری - صلاحیت حرفه‌ای - مدیر پرستاری

ارزشیابی مهارت‌های مدیریتی با آزمون عینی ساختارمند مدیریتی: آسمی^۱
 Evaluation Managerial Skills through Objective Structured Managerial Examination: OSME

^۱ دکتر ری‌نا رضایی، دانشیار دانشگاه علوم پزشکی شیراز*

^۲ سولماز گاوایانی، دانشجوی ارشد آموزش پزشکی

^۳ دکتر ناهید حاتم، استاد دانشگاه علوم پزشکی شیراز

ایمیل نویسنده مسئول: rita_rezaee@yahoo.com

زمینه و هدف: یکی از رشته‌های تحصیلی در حوزه بهداشت و درمان، رشته مدیریت خدمات بهداشتی درمانی است که هدف آن توانمندسازی دانش‌آموختگان این رشته در زمینه مهارت‌های مدیریتی می‌باشد. در واقع دانشجویان این رشته باید برای تصدیق پست‌های مدیریتی آماده گردند. متأسفانه به دلیل نارسایی و ضعف در سیستم‌های ارزشیابی فعلی، اثبات این مساله که فارغ‌التحصیلان این رشته از صلاحیت حرفه‌ای لازم برخوردارند، دشوار به نظر می‌رسد. لذا پژوهش حاضر با هدف طراحی و بررسی روایی و پایایی یک شیوه نوین ارزشیابی مهارت‌های مدیریتی بر مبنای اصول آزمون آسکی^۲، سعی بر آن دارد تا موجبات ارتقا کیفی سیستم ارزشیابی عملکرد دانشجویان این رشته را فراهم نماید.

روش کار: این پژوهش تحقیقی کاربردی و نوعی مطالعه مقطعی می‌باشد که در آن ابتدا با استفاده از تکنیک دلفی^۴ از بین مهارت‌های مدیریتی ۱۲ مهارت انتخاب و برای هر مهارت یک سناریو مدیریتی تعریف شد و سپس بر مبنای اصول آزمون آسکی، آزمون آسمی با ۱۲ ایستگاه طراحی گردید. در این آزمون ۲۹ دانشجو ارشد و دکترا مدیریت خدمات بهداشتی درمانی شرکت کردند. ابزار گردآوری اطلاعات، پرسشنامه سوالات آزمون بود که روایی آن با روش روایی محتوایی^۵ تایید شد. پایایی آزمون نیز با روش‌های پایایی درونی و پایایی ارزیابان بررسی شد. روایی ملاک^۶ آزمون نیز از طریق بررسی رابطه بین معدل داوطلبان (نتایج آزمون دروس نظری) و همچنین نمره درس کارورزی (نمره مهارت‌های عملکردی) با نمرات آزمون آسمی مشخص گردید. به منظور روانسنجی^۷ آزمون نیز، ضریب تمیز^۸ و ضریب دشواری^۹ سوالات محاسبه و تجزیه و تحلیل شد.

یافته‌ها: روایی محتوایی آزمون توسط ۵ نفر از صاحب‌نظران مدیریت تایید گردید. پایایی درونی آزمون بر اساس محاسبه میزان آلفای کرونباخ ۰/۶۶ بود. در بررسی رابطه بین نمرات آزمون با نمره هر ایستگاه میزان ضریب همبستگی در ۶ ایستگاه معنادار شد و بین ۰/۴ تا ۰/۸ به دست آمد. نتایج پایایی ارزیابان نیز نشان داد همبستگی بین نمرات ارزیابان ۰/۹۶ است [p<۰.۰۵]. علاوه بر این بررسی روایی ملاک آزمون حاکی از آن بود که بین معدل داوطلبان (نتایج آزمون دروس نظری) با نمرات آزمون آسمی

¹ Objective Structured Managerial Examination (OSME)

² Objective structured clinical Examination(OSCE)

³ performance

⁴ Delphi

⁵ Content validity

⁶ Criterion validity

⁷ Psychometric

⁸ Item discrimination

⁹ Item difficulty

سمپلار سراسری

ارزشیابی

صلاحیت

بالینی

رابطه معناداری وجود دارد ولی بین نمره کارورزی با نمره آزمون آسمی ارتباطی یافت نشد. بر اساس نتایج روانسنجی میزان ضریب دشواری اکثرسوالات بین ۰/۳ تا ۰/۶ قرار داشت. در ضمن ضریب تمیز سوالات بین ۰/۱ تا ۰/۸ قرار داشت.

بحث و نتیجه گیری: آزمون آسمی به عنوان یک شیوه نوین ارزشیابی عملکرد برای ارزشیابی مهارتهای مدیریتی دانشجویان رشته مدیریت خدمات بهداشتی درمانی از روایی و پایایی قابل قبولی برخوردار می باشد و می توان استفاده از آن برای ارزشیابی مهارتهای عملکردی دانشجویان این رشته توصیه نمود.

کلمات کلیدی: ارزشیابی عملکرد- ارزشیابی مهارتهای مدیریتی - آزمون عینی ساختارمند مدیریتی

سنجش اخلاق حرفه ای پرستاران شاغل در بیمارستان‌های آموزشی شیراز به روش تیم محور

Assessment of professional ethics among nurses of educational hospitals based on team- based method

دکتر محمدرضا دهقانی^۱، جلیل محمدی^{۱*}، شیرین قنواتی^۲

^۱ مرکز تحقیقات ارتقاء کیفیت آموزش بالینی، مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی شیراز، شیراز، ایران

^۲ مرکز تحقیقات آموزش علوم پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی ایران، تهران، ایران

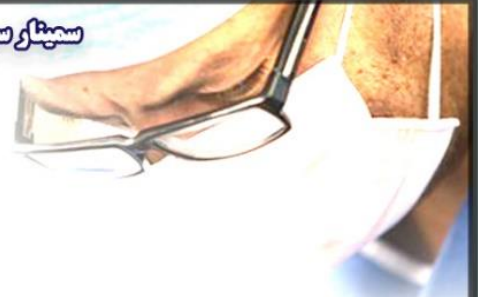
چکیده: اخلاق شامل اصول و ارزش‌هایی است که بر رفتارهای فردی و جمعی تحت عنوان درست یا غلط حاکمیت دارد. رویکرد دنیای امروز را می‌توان بازگشت به عقلانیت و اخلاق دانست. بشریت پس از طی دوره‌های مختلف می‌رود تا رویکرد عقلانی و اخلاقی در تأمین نیازهای مادی و معنوی خود داشته باشد. از این رو، می‌توان اخلاق را مرکز و کانون تحولات دنیای آینده دانست. این رویکرد بیشتر رشته‌هایی را تحت تأثیر قرار می‌دهد که در ارائه خدمات به انسان‌ها پیش‌تاز هستند. تحولات دنیای امروز در برگیرنده ویژگی‌هایی است که نیاز به رویکرد اخلاق در حرفه‌های مرتبط علوم پزشکی را ضرورتی انکارناپذیر کرده است. هدف تحقیق حاضر "ارزیابی سنجش اخلاق حرفه ای پرستاران شاغل در بیمارستان‌های آموزشی به روش تیم محور" است.

روش کار: مطالعه حاضر یک مطالعه مقطعی است. محیط پژوهش شامل بیمارستان‌های آموزشی این دانشگاه می‌باشد و جامعه مورد مطالعه شامل همه پرستاران شاغل به کار در بیمارستان‌های آموزشی دانشگاه علوم پزشکی شیراز تعیین گردید. نمونه گیری (۱۰۰ نفر) بر اساس جدول اعداد تصادفی به ازاء هر پرستار دو همتا، یک نفر سوپروایزر آموزشی یا سر پرستار و دو بیمار انتخاب شد. جهت جمع‌آوری اطلاعات از پرسشنامه‌ای محقق ساخته که روایی آن توسط پایان‌نامه راعی و به راهنمایی خانم دکتر میترا امینی استاد گروه آموزش پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شیراز تأیید شد و پایایی آن با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ در ۲۰ دانشجوی به صورت آزمایشی (Pilot Study) ۸۶٪ تعیین شد استفاده گردید. جهت تجزیه و تحلیل اطلاعات بدست آمده از نرم افزار آماری SPSS استفاده شد.

نتایج: نتایج تحقیق نشان داد که خودارزیابی در میان پرستاران بیشترین نمره را نسبت به ارزیابی سایر گروه‌ها (همکاران، سوپروایزرها، بیماران و همراهان آنها) داشته است ($P=0.012$). در میان سایر گروه‌ها بیماران بیشترین نمره را به عملکرد پرستاران داده‌اند. از سوی دیگر نتایج تحقیق نشان داد که بیمارستان تخصصی سوانح و سوختگی کمترین نمره اخلاق حرفه ای تیم محور را به خود اختصاص داد ($P<0.05$).

بحث و نتیجه‌گیری: بر اساس نتایج تحقیق بایستی توجه خاصی به بیمارستان‌ها و بخش‌هایی که فشار کاری بیشتری دارند صورت پذیرد. هم‌چنین مطالعات تیم محور به عنوان بخش مهمی از مطالعات در نظام سلامت و به طور خاص در میان قشر پرستاری مورد توجه قرار گیرد.

واژگان کلیدی: تیم محور- اخلاق حرفه‌ای- پرستاری

بررسی آگاهی نگرش و عملکرد دانشجویان مامایی نسبت به مهارت‌های بالینی در دانشکده‌های پرستاری و مامایی

بیرجند ۱۳۹۴

سمانه ثابت بیرجندی^{۱*}، حمید صالحی نیا^۲، زینب توکل^۳، مهین اسماعیلی^۴

^{۱*} نویسنده مسول، عضو هیات علمی گروه مامایی دانشگاه آزاد اسلامی واحد بیرجند smnsabet@gmail.com

^۲ دانشجوی دکترای اپیدمیولوژی دانشگاه تهران

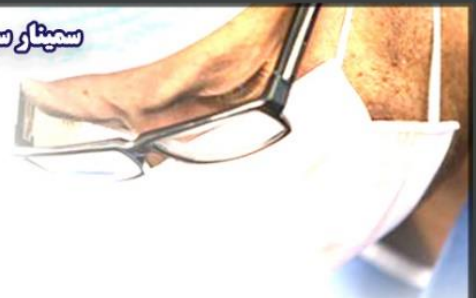
^۳ دانشجوی دکترای بهداشت باروری دانشگاه تهران

^۴ کارشناسی ارشد مامایی بیمارستان تامین اجتماعی بیرجند

مقدمه: در عصر حاضر ارتباط با مددجو، یک مهارت بالینی به شمار می‌رود و یکی از مهم‌ترین عوامل موثر بر افزایش رضایتمندی مددجویان و ارتقا نتایج بهداشتی و درمانی می‌باشد. برقراری ارتباط مناسب بین کادر پزشکی از جمله ماما سبب تشخیص درست و بهبود نتایج درمانی می‌گردد. این مطالعه بمنظور سنجش میزان آگاهی نگرش و عملکرد دانشجویان مامایی دانشگاه‌های آزاد و دولتی بیرجند در سال ۹۴ انجام گرفت.

روش تحقیق: این پژوهش بر روی ۱۱۱ نفر از دانشجویان مامایی دانشگاه‌های علوم پزشکی و آزاد اسلامی واحد بیرجند انجام گرفت. برای انجام این پژوهش سه پرسشنامه که شامل سنجش مشخصات دموگرافیک، آگاهی از مهارت ارتباط بالینی، نگرش نسبت به مهارت بالینی و یک چک لیست جهت سنجش عملکرد نسبت به مهارت ارتباط بالینی تهیه گردید. یافته‌ها: وضعیت آگاهی دانشجویان مامایی مراکز علوم پزشکی و آزاد اسلامی بیرجند از مهارت‌های ارتباط بالینی به ترتیب در سطح ضعیف، ۴/۵٪ در سطح متوسط، ۹/۹٪ و در سطح خوب، ۸۵/۶٪ گزارش گردید. میانگین نگرش دانشجویان نشان می‌دهد که ۷۶/۶٪ دانشجویان نسبت به مهارت‌های بالینی نگرش منفی داشته‌اند. به بیانی دیگر دانشجویان برای برقراری ارتباط بالینی علی‌رغم داشتن آگاهی نسبتاً خوب درباره روش‌های برقراری ارتباط، به لزوم و استمرار آن در محیط بالینی واقف نبوده و آن را جزو ضروریات کار تلقی نمی‌نمایند. از نظر عملکرد، ۶۵/۸٪ از دانشجویان در رابطه با برقراری ارتباط با بیماران از تبحر کافی برخوردار بوده که خود نشان از تأکید مربیان و اساتید در زمینه گرفتن شرح حال و برقراری فضای عاطفی بین مددجو و مامایی باشد.

بحث و نتیجه‌گیری: تأکید بیشتر بر افزایش سطح نگرش دانشجویان نسبت به تقویت مهارت ارتباط بالینی شدیداً احساس می‌شود.

باز خورد خوب است یا بد؟ تاثیر باز خورد در آموزش بالینی از دیدگاه رزیدنت‌های پزشکی

Feedback is good or bad? The effect of clinical education feedback from the perspective of medical residents

پریسا نبیئی^{۱*}، دکتر لیلا بدرافکن^۱، حوری موسوی نژاد^۲

^۱ مرکز ارتقاء کیفیت آموزش بالینی، مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی شیراز، دانشگاه علوم پزشکی شیراز، شیراز، ایران؛ ^۲ مرکز

تحقیقات قلب و عروق، دانشگاه علوم پزشکی شیراز، شیراز، ایران

* مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی شیراز

parisanabeiei@yahoo.com

مقدمه: مسئله بازخورد در امر آموزش بسیار مهم است و می‌تواند در کیفیت فرآیند آموزش و آشنا کردن رزیدنت‌های پزشکی بسیار اثربخش باشد. این مطالعه با هدف بررسی دیدگاه رزیدنت‌های پزشکی در خصوص تاثیر بازخورد در کیفیت آموزش بالینی در دانشگاه علوم پزشکی شیراز انجام گرفته است.

مواد و روش‌ها: این مطالعه از نوع مقطعی و توصیفی-تحلیلی بود. جامعه آماری آن را کلیه رزیدنت‌های دانشکده پزشکی شیراز تشکیل می‌دادند که از این تعداد به صورت تصادفی ساده ۱۷۰ رزیدنت پزشکی شرکت کننده در کارگاه‌های دستیار به عنوان استاد دانشگاه علوم پزشکی شیراز به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند. رزیدنت‌ها پرسشنامه محقق ساخته که روایی آن توسط اساتید گروه آموزش پزشکی شیراز و پایایی آن با استفاده از روش آزمون-بازآزمون در ۲۰ نفر از رزیدنت‌های گروه داخلی به کمک آلفای کرونباخ ۰/۸۴ تایید شده بود و شامل ۲۱ سوال در خصوص دریافت رزیدنت‌ها از بازخورد در طول کارگاه‌ها را تکمیل نمودند. داده‌ها پس از جمع‌آوری با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۱۴ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

نتایج: این مطالعه نشان داد که رزیدنت‌ها، به طور کلی، درک مثبتی از بازخورد در آموزششان داشتند. بالاترین نمره به مواردی از قبیل "بازخورد قابل اجرا برای فعالیت‌های آینده" بود، "بازخورد اصلاحگر رفتار" کرد، "بازخورد انگیزه‌ای برای اصلاح آموزش" و "بازخورد در یک موضوع خاص" تعلق داشت. همچنین، رزیدنت‌هایی که تجربه یک بازخورد منفی داشتند تلاش خود را برای یادگیری افزایش دادند. رزیدنت‌های جراحی بالاترین نمرات را به دست آوردند در حالی که رزیدنت‌های رادیولوژی کمترین نمرات را از آن خود کردند. همچنین تفاوت بین این دو گروه از نظر آماری معنی دار بود ($P = 0.000$).

نتیجه‌گیری: میانگین بالاترین نمره متعلق به رزیدنت‌های جراحی بود. این امر نشان می‌دهد که رزیدنت‌ها معتقدند که بخش جراحی بخشی است که در آن ارزیابی تکوینی در مقایسه با بخش دیگر بسیار قوی تر است. همچنین با توجه به نمرات پایین رزیدنت‌های رادیولوژی به نظر می‌رسد که بایستی برنامه‌های آموزشی منسجم تری در این بخش جهت توانمندسازی آنان با تاکید بر موضوع بازخورد مثبت برگزار گردد.

کلید واژه‌ها: بازخورد، رزیدنت‌های پزشکی، آموزش بالینی

ارزیابی مبتنی بر تیم صلاحیت بالینی در دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شیراز

The clinical competency-based assessment in medical students of Shiraz University of Medical Sciences

نویسندگان: زنده یاد دکتر حجت راعی^۱، دکتر میترا امینی^۲، آمنه مومن نسب^۳، محمد جعفری^۲، پرینا نبی^{۲*}

^۱ دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی شیراز، شیراز، ایران؛ ^۲ مرکز ارتقاء کیفیت آموزش بالینی، مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی شیراز، دانشگاه علوم پزشکی شیراز، شیراز، ایران؛ ^۳ دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی شیراز، شیراز، ایران
* مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی شیراز

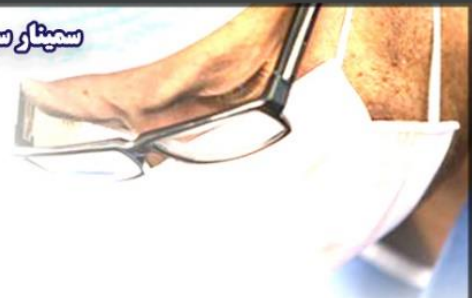
مقدمه: خود ارزیابی و ارزیابی از طریق همتایان اطلاعات مهمی در مورد عملکرد و رفتار افراد در تمام جنبه‌های صلاحیت بالینی و محیط حرفه ای دانشجویان پزشکی فراهم می کند. با توجه به اهمیت این موضوع در ارزیابی دانشجویان، این مطالعه با هدف بررسی صلاحیت بالینی دانشجویان پزشکی در قالب ارزیابی مبتنی بر تیم انجام شده است.

روش کار: در یک مطالعه مقطعی توصیفی-تحلیلی، ۱۰۰ دانشجوی پزشکی سال آخر به صورت تصادفی و با توجه به نظر مشاور آماری انتخاب و وارد مطالعه شدند. برای هر دانشجو پنج پرسشنامه پر شد، از جمله یک پرسشنامه خودارزیابی، دو ارزیابی از طریق همتایان و دو ارزیابی رزیدنت ها. سیستم نمره دهی پرسشنامه ها بر اساس مقیاس هفت نمره لیکرت بود. پس از جمع آوری پرسشنامه ها، داده های عددی و نظرات نوشته شده ارائه شده به دانشجویان، مورد تجزیه و تحلیل و بحث قرار گرفتند. همبستگی داخلی (پایایی) پرسشنامه‌ها از طریق آلفای کرونباخ ۰.۸۳٪ و روایی سوالات توسط اساتید گروه آموزش پزشکی شیراز تایید شد.

نتایج: مصاحبه‌ها نشان داد که اکثریت دانشجویان و ارزیابی کنندگان این روش را قابل قبول دانسته‌اند. دامنه امتیازات برای ارزیابی رزیدنت‌ها (Mean±SD=4.39±0.57) ۶-۱، برای ارزیابی از طریق همتایان ۶-۲ (Mean±SD=4.49±0.53)، و برای خودارزیابی (Mean±SD=5.04±0.32) ۷-۳ بود. اختلاف معنی داری بین خودارزیابی و روش‌های دیگر ارزیابی وجود دارد (P<0.005).

نتیجه گیری: این مطالعه نشان می دهد که ارزیابی مبتنی بر تیم روشی قابل قبول و عملی برای خودارزیابی و ارزیابی از طریق همتایان صلاحیت بالینی دانشجویان پزشکی در مقطع کارورزی بالینی است و مزایایی نسبت به روش‌های ارزیابی سنتی دارد. البته به نظر می رسد مطالعات بیشتری جهت تمرکز بر روی نقاط قوت و ضعف جهت اجرای گسترده این روش مورد نیاز است.

کلمات کلیدی: ارزیابی، دانشجویان، صلاحیت بالینی

مقایسه رضایتمندی دانشجویان رشته اتاق عمل از دو روش ارزشیابی عملی با ساختار عینی و سنتی در دانشکده

پیراپزشکی در سال تحصیلی ۹۵-۱۳۹۴

An assessment of traditional and objective structured practical evaluation methods on satisfaction operating room students in Hamadan Faculty of Paramedicine: A comparing

فهیمة مهدی پور^۱، نفیسه رضائی^۲، رضا خاکسار فرد^۳

^۱ کارشناس ارشد پرستاری مراقبت‌های ویژه دانشگاه علوم پزشکی همدان

^۲ دانشجوی دکترای کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی دانشگاه علوم پزشکی همدان

^۳ کارشناس پرستاری دانشگاه علوم پزشکی همدان

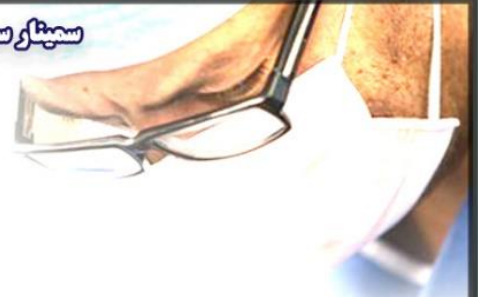
سابقه و اهداف: ارزشیابی بالینی به عنوان یکی از ارکان مهم آموزش، باید شایستگی و توانمندیهای دانشجویان رشته های بالینی را اندازه گیری کند ولی هنوز این امر به عنوان یک مشکل ذهنی، وقت گیر و اغلب گیج کننده باقی مانده و اغلب مربیان و دانشجویان از نحوه ارزشیابی بالینی رضایت ندارند. بنابراین استفاده از روشهای جدید ارزشیابی برای سنجش ابعاد مختلف عملکرد کاملاً لازم است. پژوهش حاضر با هدف مقایسه رضایت مندی دانشجویان اتاق عمل از دو روش ارزشیابی سنتی و ارزشیابی عملی_ با ساختار عینی_ در دانشکده پیراپزشکی همدان انجام شد.

روش: پژوهش حاضر یک مطالعه مداخله ای است. واحدهای مورد پژوهش ۳۵ دانشجوی اتاق عمل بودند که واحد درسی اصول و مهارت های اتاق عمل را در نیمسال دوم سال تحصیلی ۹۵-۱۳۹۴ اخذ کردند و هر دو روش ارزشیابی عملی با ساختار عینی و سنتی در ارزیابی پایان ترم در مورد آنها انجام گرفت. اطلاعات از طریق پرسشنامه پژوهشگر ساخته ۲۱ گزینه ای پس از تایید روایی و پایایی، جمع آوری شد. داده ها توسط نرم افزار SPSS نسخه ۱۶ و با استفاده از آزمون های کای دو، تی زوج و مستقل مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفت.

یافته ها: میانگین سن دانشجویان $21/44 \pm 19/56$ سال بود. ۸۵٪ دانشجویان از روش ارزشیابی عملی با ساختار عینی راضی و کاملاً راضی و ۲/۴٪ ناراضی یا کاملاً ناراضی بودند. این میزان بعد از اعلام نمره به ترتیب ۸۶/۵٪ و ۳/۲٪ بود. ۸۰/۲۴٪ دانشجویان از روش ارزشیابی سنتی راضی و کاملاً راضی و ۱۰/۸٪ ناراضی یا کاملاً ناراضی بودند. این میزان بعد از اعلام نمره به ترتیب ۶۵٪ و ۱۰/۱٪ بود. مقایسه میانگین نمره رضایتمندی دانشجویان بعد از اعلام نمره نشان داد رضایت از روش ارزشیابی عملی با ساختار عینی به طور معنی داری بیشتر از روش ارزشیابی سنتی بود ($P=0/02$).

نتیجه گیری: با توجه به رضایت مندی دانشجویان اتاق عمل از روش ارزشیابی عملی با ساختار عینی در این مطالعه، به کارگیری آن در همه گروه های آموزشی پزشکی_ علی رغم موانع اجرایی آن_ ضرورت دارد.

کلیدواژه: ارزشیابی سنتی، ارزشیابی عملی با ساختار عینی، رضایتمندی، دانشجویان اتاق عمل

پورت فولیو؛ شیوه نوین مشارکت دانشجو در ارزشیابی آموزشی
Portfolio; new method of student participation in educational evaluation

راهله غریب نواز، حسین کریمی موقی*، عاطفه ذبیحی ززولی، اکرم ژبانی فرد

^۱ راهله غریب نواز، کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، کارشناس آموزشی - پژوهشی گروه آموزش پزشکی دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی مشهد.

^۲ حسین کریمی موقی (نویسنده مسئول)، دکتری تخصصی آموزش پرستاری، دانشیار و عضو هیات علمی گروه آموزش پزشکی دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی مشهد.

^۳ عاطفه ذبیحی ززولی، دانشجوی دکتری آموزش پزشکی، دانشکده پزشکی گروه آموزش پزشکی دانشگاه علوم پزشکی ایران،

^۴ اکرم ژبانی فرد، مسئول مرکز مطالعات و توسعه آموزش دانشگاه علوم پزشکی اسفراین.

^۱(Karimih@mums.ac.ir)

زمینه و هدف: اهمیت و پذیرفتن این موضوع که این حق دانشجویست تا در تصمیماتی که درباره او اتخاذ می‌گردد مشارکت داده شود ما را در استفاده از روش ارزشیابی پورت فولیو، به عنوان روشی انعطاف پذیر به منظور مشارکت فعال دانشجو مسمم می‌سازد. هدف از این مطالعه تبیین جنبه‌های مختلف پورت فولیو است تا بدینوسیله ضمن تشریح این روش آموزشی، تصویر روشنی از مشارکت دانشجو در ارزشیابی و یادگیری‌اش با استفاده از این روش، ارائه دهیم.

روش کار: در این مطالعه مروری، مقالات مرتبط با هدف مطالعه بدون در نظر گرفتن محدودیت زمانی، از منابع کتابخانه‌ای و منابع اینترنتی مختلف نظیر Proquest، pub med، SID، magiran، science direct و Google scholar به دست آمد که پس از بررسی، مطالب مورد نظر جمع‌آوری، دسته‌بندی و در قالب مقاله مروری ارائه شد.

یافته‌ها: از مجموع متون و مقالات جمع‌آوری شده، ۲۰ مورد معتبر و مرتبط به هدف مطالعه استخراج شد. باتوجه به یافته‌های تحقیق، پورت فولیو از طریق درگیر کردن دانشجو در فرایندهای "جمع‌آوری شواهد، بازاندیشی، ارزشیابی شواهد، دفاع از شواهد، تصمیم‌گیری نهایی" فرصتی برای یادگیرنده فراهم می‌سازد تا شواهد یادگیری‌اش را جمع‌آوری و از طریق خودارزیابی و دریافت بازخورد در جهت ارتقا یادگیری‌اش تلاش نماید، بدین طریق دانشجو در فرایند یادگیری و ارزشیابی مشارکت داده می‌شود.

بحث و نتیجه‌گیری: با استفاده از پورت فولیو، مهارت‌های تفکر، تحلیل انتقادی و راهبردهای فراشناختی دانشجویان به سرعت گسترش می‌یابد و یکی از گام‌های موثر برای ارتقا و اطمینان از مشارکت فعال دانشجو حین استفاده از این روش و همچنین استفاده مناسب و درست از آن برای رسیدن به نتایج مطلوب، برگزاری کارگاه‌های آموزشی برای دانشجویان و اعضاء هیات علمی قبل از بکارگیری این روش، جهت آشناسازی آنان با گام‌های این روش و چگونگی جمع‌آوری مدارک مورد نیاز می‌باشد.

کلید واژه‌ها: پورت فولیو، مشارکت، ارزشیابی آموزشی

ارزیابی نقش لاگ بوک در برنامه آموزشی رشته پزشکی از طریق تحلیل و بررسی لاگ بوک ها

Evaluation of the log-books on medical education program by analyzing and studying the spill log

صدیقه مختارپور، ماریا جلالی نژاد، پرینا نبینی*، دکتر علی اصغر حیات، فاطمه میر

*مرکز تحقیقات ارتقاء کیفیت آموزش بالینی، مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی شیراز، شیراز، ایران

parisanabeiei@yahoo.com

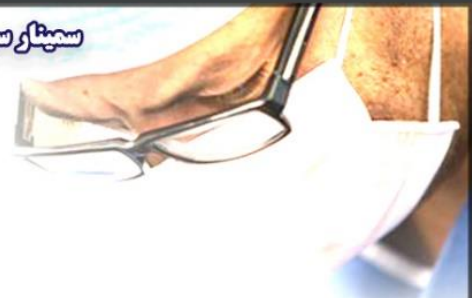
مقدمه: تربیت نیروی انسانی متناسب با نیازهای بهداشتی و درمانی جامعه مستلزم تغییر در شیوه‌های آموزشی موجود می‌باشد. از آن جا که فراگیران پزشکی به خصوص در حیطه بالینی دوره خود را در بخش‌های متفاوتی می‌گذرانند و تجارب متفاوتی کسب می‌کنند. لاگ بوک ابزار مفیدی برای اطمینان از دستیابی دانشجویان به حداقل اهداف آموزشی در حیطه‌های دانش، نگرش و مهارت است. لذا هدف از پژوهش حاضر، ارزیابی و نقش لاگ بوک در برنامه آموزشی رشته پزشکی از طریق تحلیل و بررسی لاگ بوک‌ها می‌باشد.

روش کار: این مطالعه از نوع کیفی با استفاده از مصاحبه نیمه ساختارمند بود که جهت ارزیابی میزان دستیابی به اهداف آموزشی از طریق لاگ بوک انجام گردید. جامعه آماری در این پژوهش را کلیه دستیاران دوره تخصصی کودکان دانشکده پزشکی تشکیل می‌دادند که به صورت تصادفی چند دوره متوالی مورد بررسی قرار گرفت. مصاحبه با حضور محقق در محیط و بر اساس سه سوال باز پاسخ (نقش لاگ بوک در برنامه آموزشی، لاگ بوک به عنوان ابزار دریافت و بازخورد و آگاهی از حداقل‌های آموزشی) انجام شد که در نهایت نتایج به صورت تحلیل محتوایی انجام شد.

نتایج: نتایج این پژوهش نشان داد ۵۷ درصد دانشجویان لاگ بوک را ابزاری جهت مستند نمودن تعداد پروسیجرهای بالینی می‌دانند. ۷۵ درصد دستیاران لاگ بوک را ابزاری جهت آگاهی از حداقل‌های آموزشی می‌دانند. ۱۴ درصد لاگ بوک را به عنوان ابزار دریافت بازخورد می‌دانند به طوری که در تعامل بین اساتید و دستیاران بیش از ۶۵ درصد از دستیاران هیچ گونه بازخوردی دریافت ننموده‌اند.

نتیجه گیری: این برنامه فرصتی را برای بازاندیشی و بازبینی در اهداف، طرح درس‌ها، محتوای دروس کارآموزی و کارورزی به وجود می‌آورد و تهیه و تدوین لاگ بوک باعث شناخت و تدوین حداقل مهارت‌های دستیاران گروه کودکان گردید. با توجه به نتایج به دست آمده می‌توان گفت تدوین و استفاده از لاگ بوک در صورتی که اساتید و دانشجویان در مورد اهمیت و نحوه کاربرد آن توجه باشند؛ ابزاری مفید جهت دستیابی به اهداف آموزشی است.

کلید واژه: لاگ بوک، ارزشیابی اهداف آموزشی

خود ارزیابی صلاحیت بالینی های پرستاران: گامی به سوی توسعه حرفه ای مداوم

Self evaluation of clinical competence of nurses: a step towards continuing professional development

دکتر علی اصغر حیات^{*}، دکتر جواد کجوری، صدیقه مختاریپور، محمد جعفری، پریسا نبینی

^{*} مرکز تحقیقات ارتقاء کیفیت آموزش بالینی، مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی شیراز، شیراز، ایران

ali.hayat63@gmail.com

مقدمه: صلاحیت‌های بالینی پرستاری ترکیبی از دانش، نگرش و مهارت‌های اساسی برای موفقیت در این حرفه می‌باشد، بر همین اساس تضمین تحقق صلاحیت‌های حرفه‌ای در پرستاران یکی از چالش‌های مهم پیش روی متولیان امر می‌باشد، این مهم از طریق توسعه حرفه‌ای مداوم تحقق می‌پذیرد. به همین روی، خودارزیابی می‌تواند راه دقیقی برای شناسایی نیازهای توسعه حرفه‌ای و بالتبع توسعه حرفه‌ای پرستاران باشد.

روش: روش پژوهش حاضر از لحاظ گردآوری داده‌ها، توصیفی-پیمایشی است. تعداد ۱۸۵ نفر از پرستاران یکی از بزرگترین بیمارستان‌های شیراز به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای انتخاب شدند. جهت جمع‌آوری از پرسشنامه خود ارزیابی صلاحیت بالینی استفاده شده است که پایایی آن از طریق ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۱ بدست آمد. روایی ابزار مذکور از طریق روایی صوری و محتوایی نیز مورد تأیید قرار گرفت. داده‌ها با استفاده از آزمون‌های توصیفی و استنباطی و از طریق نرم افزار SPSS۲۲ تحلیل گردید.

نتایج: نتایج نشان داد که خودارزیابی پرستاران در هفت حیطه صلاحیت بالینی بالاتر از متوسط بوده است، بیشترین میانگین مربوط به مولفه آموزش و راهنمایی (۸۵/۳۴) و کمترین میانگین مربوط به مولفه مداخلات درمانی (۷۹/۸۸) بوده است. همچنین نتایج ضمن معنی دار نشان دادن خود ارزیابی پرستاران، اولویت بندی حیطه‌های هفت گانه را به ترتیب شامل؛ آموزش و راهنمایی، وظایف شغلی و سازمانی، وظایف یاری رسانی، اعمال تشخیصی، موقعیت‌های مدیریت، تضمین کیفیت و انجام مداخلات درمانی نشان داد.

بحث و نتیجه‌گیری: ارزیابی صلاحیت‌های بالینی فعالیت پیچیده‌ای است که هدف اصلی آن در مدل‌های تحولی، کمک به پرستاران و متولیان تربیت پرستاران (دانشکده‌های پرستاری) در تشخیص اولویت‌ها، اهداف اقدامات آتی و فعالیت‌های توسعه حرفه‌ای مداوم می‌باشد. نتایج حاکی از آن بود که پرستاران دارای نیازهای توسعه می‌باشند، فارغ از نوع نگاه به ارزیابی، این فرآیند به سهمش خودش می‌تواند یک فرصت ارزشمند توسعه باشد. مهم این است که از ارزیابی برای حمایت از توسعه افراد در زمینه‌های گوناگون صلاحیت‌های بالینی استفاده شود.

کلید واژگان: صلاحیت بالینی، خودارزیابی، پرستار

بررسی جایگاه لاگ بوک در برنامه آموزشی دستیاران دانشگاه علوم پزشکی شیراز

Evaluating the status of log book in residency training program at Shiraz

نویسندگان: هاجر شیعه^{۱*}، فاطمه میر، پریسا نبی^۲

^۲ مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی شیراز، شیراز، ایران

^{۱*} مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شیراز

شماره تماس: +۹۸۷۱۳۲۳۳۳۰۶۴

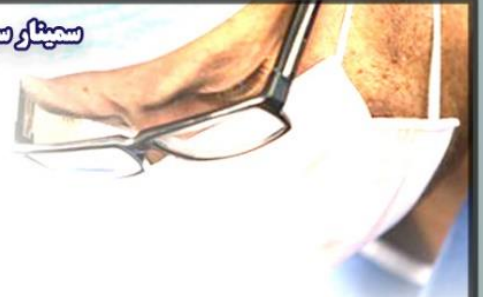
Shieh.h@gmail.com

مقدمه: لاگ بوک ابزاری با کارکردهای گوناگون در عرصه‌های مختلف می باشد و عمومی‌ترین تعریف آن کتابچه‌ای است برای یادآوری اجزاء فرآیندهای پیچیده ای است که باید مکررا تکرار شود. کارکرد آموزشی این ابزار در آموزش بالینی برای بهبود سطوح بالای یادگیری و آموزش مهارت‌ها به بیش از دو دهه قبل بر می‌گردد. امروزه ورود این ابزار به برنامه آموزشی اهداف مختلفی را از جمله مستندسازی، پایش ارزشیابی تکوینی و ارائه بازخورد از استاد بالینی دنبال می‌نماید. هدف از اجرای این مطالعه بررسی جایگاه لاگ بوک در برنامه آموزش تخصصی بالینی از دیدگاه دستیاران می‌باشد.

روش کار: این بررسی در گروه‌های داخلی، اطفال، زنان، رادیولوژی، پوست، جراحی مغز و اعصاب، جراحی عمومی، پاتولوژی، چشم، ENT و بیهوشی صورت گرفت و از دو شیوه استفاده شد، نخست لاگ بوک‌های تکمیل شده در گروه جمع‌آوری و بصورت تک تک از نظر نحوه تکمیل، شیوه ورود اطلاعات و نگارش و بررسی گردید. برای بررسی جایگاه لاگ بوک در برنامه آموزشی پرسشنامه‌ای طراحی شد که حاوی ۶ سؤال باز و بسته پاسخ بود و نتایج توسط نرم افزار Spss مورد بررسی قرار گرفت.

یافته‌ها: بررسی های صورت پذیرفته در خصوص نحوه تکمیل لاگ بوک توسط کارشناس مرکز توسعه تفاوت‌هایی را در عملکرد گروه های آموزشی و دستیاران در اجرای آن نشان می‌دهد. نیاز به بهبود کیفیت اجرا و ارائه بازخورد فصل مشترک در گروه‌های مختلف می‌باشد تواتر و زمان مورد نیاز و اختصاص یافته برای تکمیل Log Book در ۲ سؤال مورد پرسش قرار گرفت. تعداد دفعات و زمان مورد نیاز در هر بار تکمیل آن بر اساس تجربیات هفته های اخیر دستیاران در جداول زیر نشان داده شده است. در حدود ۴۴٪ دستیاران ۱-۲ بار، ۳۰٪ دستیاران ۳-۴ بار، ۲۶٪ دستیاران ۵-۶ بار در هفته کتابچه را تکمیل نموده اند. به طور کلی میانگین زمان صرف شده در هر بار تکمیل کتابچه ۷-۱۰ دقیقه بوده است. در خصوص جایگاه لاگ بوک در برنامه آموزشی دستیاران بیش از هر چیز لاگ بوک را ابزاری جهت مستند نمودن تعداد پروسیجرهای بالینی، بیماران ویزیت شده در بخش و ... (قابل استفاده در سنجش سالانه) (حدود ۵۶٪) دانسته‌اند. پس از آن دستیاران لاگ بوک را به مثابه ابزاری جهت ثبت تجربیات به منظور ورود به مراحل بعدی آموزش (۱۵٪)، راهنمای شناخت تجربیات بالینی مورد نیاز در دوره (۱۵٪) و در نهایت به عنوان ابزار دریافت بازخورد (۱۴٪) دانسته‌اند. اگرچه نظرات دستیاران گروه‌های مختلف در این خصوص تا حدودی متفاوت می‌باشد در حدود ۴۵٪ دستیاران، لاگ بوک فعلی را متناسب با نیازهای آموزشی و مهارت‌های تدریس شده دانسته‌اند. این در حالی است که تنها ۲۵٪ دستیاران لاگ بوک را به عنوان یک روش مهم آموزشی و ارزشیابی تکوینی قلمداد نموده‌اند.

نتیجه‌گیری: بر اساس نتایج بدست آمده در این بررسی کیفیت اجرای لاگ بوک در حد انتظار نبوده و نظرات دستیاران نیز در مورد تکمیل لاگ بوک و کارایی آموزشی آن مناسب نمی باشد. در نهایت آنکه، لاگ بوک ابزار مستند سازی تجربیات بالینی و محملی برای دریافت بازخورد از استاد بالینی و پایش مداوم دستیاران است. از آن جا که دانسته‌های پزشکان اغلب به تنوع و

ترکیب بیماران در طول دوره آموزش بستگی دارد. لذا ساختار یافتگی و نظام بندی شرایط یادگیری باعث می‌گردد که دانشجویان و دستیاران اهداف و تجربیات مورد نیاز خود را بشناسند و به میزان مناسبی تجربه بالینی داشته باشند. با این روش میزان تناسب تجربیات بالینی مشخص می‌گردد و در صورت عدم تناسب این تجربیات، شرایط بالینی به نحوی تصحیح و تعدیل می‌گردد. بهره‌گیری از نتایج موثر این روش در برنامه آموزشی نیازمند اهتمام اساتید، دستیاران و صرف توجه و زمان مناسب در به کارگیری آن می‌باشد.

کلید واژه: لاگ بوک، دستیار، آموزش تخصص بالینی

روش‌های نوین ارزیابی صلاحیت بالینی در پرستاری: چالش‌ها و نویدها

فاطمه علی اکبری*، فرشته آیین

دانشگاه علوم پزشکی شهر کرد

مقدمه: در هر حرفه‌ای دستیابی به صلاحیت جهت ایفای نقش و دستیابی به اهداف حرفه‌ای ضروری می‌باشد به خصوص رشته‌های بالینی که در آنها صلاحیت عملکردی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است امروزه روش‌های نوین در کنار روش‌های سنتی برای ارزیابی مورد توجه قرار گرفته‌اند لذا با توجه به اهمیت این موضوع در این مقاله به روش‌های نوین ارزیابی صلاحیت‌های بالینی در پرستاری پرداخته شده است.

روش اجرا: این مقاله براساس مروری بر بیش از ۴۰ مقاله و کتاب مرتبط با موضوع نوشته شده است. در طول مقاله سعی شده است در خصوص صلاحیت بالینی در پرستاری و انواع آن، روش‌های مختلف ارزیابی، مزایا و معایب آن، مشکلات، وضعیت موجود ما و نتایج تحقیقات صورت گرفته در این خصوص پردازیم و در پایان نیز جمع‌بندی و ارائه راه کارهای پیشنهادی تاکید شده است.

نتایج: مهم‌ترین چالش‌های ارزیابی صلاحیت بالینی استفاده از ابزارهایی است که بتوانند نتایج قابل اعتمادی ارائه دهند. روش‌های نوین به جای ارزیابی افراد تنها در یک حیطه، به ارزیابی آنها در جنبه‌های مختلف می‌پردازد و به جای سنجش دانش، صلاحیت را مورد ارزیابی قرار می‌دهد. صلاحیت‌های بالینی را می‌توان به وسیله روش‌های مختلفی از جمله تست‌های نوشتاری، آزمون‌های کامپیوتری، ثبت عملکرد، شبیه سازی برنامه مدیریت بیمار (PMP) و آزمون‌های ساختارمند عینی اندازه گیری نمود که در متن مقاله به همراه چالش‌ها به تفصیل آورده شده است.

بحث و نتیجه گیری: بررسی‌ها نشان می‌دهد که بهترین روش ارزیابی صلاحیت بالینی استفاده از ترکیبی از روش‌های مختلف می‌باشد که این چارچوب می‌تواند جهت تعریف شرح وظایف، نقش‌های مرتبط و طراحی دوره‌های آموزشی و برنامه‌های درسی مرتبط مورد استفاده قرار گیرد. از آنجایی که به کار گیری نیروی پرستاری کارآمد به عنوان یک فاکتور اساسی در ارتقاء سیستم بهداشتی و برآیند سلامتی بیماران است لذا تعریف چارچوب صلاحیت‌ها و ارزیابی آنها می‌تواند در ایجاد یک محیط کاری مثبت و موثر در پرستاری مفید واقع شود.

کلمات کلیدی: ارزیابی صلاحیت بالینی، پرستاری، چالش‌ها، نویدها

ارزیابی صلاحیت بالینی دانشجویان پزشکی مقطع کارورزی دانشگاه علوم پزشکی بابل با استفاده از آزمون بالینی

OSCE ساختار مند عینی

Evaluation of Medical Intern's Competence Based on Objective Structured Clinical Examination (OSCE) in Babol Medical University of Sciences

زهرا رضاپور^۱، سمیه اولادی قادیکلایی^{۲*}، سیده الهه رسولی نژاد^۳، مریم قائمی امیری^۴، زینب غلام نیا^۵

^۱ کارشناس آموزشی اداره برنامه ریزی و امتحانات، معاونت آموزشی دانشگاه علوم پزشکی بابل

^۲ کارشناس آموزشی اداره برنامه ریزی و امتحانات، معاونت آموزشی دانشگاه علوم پزشکی بابل

^۳ مسئول آموزش اداره برنامه ریزی و امتحانات، معاونت آموزشی دانشگاه علوم پزشکی بابل

^۴ مدیر امور آموزشی دانشگاه، معاونت آموزشی دانشگاه علوم پزشکی بابل

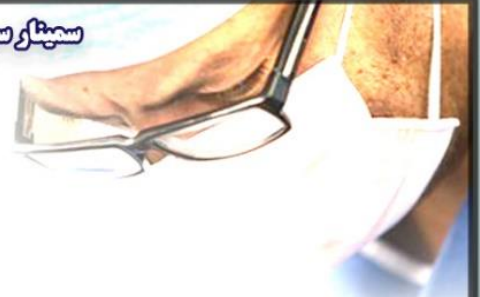
^۵ کارشناس مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی بابل، معاونت آموزشی دانشگاه علوم پزشکی بابل

سابقه و هدف: هدف از آموزش بالینی در دوره دکترای پزشکی عمومی کسب حداقل مهارت‌های مورد انتظار از دانش‌آموختگان می‌باشد. در راستای تربیت دانش‌آموختگانی توانمند، مسئولیت پذیر و پاسخگو به نیازهای جامعه علاوه بر امتحانات و ارزیابی‌های پایان بخش‌های بالینی، در پایان مرحله کارورزی ارزیابی صلاحیت بالینی ضروری به نظر می‌رسد. این پژوهش با هدف ارزیابی صلاحیت‌های بالینی در دانشجویان پزشکی مقطع کارورزی در دانشگاه علوم پزشکی بابل با استفاده از آزمون بالینی ساختارمند عینی در سال ۱۳۹۵ صورت گرفت.

روش کار: این مطالعه توصیفی-مقطعی در سال ۱۳۹۵ بر روی ۲۸ نفر از دانشجویان سال آخر رشته پزشکی دانشگاه علوم پزشکی بابل با هدف ارزیابی صلاحیت بالینی آنان انجام گرفت. این آزمون شامل ۱۵ ایستگاه (۸ سوال ضروری و ۵ سوال غیرضروری) بود که بر اساس دستورالعمل وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی طراحی گردید. روایی و پایایی آزمون توسط گروه expert panel تعیین گردید. پس از جمع‌آوری داده‌ها اطلاعات با نرم افزار SPSS ۲۱ و با آزمون‌های آماری توصیفی و تحلیلی ضریب همبستگی پیرسون، آزمون تی مستقل و آزمون تی زوج در سطح معنی داری $P < 0/05$ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

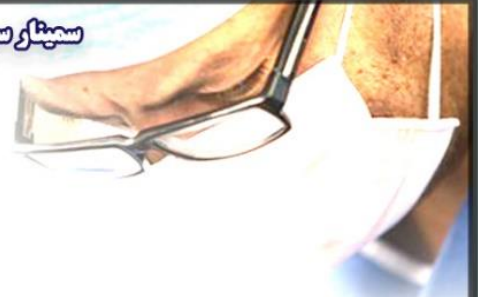
یافته‌ها: در این پژوهش میانگین نمره کسب شده توسط دانشجویان در آزمون $15/81 \pm 0/93$ بود که در ۹۶/۴ درصد موارد، مهارت بالینی دانشجویان در حیطه‌ی خوب قرار گرفت. دانشجویان در دو ایستگاه چشم و داخلی بالاترین میانگین نمره به ترتیب ۲۰ و $19/07 \pm 1/01$ و در ایستگاه زنان کمترین نمره میانگین $11/68 \pm 2/9$ را اخذ نمودند. در ایستگاه‌های مغز و اعصاب و بهداشت نیز بیشتر از ۵۰ درصد دانشجویان نمره‌ی متوسط تا ضعیف کسب نموده بودند. ضریب همبستگی پیرسون بین نمرات آزمون با میانگین معدل دانشجویان قبل از ورود پیش کارورزی ۰/۴۶ بدست آمد. $(P = 0/01)$ ولی آزمون تی مستقل تفاوت معناداری بین میانگین نمره آزمون و میانگین معدل دانشجویان در دو گروه زن و مرد نشان نداد. $(P > 0/05)$ ضریب همبستگی پیرسون بین نمره آزمون با سن ارتباط معناداری را نشان نداد. $(P > 0/05)$.

نتیجه گیری: با توجه به اینکه دانشجویان در ایستگاه‌های مغز و اعصاب، بهداشت و زنان دارای صلاحیت بالینی در محدوده‌ی متوسط تا ضعیف بوده‌اند، توجه خاص برنامه ریزان آموزشی و فراهم نمودن تسهیلات آموزشی مانند کارگاه آموزشی بالینی،

استفاده بیشتر از مرکز مهارت‌های بالینی و همچنین بهره‌گیری از فیلم‌های آموزشی و کار عملی زیر نظر اساتید، جهت رسیدن به اهداف آموزشی را طلب می‌نماید.

کلیدواژه‌ها: ارزیابی، صلاحیت بالینی، آزمون بالینی ساختارمند عینی

رابطه سنجی تفکر انتقادی و صلاحیت بالینی دانشجویان پرستاری

Surveys the relationship between critical thinking and competency of nursing students

سیده سارا افرازنده^{۱*}، نادیا ناصری^۲، ملیحه داودی^۳

^{۱*} کارشناس ارشد پرستاری، هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند، فردوس، ایران

^۲ کارشناس ارشد پرستاری، دانشکده علوم پزشکی نیشابور، نیشابور، ایران

^۳ کارشناس ارشد پرستاری، هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند، فردوس، ایران

زمینه و هدف: تفکر انتقادی یکی از ابعاد مهم حرفه پرستاری است. این نوع تفکر جزء ضروری در تصمیم‌گیری بالینی و صلاحیت حرفه‌ای می‌باشد. لذا این مطالعه با هدف تعیین ارتباط تفکر انتقادی و صلاحیت بالینی دانشجویان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی مشهد در سال ۱۳۹۵ انجام گرفت.

روش کار: این مطالعه از نوع توصیفی-تحلیلی و جامعه پژوهش شامل دانشجویان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی مشهد بود. تعداد ۸۰ نفر از دانشجویانی که حداقل یک سال از تحصیل آنان سپری شده بود، پس از کسب رضایت آگاهانه، به شیوه نمونه‌گیری در دسترس وارد مطالعه شدند. جهت جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه ۳ قسمتی مشتمل بر اطلاعات دموگرافیک، پرسشنامه استاندارد تفکر انتقادی ریکتس و پرسشنامه صلاحیت بالینی پژوهشگر ساخته (تایید روایی محتوا و ضریب پایایی ۰/۸۳) استفاده شد. پس از ورود اطلاعات به نرم‌افزار آماری SPSS/۱۸ با استفاده از آمار توصیفی و استنباطی داده‌ها مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: میانگین سنی دانشجویان $22/28 \pm 2/12$ سال، $63/8$ درصد دختر، $31/2$ درصد سابقه کار بالین در قالب شیفت‌های دانشجویی و اکثر آنان ($51/3$ درصد) در سال چهارم کارشناسی، مشغول به تحصیل بودند. میانگین نمره تفکر انتقادی $11/13 \pm 121/29$ و میانگین نمره صلاحیت بالینی دانشجویان $60/12 \pm 11/90$ بدست آمد. ضریب همبستگی پیرسون نشان داد بین دو نمره کسب شده از پرسشنامه‌های مذکور ارتباط مثبت معناداری وجود دارد ($P < 0/001$ ، $r = 0/45$).

نتیجه‌گیری: کسب صلاحیت بالینی توسط دانشجویان، هدف نهایی و معیار اثربخشی آموزش پرستاری ذکر شده و شامل توانمندی بکارگیری دانش و اطلاعات، ارتباط و مهارت بین فردی، حل مشکل و مهارت‌های فنی آنان می‌باشد. بنابراین با توجه به نتایج مطالعه لزوم تقویت هر چه بیشتر مهارت تفکر انتقادی در دانشجویان پرستاری در جهت نیل به صلاحیت بالینی بیشتر الزامی به نظر می‌رسد.

کلید واژه‌ها: تفکر انتقادی، صلاحیت بالینی، دانشجویان پرستاری

بررسی رابطه بین صلاحیت رهبری مدیران پرستاری با صلاحیت بالینی پرستاران تازه کار در بیمارستان های آموزشی

دانشگاه علوم پزشکی مشهد در سال ۹۳: یک مطالعه آینده نگر

سولماز هلاکو^۱، سیدرضا مظلوم^۲، امیررضا صالح مقدم^۳، فاطمه حشمتی نبوی^۴، الهه غایبی مطلق^۵

^۱عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی گلستان، دانشکده پیراپزشکی، گروه هوشبری، کارشناس ارشد پرستاری

^۲مربی گروه داخلی جراحی، دانشکده پرستاری و مامائی مشهد، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران

^۳مربی گروه بهداشت، روان و مدیریت پرستاری، دانشکده پرستاری و مامائی مشهد، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران

^۴استادیار گروه بهداشت، روان و مدیریت پرستاری، دانشکده پرستاری و مامائی مشهد، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران

^۵کارشناس ارشد پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی مشهد

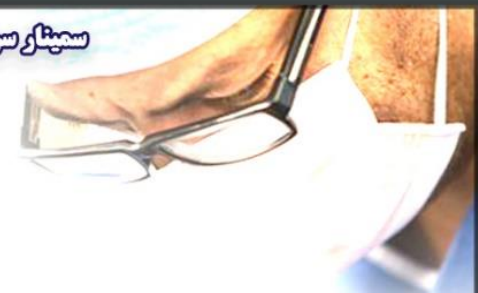
این مطالعه برگرفته از پایان نامه نویسنده مسئول با کد ۹۳۰۴۷۷ مصوب دانشگاه علوم پزشکی مشهد، دانشکده پرستاری مامائی می باشد.

مقدمه: مطالعه‌ی صلاحیت پرستاران تازه فارغ التحصیل یکی از موضوعات مهم سازمانی می باشد، چرا که در حرفه پرستاری شکاف بین صلاحیت های پرستاران تازه کار و نیازمندی های سازمانی وجود دارد. حمایت همه جانبه از پرستاران تازه کار و ارتقای سطح توانمندی، مهارت و شایستگی بالینی از نیازهای اساسی آن ها به شمار می رود، که یکی از رسالت های مدیران پرستاری است؛ از طرفی مشکل اصلی کمبود شناسایی استانداردهای عملی، مهارت ها، ویژگی ها و صلاحیت های مدیران پرستاری می باشد.

هدف: تعیین رابطه صلاحیت رهبری مدیران پرستاری با صلاحیت بالینی پرستاران تازه کار در بیمارستان های آموزشی دانشگاه علوم پزشکی مشهد

روش کار: پژوهش حاضر، یک مطالعه هم گروهی (آینده نگر) می باشد. در این مطالعه صلاحیت رهبری مدیران پرستاری که پرستاران تازه کار تحت سرپرستی خود دارند (۳۷ سرپرستار) به صورت دگرا ارزیابی پرستاران آن ها (۲۸۳ پرستار) سنجیده شده است. سرپرستاران برحسب نمره صلاحیت رهبری آن ها به سه سطح صلاحیت رهبری پایین، متوسط و بالا تقسیم بندی شدند؛ صلاحیت بالینی پرستاران تازه کار نیز با حداکثر دو ماه سابقه کار در محیط بالینی (۷۲ پرستار تازه کار) در طی سه مرحله، شروع مطالعه، دو ماه بعد و چهار ماه بعد از شروع مطالعه، بر حسب سطوح صلاحیت رهبری سرپرستاران آن ها سنجیده شده است. در یک دسته بندی پرستاران تازه کار نیز برحسب نمره کل صلاحیت بالینی به سه سطح صلاحیت بالینی پایین، متوسط و بالا تقسیم بندی شدند. برای سنجش صلاحیت رهبری مدیران پرستاری (سرپرستاران) از پرسشنامه تعدیل یافته NLEBS از زوکو (۲۰۱۲) و برای سنجش صلاحیت بالینی پرستار تازه کار از پرسشنامه صلاحیت بالینی که توسط مرتوجا (۲۰۰۴) بکار برده شد. برای محاسبات آماری با استفاده از نرم افزار SPSS از آزمون های آماری کای دو، دقیق فیشر، آنالیز واریانس یک طرفه، کراسکال والیس و تحلیل واریانس داده های تکراری استفاده شد و در بررسی رابطه خطی آزمون آماری پیرسون و محاسبه ضریب خطر به کار برده شد.

یافته ها: میانگین نمره صلاحیت بالینی پرستاران تازه کار برحسب سطوح صلاحیت رهبری سرپرستاران شان در مرحله دوم و سوم تفاوت معناداری داشت ($p < 0/05$). در حالی که رابطه خطی معنادار مشاهده نشد ($p > 0/05$). خطر نسبی مرحله دوم، یعنی دو ماه بعد از شروع مطالعه با $p = 0/141$ ، $RR = 1/40$ و $CI = 0/92 - 2/13$ معنی دار نیست و خطر نسبی مرحله سوم، چهار ماه بعد از شروع مطالعه با $p < 0/001$ ، $RR = 1/92$ و $CI = 1/38 - 2/66$ نشان دهنده معنی دار بودن آن است.

سمپار سراسری

ارزیابی

صلاحیت

بالینی

نتیجه گیری: با توجه به آینده نگر بودن روش کار مطالعه می توان نتیجه گرفت که ارتباط معناداری بین صلاحیت رهبری مدیران پرستاری و صلاحیت بالینی پرستاران تازه کار وجود دارد.
کلیدواژه ها: صلاحیت بالینی، مدیر پرستاری، صلاحیت رهبری، پرستار تازه کار

آزمون بالینی ساختار یافته عینی در پرستاری

نویسندگان: سولماز هلاکو^۱، الهه غایبی^۲، فوزیه بخشا^۳، سید یعقوب جعفری^۴، زهرا یوسفی^۵

^۱ عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی گلستان، دانشکده پیراپزشکی، گروه هوشبری، کارشناس ارشد پرستاری

^۲ کارشناس ارشد پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی مشهد

^۳ عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی گلستان، دانشکده پیراپزشکی، گروه هوشبری، کارشناس ارشد هوشبری

^۴ عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی گلستان، دانشکده پیراپزشکی، گروه هوشبری، کارشناس ارشد پرستاری

^۵ نویسنده مسئول: سولماز هلاکو Solmazhalakou@gmail.com

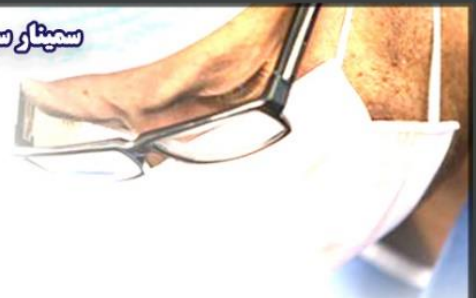
مقدمه: ارزشیابی عملکرد یادگیرندگان یکی از مؤلفه‌های مهم و حساس فرایند یاددهی و یادگیری و از عناصر اساسی هر برنامه درسی می‌باشد. استفاده از روش‌های متفاوت و جدید ارزشیابی برای سنجش ابعاد مختلف عملکردی پرستاری لازم است. از جمله روش‌های مؤثر عینی ارزشیابی بالینی به منظور سنجش عملکرد مؤثر روش آزمون بالینی ساختار یافته عینی (OSCE) است. این مطالعه با هدف مروری بر مطالعات آزمون بالینی ساختار یافته عینی در پرستاری انجام شده است.

روش کار: در این مقاله، مرور مطالعات انجام شده در رابطه با آزمون بالینی ساختار یافته عینی پایگاه‌های اطلاعاتی کتابخانه ای و الکترونیکی در ایران بین سال‌های ۱۳۷۳ تا ۱۳۹۳ با کلید واژه‌های آزمون بالینی ساختار یافته عینی، پرستاری و در پایگاه‌های لاتین بین سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۴ با کلید واژه‌های Nurse, OSCE, Objective Structured Clinical Examination, انجام شد.

یافته‌ها: یافته‌های مطالعه در حیطه‌های آزمون بالینی ساختار یافته عینی و عملکرد پرستاری، مزایا و محدودیت‌ها، نگرش اساتید و دانشجویان پرستاری به این آزمون و روایی و پایایی آزمون قرار گرفته است. در بررسی روش‌های ارزشیابی بالینی توسط اساتید دانشکده‌های پرستاری مامایی، ۹۰٪ آزمون شفاهی، ۴۰٪ آزمون تشریحی، ۳۰٪ استفاده از فرم دانشکده، ۳۰٪ آزمون تستی، ۱۰٪ آزمون تشریحی و تنها ۱۰٪ روش آسکی بود. در حالی که در مطالعات مختلف میزان رضایت دانشجویان پرستاری از دستیابی به اهداف آموزشی در هر یک از سه حیطه شناختی، عاطفی و روانی حرکتی در آزمون بالینی ساختار یافته عینی هدف دار به طور معنی داری در مقایسه با روش آزمون سنتی بیش تر بوده است. با این حال در بسیاری از مطالعات از دیدگاه دانشجویان این آزمون استرس زا بود. در آسکی داشتن روایی، که مناسبت آن برای اندازه گیری هدف مورد نظر و پایایی که دقت وسیله اندازه گیری در استفاده مکرر اشاره می‌کند ضروری است بسیاری از محققان آسکی را به عنوان ابزاری پایا و روا می‌دانند.

نتیجه‌گیری: آزمون بالینی ساختار یافته عینی یکی از وسیع ترین فرم‌ها برای بررسی فعالیت‌های حرفه‌ای و شناخته ترین روش برای آزمون مهارت‌های بالینی دانشجویان است آزمون بالینی ساختار یافته عینی تبحر بالینی فرد را از طریق عینی ارزیابی می‌کند که اگر خوب طراحی و اجرا شود، می‌تواند بخش وسیعی از اطلاعات و مهارت‌های دانشجویان به ویژه پرستاران را مورد سنجش قرار دهد.

کلیدواژه‌ها: آزمون بالینی ساختار یافته عینی، پرستاری

وضعیت درک دانشجویان از ارائه بازخورد توسط اساتید در ارزیابی بالینی

Students' perceptions of teachers' feedback in clinical evaluation

نویسندگان: هدی احمدی طهران*^۱، مریم کریمی^۲، مریم علیزاده^۳، احمد کجویی^۴، طاهره بقایی هامانه^۵

^۱ (نویسنده مسئول) دانشجوی دکتری آموزش پزشکی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی تهران

^۲ دانشجوی کارشناسی پرستاری مرکز تحقیقات دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی کاشان

^۳ دانشجوی دکتری آموزش پزشکی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی تهران

^۴ استادیار گروه جراحی دانشگاه علوم پزشکی قم

^۵ کارشناس ارشد پرستاری دانشگاه علوم پزشکی قم

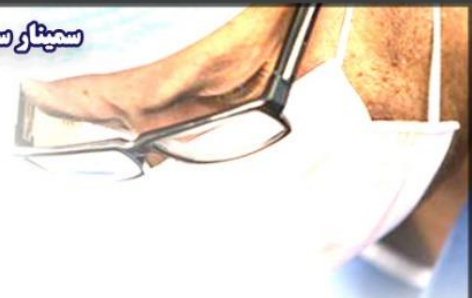
زمینه و هدف: بازخورد فرآیندی پویا است که به منظور تعمیق یادگیری و افزایش انگیزه فراگیران بکارگرفته می‌شود. در جریان بازخورد فراگیر وضعیت آموزشی خود را در می‌یابد و با اصلاح خطاهای یادگیری عملکرد بالینی خود را با دقت بیشتری انجام می‌دهد. هر چند بازخورد بایستی سازنده ارائه گردد اما پذیرش، رد و یا تعدیل بازخورد به نوع برداشت و پردازش فراگیران از پیام مرتبط می‌گردد که این برداشت در ارائه بازخورد موثر نقش به‌سزایی دارد. هدف از مطالعه حاضر بررسی وضعیت دریافت و مفهوم سازی فراگیران از ارائه بازخورد توسط اساتید در ارزیابی صلاحیت بالینی دانشجویان بود.

روش کار: این پژوهش بصورت توصیفی تحلیلی به روش نمونه‌گیری تصادفی بر روی ۱۲۰ دانشجوی پزشکی سال ششم با تجربه کار بالینی دانشگاه علوم پزشکی قم و کاشان انجام گرفت. ابزار گردآوری داده‌ها یک پرسشنامه دو قسمتی حاوی مشخصات دموگرافیک و ۴۰ عبارات مرتبط با زمان، مکان و مفاهیم درک شده از بازخورد بود. تجزیه و تحلیل داده‌ها توسط آمار توصیفی و استنباطی در سطح معنی داری $p < 0/05$ انجام گرفت.

یافته‌ها: یافته‌ها نشان داد که درک کلی دانشجویان از ارائه بازخورد در ارزیابی بالینی نسبتاً مثبت است ($60/29 \pm 3/12$). در این میان ۶۷٪ دانشجویان در اکثر اوقات بازخورد را یک قضاوت ارزشی مرتبط با ویژگی‌های شخصیتی خود درک کرده بودند. ۲۷٪ فراگیران در اغلب اوقات از دریافت بازخورد احساس خجالت نموده و ۵۲٪ نیز در زمان درست بازخورد را از سوی اساتیدشان دریافت نکردند. ۶۷٪ بیان نمودند که در اغلب اوقات اساتیدشان در حین انجام عملکرد بالینی بازخورد مثبت به آنان ارائه و ۵۱٪ نیز بازخورد دریافتی را عاملی برای اصلاح عملکرد بالینی خود بیان نمودند. اکثریت دانشجویان با بازخورد فردی، خصوصی و شفاهی بلافاصله پس از انجام پروسیجر بالینی کاملاً موافق بودند. همچنین نتایج نشان داد که ۹۳٪ دانشجویان هیچ مطلب آموزشی رسمی در خصوص مفهوم بازخورد و اصول آن در دوران تحصیل خود دریافت نکردند. بین وضعیت درک از ارائه بازخورد با جنس و سن ارتباط آماری معنی داری $p > 0/05$ یافت نشد.

بحث و نتیجه‌گیری: علیرغم دیدگاه مثبت اکثریت دانشجویان از ارائه بازخورد توسط اساتید در اصلاح عملکرد بالینی، اما پردازش و درک منفی نسبت به برخی از جنبه‌های بازخورد وجود داشت. لذا از آنجایی که اکثریت نمونه‌های مورد پژوهش ابراز نمودند که در خصوص مفاهیم بازخورد و اصول آن هیچگونه مطلب آموزشی دانشگاهی دریافت نکردند لذا توصیه می‌شود جهت درک و پذیرش بهتر بازخورد، آموزش رسمی توسط برنامه ریزان درسی صورت پذیرد.

کلیدواژه‌ها: بازخورد، دریافت، ارزیابی بالینی، دانشجو

بررسی وضعیت لاگ بوک‌های موجود در بخش‌های بالینی از دیدگاه دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند

The study of available Logbooks from the viewpoint of medical students in Birjand University of Medical Sciences

زویا طاهرگورابی^۱، میترا مودی^{۲*}، طوبی کاظمی^۳، مینا همتی^۴، عالیه بهروزی فر^۵، عالیه هبیبی^۵

^۱ استادیار، مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی موثر بر سلامت، گروه فیزیولوژی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی بیرجند

^{۲*} استادیار، مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی موثر بر سلامت، گروه آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی

بیرجند E-mail: mitra_m2561@yahoo.com

^۳ استاد، مرکز تحقیقات بیماریهای قلب و عروق، گروه قلب، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی بیرجند

^۴ استادیار، مرکز تحقیقات قلب و عروق، گروه بیوشیمی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی بیرجند

^۵ کارشناس آموزش و EDO دانشکده پزشکی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی بیرجند

زمینه و هدف: با توجه به رشد سریع و روز افزون اطلاعات و شکاف بین تئوری و عمل در نظام‌های آموزشی، یکی از چالش‌های موجود در آموزش پزشکی اطمینان از مواجهه دانشجویان با تعداد کافی موارد بالینی و دستیابی به اهداف برنامه‌های آموزشی است. در این راستا لاگ بوک به عنوان یکی از ابزارهای ارزیابی بالینی با ارزش به منظور نظارت بر میزان تحقق اهداف آموزشی مطرح می‌باشد. مطالعه حاضر با هدف تعیین وضعیت لوگ بوک‌های موجود در بخش‌های بالینی از دیدگاه دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند انجام شد.

روش کار: این مطالعه توصیفی- تحلیلی بر روی ۲۳۳ دانشجوی پزشکی مقطع استاژری و اینترنی انجام شد. ابزار جمع‌آوری اطلاعات پرسشنامه محقق ساخته شامل ۴ سوال دموگرافیک، دو سوال آگاهی، ۱۰ سوال نظرسنجی لیکرت چهار گزینه‌ای و ۲ سوال عملکرد بود که روایی و پایایی آن تایید شد. پرسشنامه توسط همه دانشجویان بخش‌های بالینی به صورت خود ایفا در پایان هر بخش تکمیل گردید. اطلاعات پس از جمع‌آوری با استفاده از نرم افزار آماری SPSS۱۶ و آزمون‌های آماری توصیفی و تحلیلی تجزیه و تحلیل شد.

یافته‌ها: میانگین سنی دانشجویان $24/02 \pm 1/45$ سال، $61/8\%$ زن، $68/9\%$ استاژر و $31/1\%$ اینترن بودند. میانگین نمره آگاهی $0/69 \pm 0/7$ از ۲ نمره، میانگین نمره دیدگاه و عملکرد به ترتیب $7/6 \pm 22/62$ از ۴۰ نمره و $0/92 \pm 2/61$ از ۴ نمره بدست آمد. فقط $24/5\%$ دانشجویان انجام و تکمیل لوگ بوک را در یادگیری مهارت‌های بخش بالینی را زیاد و خیلی زیاد مفید می‌دانستند و $70/8\%$ بیان کردند لوگ بوک‌های موجود نیاز به بازنگری دارند.

آزمون همبستگی پیرسون بین میانگین نمره آگاهی با دیدگاه ($P=0/01$) و عملکرد ($P=0/03$) همبستگی معنی داری نشان داد. آزمون کروسکال والیس اختلاف معنی داری در میانگین نمره عملکرد بر حسب بخش‌های بالینی نشان داد ($P=0/003$) ولی در مورد آگاهی و دیدگاه معنی دار نشد.

بحث و نتیجه گیری: نتایج نشان داد که لاگ بوک‌های موجود در بخش‌های بالینی، کارایی لازم را در یادگیری مهارت‌های بخش بالینی ندارند. بنابراین، با توجه به نقش لاگ بوک در فرآیند یادگیری دانشجویان و دستیابی به اهداف برنامه‌های آموزشی، برگزاری کارگاه‌های آموزشی برای اساتید و دانشجویان در دوره آموزش بالینی به منظور ارتقاء آگاهی و مهارت‌های لازم برای طراحی مناسب و اجرای دقیق تر آن و بازبینی محتوا و فرآیند اجرایی لاگ بوک ضروری به نظر می‌رسد.

کلید واژه‌ها: لاگ بوک، ارزیابی بالینی، فرآیند یادگیری، دانشجویان پزشکی

میزان به کارگیری مهارت‌های مرتبط با حیطه‌های هفت‌گانه صلاحیت بالینی در پرستاران شاغل در بخش‌های ویژه یکی

از بیمارستان‌های آموزشی کرمانشاه در سال ۱۳۹۵

Identifying the extent of application of skills relating to the seven domains of clinical competency among nurses working in ICUs of a teaching hospital in Kermanshah, 2016

نویسندگان: سمیه مهدوی^{۱*}، دکتر علیرضا خاتونی^۲، مسعود فلاحی^۳

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد پرستاری داخلی جراحی، گروه پرستاری، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه، کرمانشاه،

ایران smahdavikia@gmail.com همراه: ۰۹۱۸۰۵۴۶۷۰۹

^۲ دانشیار پرستاری، واحد توسعه تحقیقات بالینی، بیمارستان امام رضا (ع)، دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه، کرمانشاه، ایران

^۳ کارشناس ارشد پرستاری داخلی جراحی، بیمارستان امام رضا (ع)، دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه، کرمانشاه، ایران

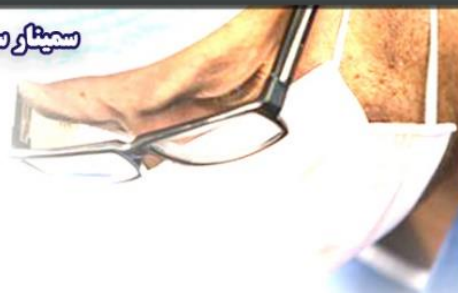
مقدمه و هدف: ارزیابی صلاحیت بالینی پرستاران و میزان استفاده از مهارت‌های مختلف آن، نقش مهمی در مدیریت فرایند ارائه مراقبت و تعیین نیازهای آموزشی آنان دارد. هدف مطالعه حاضر، تعیین فراوانی به کارگیری مهارت‌های مرتبط با حیطه‌های مختلف صلاحیت بالینی در پرستاران شاغل در بخش‌های ویژه بود.

مواد و روش‌ها: در این مطالعه مقطعی از نوع توصیفی تحلیلی، ۸۰ پرستار شاغل در بخش‌های ویژه یکی از بیمارستان‌های آموزشی شهر کرمانشاه به روش سرشماری وارد مطالعه شدند. ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه‌ای روا و پایا از نوع لیکرت بود که میزان بکارگیری مهارت‌های هفت‌گانه مندرج در پرسشنامه صلاحیت بالینی بنر را در محل کار، مشخص می‌کرد. داده‌ها با استفاده از نرم افزار SPSS و آزمون‌های آمار توصیفی و تحلیلی تجزیه و تحلیل شدند.

یافته‌ها: میانگین سنی پرستاران 33 ± 6.6 سال بود. ۷۱٪ نمونه‌ها مونث و ۷۱٪ مجرد بودند. مدرک تحصیلی ۶۸٪ نمونه‌ها کارشناسی و ۳۲٪ کارشناسی ارشد بودند. ۵۸٪ نمونه‌ها در استخدام پیمانی و ۱۶٪ طرحی بودند. میانگین سابقه کار بالینی و سابقه کار در بخش ویژه به ترتیب 8.5 ± 5.6 و 10 ± 3.4 سال بود. درصد فراوانی به کارگیری مهارت‌های مرتبط با حیطه‌های هفت‌گانه صلاحیت بالینی در یاری رساندن به دیگران ۴۸٪، در آموزش و هدایت ۴۹٪، توانایی‌های مدیریتی ۴۱٪، اقدامات تشخیصی ۳۲٪، اقدامات درمانی ۳۳٪، تضمین کیفیت ۳۳٪ و وظایف شغلی و سازمانی ۳۸٪ بود. میان فراوانی بکارگیری مهارت‌های مرتبط با حیطه‌های هفت‌گانه صلاحیت بالینی و سابقه کار، همبستگی مثبت و معناداری یافت گردید ($p < 0.05$).

نتیجه‌گیری: نتایج بیانگر آن است که میزان استفاده پرستاران بخش‌های ویژه از مهارت‌های مختلف صلاحیت بالینی، در محدوده متوسط قرار دارد که نشانگر نیازمند تلاش بیشتر از سوی پرستاران و مدیران پرستاری برای شناسایی و رفع موانع استفاده از مهارت‌های آموخته شده در دوران تحصیل، در بالین است.

کلمات کلیدی: مهارت، صلاحیت بالینی، پرستاران، بخش ویژه

بررسی نظرات دانشجویان مامایی کارشناسی پیوسته در مورد امتحان جامع مامایی در دانشکده پرستاری و مامایی

اردیبهل ۱۳۹۵

Viewpoint of undergraduate midwifery students about final comprehensive exam in ardabil nursing and midwifery school

فریده مصطفی زاده* - اردیبهل - دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی اردیبهل

ژینوس قمیصی - کارشناس ارشد جغرافیای پزشکی - دانشکده پرستاری و مامایی

فیروزه اسدزاده منیر - معصومه رستم نژاد - اعضا هیئت علمی دانشکده پرستاری و مامایی اردیبهل

اعضا هیات علمی دانشکده پرستاری و مامایی اردیبهل

ایمیل نویسنده مسوول f.mostafazadeh@arums.ac.ir

زمینه و هدف: در سیستم آموزشی ایران دانشجویان مامایی بعد از ۴ سال آموزش در امتحان جامع مامایی شرکت نموده و بعد از کسب نمرات لازم صلاحیت بالینی آن‌ها برای احراز شغل مامایی مورد تأیید قرار می‌گیرد. ابزار مورد استفاده برای امتحان جامع مامایی ابزاری استاندارد است که در ۴ حیطة لیبر، اتاق زایمان، درمانگاه زنان و درمانگاه مراقبت مادر و کودک و براساس پروتکل‌های موجود در کشور تدوین و مورد استفاده قرار می‌گیرد. از آنجایی که برگزاری امتحان جامع مامایی یکی از دغدغه‌های عمده دانشجویان مامایی به شمار می‌رود و در صورت عدم کسب نمره کافی صلاحیت مامایی آن‌ها مورد تأیید قرار نمی‌گیرد پژوهش حاضر با هدف بررسی نظرات دانشجویان کارشناسی پیوسته مامایی شاغل در دانشکده پرستاری و مامایی اردیبهل نسبت به نحوه استفاده از این ابزار ارزشیابی توسط امتحان گیرندگان در سال ۱۳۹۵ انجام شده است.

روش کار: در این پژوهش توصیفی-مقطعی ۳۹ نفر از دانشجویان مقطع کارشناسی مامایی در شهریور ماه ۱۳۹۵ وارد مطالعه شدند. نظرات دانشجویان در ۵ حیطة بالینی لیبر، زایمان، بعد از زایمان، درمانگاه زنان و درمانگاه مادر و کودک یک روز بعد از اتمام امتحان جامع مامایی توسط پرسشنامه جمع اوری شد. داده‌ها با کمک آمار توصیفی، ANOVA و همبستگی پیرسون مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

یافته‌ها: نظرات دانشجویان در مورد نحوه امتحان جامع مامایی با میانگین و انحراف معیار $78/92 \pm 5/21$ در سطح مطلوب بود. در این رابطه عدم رضایت از برگزاری فینال با روش فعلی با میانگین و انحراف معیار $73/64 \pm 5/87$ در پایین‌ترین سطح و تطابق نحوه آزمون بر اساس راهنمای بالینی و دروس تئوری و عملی گذرانده با میانگین و انحراف معیار $85/02 \pm 2/99$ در بالاترین سطح قرار داشت. میانگین و انحراف معیار نمره نظرات در درمانگاه زنان $82/51 \pm 12/37$ ، درمانگاه مادر و کودک $80/46 \pm 12/62$ ، لیبر $79/48 \pm 13/12$ ، بعد از زایمان $77/12 \pm 77/23$ و اتاق زایمان $75/02 \pm 15/73$ از کل نمره ۱۰۰ بود.

بحث و نتیجه‌گیری: نظرات دانشجویان مامایی نسبت به امتحان جامع مامایی در دانشکده پرستاری و مامایی اردیبهل در سطح مطلوب است. لازم است علاوه بر ادامه و تداوم برنامه‌های موجود در جهت بهبود شرایط امتحان و نحوه انجام امتحان به روش‌های ارزشیابی دیگر نیز اندیشید.

کلید واژه‌ها: امتحان جامع، نظرات دانشجویان مامایی، کارشناسی پیوسته

عوامل موثر بر ارائه بازخورد به دانشجو توسط اساتید پزشکی در محیط بالین

Factors affected attending physician's giving feedback in clinical settings

نویسندگان: **مهرناز گرانمایه*** - استادیار دانشگاه علوم پزشکی تهران، دانشکده پرستاری و مامایی

علیرضا استقامتی - استاد دانشگاه علوم پزشکی تهران، دانشکده پزشکی

علیرضا برادران - دانشیار دانشگاه علوم پزشکی ایران، دانشکده پزشکی

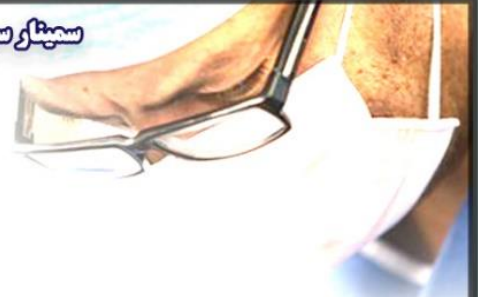
زمینه و هدف: در آموزش پزشکی، اهمیت بازخورد خصوصا در بالین امری پذیرفته شده است. بازخورد منبع مهم تغییر در عملکرد دانشجو محسوب می شود و هنگامی ارزشمند است که تفاوت بین نتایج دلخواه و نتایج واقعی حاصل از عملکرد دانشجو را روشن کند و محرکی برای تغییر باشد. بازخورد از طریق تاثیر بر فرایندهای بازاندیشی و تعمق، باعث پیشرفت یادگیری می شود. در زمینه عوامل موثر بر ارائه بازخورد در عرصه های بالینی نیاز به بررسی همه جانبه با استفاده از روش های تحقیق مختص فرهنگ خاص عرصه های بالینی است. بدین منظور در این پژوهش از روش تحقیق کیفی برای تبیین عوامل موثر بر ارائه بازخورد استفاده شده است.

روش: این مطالعه به روش کیفی به طور کلی انجام شد. محیط پژوهش محیط بالین و خصوصا محیط انجام گزارش صبحگاهی، راند آموزشی و درمانگاه در بخش های داخلی و جراحی در بیمارستان های آموزشی دانشگاه علوم پزشکی تهران بود. نمونه گیری از نوع نمونه گیری هدفمند و سپس نظری می باشد. جامعه مورد پژوهش، کلیه اساتید بالینی پزشکی حاضر در محیط های بالین که به امر آموزش دانشجویان می پردازند و کارورزها و دستیاران حاضر در بیمارستان های آموزشی دانشگاه علوم پزشکی تهران است. جمع آوری داده ها از طریق مصاحبه نیمه ساختار یافته با ۳۸ نفر از مشارکت کنندگان که به طور میانگین در حدود ۴۵ دقیقه به طول انجامید، مشاهده، یادداشت های در عرصه و یادداشت های روزانه بود. تحلیل داده ها با روش تحلیل محتوی (Graniehem) می باشد.

یافته ها: پس از پیاده سازی متن مصاحبه ها، نتایج حاصل از تحلیل داده ها مشخص کرد که اساتید بالینی پس از برقراری ارتباط با دانشجو و آموزش به او، در مواردی مانند تصمیم گیری بالینی برای بیمار، اخلاق حرفه ای و ارتباط با بیمار و پوشش دانشجو به ارائه بازخورد می پردازند. ارائه بازخورد از طریق توجه به عملکرد دانشجو در بالین در زمینه های فوق است. عوامل موثر بر ارائه بازخورد، عوامل فرهنگی، مانند فرهنگ خاص بخش های مختلف بالینی و فرهنگ سازمانی موجود در محیط است. عواملی همچون، اشتیاق و علاقه اساتید بالینی به آموزش، منش استاد و پذیرش نقش معلمی، در ارائه بازخورد توسط اساتید بالینی موثرند.

نتیجه گیری: با توجه به عوامل موثر بر ارائه بازخورد، به نظر می رسد ارتقا فرهنگ بالینی و توانمند کردن اساتید در ارائه بازخورد به بهبود آموزش بالینی منجر می شود.

کلمات کلیدی: آموزش بالینی، بازخورد، استاد بالینی

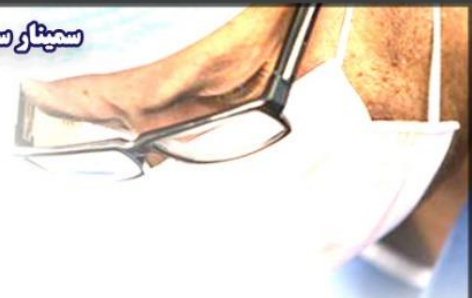
بررسی ارتباط نمرات آزمون مهارت‌های بالینی به روش OSCE با نمره پیش کارورزی و جامع علوم پایه در دانشجویان رشته پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان اسفندماه ۱۳۹۳
آتوسا اسماعیلی، امید یقینی، زهرا پورمقدس، مریم آویزکان، لیلا ملکی، مینوموحدی
دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

اهداف آموزشی دوره پزشکی عمومی در سه حیطه دانش، نگرش و مهارت خلاصه می‌شود. یکی از بهترین ابزار و روش سنجش و ارزیابی مهارت‌های بالینی، ارتباطی و پروسیجرها، آزمون عینی ساختار مند (OSCE) است، آزمون‌های تئوری جامع علوم پایه و پیش کارورزی جهت ارزیابی حیطه‌های دانشی این اهداف می‌توانند روش‌های موفق‌تری باشند. این مطالعه به بررسی ارتباط نمرات آزمون مهارت‌های بالینی به روش OSCE با نمره پره انترنی و جامع علوم پایه در دانشجویان رشته پزشکی اصفهان می‌پردازد.

مواد و روشها: در یک مطالعه توصیفی مقطعی با روش نمونه‌گیری سرشماری، مهارت‌های بالینی ۱۴۱ نفر از دانشجویان رشته پزشکی در ابتدای دوره کارورزی در اسفند ماه سال ۹۳ بررسی گردید. آزمون آسکی دو روز بعد از آزمون پیش کارورزی برای این گروه اجرا شد. نتایج آزمون با نمرات آزمون‌های جامع علوم پایه و پیش کارورزی مقایسه گردید. آزمون شامل ۱۵ ایستگاه بود و جهت یکسان سازی نمرات تمام ایستگاه‌ها از ۲۰ محاسبه گردید. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم افزار آماری SPSS نسخه ۱۶ تعیین ضریب همبستگی رگرسیون چندگانه انجام گرفت.

نتایج: ۱۴۱ نفر از دانشجویان رشته پزشکی در ابتدای دوره کارورزی در این مطالعه شرکت داشتند. میانگین و انحراف معیار آزمون صلاحیت‌های بالینی $15/05 \pm 1/4$ و آزمون جامع علوم پایه $125/2 \pm 17/33$ و آزمون پیش کارورزی $133/9 \pm 20/4$ محاسبه گردید. همبستگی بین آزمون علوم پایه ($P < 0/01, R = 0/46/7$) و آزمون پیش کارورزی ($P < 0/01, R = 0/33/2$) با آزمون صلاحیت بالینی معنادار بود، آزمون پیش کارورزی و صلاحیت‌های بالینی همبستگی بیشتری داشت، همچنین ۲۲ درصد از واریانس آزمون صلاحیت‌های بالینی توسط دو آزمون علوم پایه و صلاحیت بالینی قابل تبیین است اما آزمون علوم پایه قابلیت پیش بینی ($P > 0/01$) آزمون صلاحیت بالینی را ندارد در حالیکه ۱۱٪ از واریانس آزمون صلاحیت‌های بالینی ناشی از آزمون پیش کارورزی است ($P < 0/01$)

بحث: با توجه نتایج بدست آمده، همبستگی نمرات آزمون‌های تئوری (جامع علوم پایه و پیش کارورزی) با نمرات آزمون صلاحیت‌های بالینی نشان‌دهنده این است که دانشجویانی که از نظر تئوری قویتر بوده و نمرات بالاتری را کسب نموده‌اند در آزمون‌های مهارت‌های بالینی هم مهارت و توانمندی بیشتر و نمرات بالاتری داشته‌اند. البته آزمون پیش کارورزی قابلیت پیشگویی بیشتری برای توانمندی دانشجویان در حیطه مهارت‌های بالینی داشته است.

صلاحیت بالینی در پرستاری: اجرای لاگ بوک آنلاین در دانشکده‌های پرستاری

مهتاب محبوبی^۱*

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد پرستاری مراقبت‌های ویژه نوزادان، دانشگاه علوم پزشکی ایران، مدرس دروس بالینی پرستاری
mahtabmahboobi87@gmail.com

زمینه و هدف: آموزش بالینی یکی از مهم‌ترین بخش‌های فرآیند آموزش حرفه‌ای پرستاری است، زیرا بخش اعظم یادگیری در بالین تکمیل می‌گردد. آموزش بالینی به عنوان فعالیتهای تسهیل کننده یادگیری در محیط بالین است که هدف آن ایجاد تغییرات قابل اندازه گیری در رفتار دانشجو می‌باشد. ارزش آموزش بالینی در توسعه مهارت‌های بالینی غیر قابل انکار است، زیرا بر افزایش مهارت‌های عملی تاکید می‌کند، توانایی حل مسأله در یادگیرنده افزایش می‌یابد و امکان ارایه بازخورد فوری توسط استاد را فراهم میکند. ثبت روزانه فعالیت‌ها به روش سنتی در لاگ بوک کاغذی دارای معایبی است و در حال حاضر غیر عملی در نظر گرفته می‌شود چرا که فاقد انعطاف پذیری لازم برای انطباق با زمینه‌های مختلف است، امکان مخدوش شدن و گم شدن آن بالا است و نظارت بر آن دشوار است. هدف از این مقاله بررسی اجرا و مزایای لاگ بوک آنلاین در دانشکده‌های پرستاری است.

خلاصه روش کار: این مقاله مروری با جست و جوی مطالعات مربوطه تا سال ۲۰۱۶ در پایگاه‌های pubmed، googlescholar و ۱ کتاب تخصصی در زمینه آموزش بالینی نوشته شده است.

خلاصه یافته‌ها: لاگ بوک وسیله‌ای برای نظارت بر یادگیری برای دانشجو و مربی است و یک حلقه بازخورد برای ارزیابی فعالیت‌های یادگیری فراهم می‌کند. از مزایای استفاده از لاگ بوک آنلاین، پوشش دهی تمام فعالیت‌های انجام شده توسط دانشجویان، شناسایی مناطق آموزش ناکافی (از نظر مدت و کیفیت)، ارائه سطح مناسب از توانایی افراد به طور کامل، انعطاف پذیری، قابلیت دسترسی سریع و آسان، تسهیل نظارت، راهکاری جهت تقویت همکاری بین مربی و دانشجو به منظور بهبود کیفیت آموزش‌ها است که می‌تواند یک کارت هویت حرفه‌ای برای دانشجویان باشد. به رسمیت شناختن لاگ بوک آنلاین اجازه می‌دهد کارآموزان و اساتید دسترسی آسانی به آن داشته باشند و دامنه امکانات حرفه‌ای شان را گسترش دهند.

بحث و نتیجه‌گیری: لاگ بوک آنلاین در برخی از رشته‌ها مانند پزشکی و بیهوشی در کشورهای دیگر استفاده می‌شود ولی تاکنون در رشته پرستاری و در کشور ایران مورد استفاده قرار نگرفته است. با توجه به دسترسی آسان سیستم‌های کامپیوتری و مزایای استفاده از آن پیشنهاد میشود بستر اجرای آن در دانشکده‌های پرستاری ایران فراهم گردد.

کلید واژه‌ها: صلاحیت بالینی، لاگ بوک آنلاین، دانشجوی پرستاری

عدم تناسب بین انتظارات پرستاران با تجربه، با آورده‌های دانش آموختگان جدید پرستاری: یک مطالعه کیفی

The mismatch between experienced nurse's expectations with has brought new graduated nurses: a qualitative study

دکتر عظیم عزیزی^{۱*}، دکتر حسین ابراهیمی^۲، دکتر هادی حسخانی^۳، دکتر رضا نگارنده^۳، ندا علیمحمدی^۱

^۱ هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی همدان، ^۲ هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی تبریز، ^۳ هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران

زمینه و هدف: از دانش آموختگان جدید پرستاری انتظار می‌رود که بعد از فارغ التحصیلی، توانایی مراقبت از تمام مددجویان شامل بیماران، خانواده‌ها، گروه‌ها، جوامع و جمعیت‌ها در تمام سنین و مراکز درمانی را کسب کرده باشند اما مطالعات زیادی نتایج ضدو نقیضی را در این زمینه نشان داده‌اند بنابراین مطالعه حاضر با هدف بررسی شایستگی دانش آموختگان جدید پرستاری از دیدگاه پرستاران با تجربه انجام شد.

روش کار: این مطالعه قسمتی از نتایج پژوهش کیفی با رویکرد گراند تئوری است که در بین سال‌های ۹۴-۹۲ انجام گردید. مشارکت‌کنندگان این مطالعه پرستاران با تجربه شاغل در بخش‌های داخلی، جراحی، بخش‌های مراقبت ویژه و اورژانس بیمارستان‌های شهرهای تبریز و همدان بودند. شیوه انتخاب مشارکت‌کنندگان با استفاده از نمونه‌گیری هدفمند آغاز و تا رسیدن به اشباع داده‌ها به صورت نظری ادامه یافت. ابزار اصلی جمع‌آوری داده‌ها، مصاحبه‌های جامع و مشاهده بودند. در مجموع ۲۸ مورد مصاحبه با ۲۳ نفر مشارکت‌کننده انجام شد و داده‌ها بر اساس روش کوربین و اشتراک (۲۰۰۸) و با کمک نرم افزار MAXQDA10 تجزیه و تحلیل گردید.

یافته‌ها: به علت عدم کسب صلاحیت برای فعالیت‌های بالینی مستقل توسط دانش آموختگان جدید پرستاری، ناهماهنگی‌های نظام آموزشی و درمانی، اختلال در ایفای نقش، عدم تطابق ویژگی‌های شخصیتی و اخلاقی دانش آموختگان جدید با عقاید و باورهای پرستاران باتجربه، دانش آموختگان جدید پرستاری قادر به برآورده سازی انتظارات پرستاران آنها در بخش نبودند.

بحث و نتیجه‌گیری: یافته‌های این مطالعه نشان داد که دانش آموختگان جدید پرستاری به علت گستردگی برنامه‌های آموزشی نتوانسته‌اند، انتظارات پرستاران با تجربه را برآورده نمایند بنابراین لازم است سازمان با برنامه‌های حمایتی و مدیریتی مناسب توانایی‌های دانش آموختگان جدید پرستاری و پرستاران با تجربه را توسعه دهد. همچنین با شناسایی مشکلات موجود و راهکارهای مناسب را ارائه دهند و به آنها فرصت ادغام دانش تئوری را با عمل بدهند.

کلید واژه‌ها: پرستاران، دانش آموختگان جدید پرستاری، شایستگی، تحقیق کیفی، گراند تئوری

بررسی دیدگاه کارورزان نسبت به ارزیابی صلاحیت بالینی در دانشگاه علوم پزشکی زابل سال ۹۵

Evaluation of Interns attitude of the assessment of clinical competence in Zabol University of Medical Sciences in year 95

راضیه بهزادمهر*، مجتبی دلارامی نسب

دانشگاه علوم پزشکی زابل* rbhezadmehr120@yahoo.com

مقدمه: این مطالعه جهت ارزیابی نگرش کارورزان دانشگاه علوم پزشکی زابل نسبت به امتحان صلاحیت بالینی تهیه و تنظیم گردیده است.

روش: این مطالعه به صورت case-control انجام شد، پرسشنامه‌ای جهت این طرح انجام شد. در این پرسشنامه میزان تأثیر امتحان صلاحیت بالینی بر بهبود عملکرد بالینی و دیدگاه کارورزان در مورد سختی یا راحتی شغل پزشکی، میزان اثر اطلاعات تئوری بر عملکرد بالینی و اینکه آیا این امتحان روش مفیدی برای ارزیابی مهارت‌های بالینی می‌باشد یا نه، در دو گروه مورد بررسی قرار گرفت. 20 نفر از کارورزان که در این امتحان شرکت داشته‌اند و 20 نفر که در این امتحان شرکت نکردند مورد مطالعه قرار گرفتند.

نتایج: در این مطالعه در مورد تأثیر امتحان صلاحیت بالینی بر عملکرد بالینی در گروه اول (کارورزان شرکت کننده در امتحان) ۲۰٪ زیاد، ۲۸٪ متوسط و ۳۶٪ کم و در گروه دوم (عدم شرکت در امتحان) به ترتیب ۱۲٪، ۱۲٪، ۷۶٪ گزارش شده است. ۶۵٪ گروه اول این شغل را سخت، و تنها ۲۵٪ گروه دوم این شغل را سخت ذکر کرده‌اند. در گروه اول میزان اثر اطلاعات تئوری بر عملکرد بالینی ۱۵٪ متوسط، ۴۰٪ زیاد، ۴۵٪ کم و در گروه دوم به ترتیب ۶٪، ۱۲٪ و ۸۱٪ ذکر شده است. ۷۰٪ از گروه اول و ۷۵٪ از گروه دوم این امتحان را روش مفیدی برای ارزیابی مهارت‌های بالینی ذکر کرده‌اند.

بحث: نتایج این مطالعه به طور کلی نشان داد ارزیابی صلاحیت بالینی از دیدگاه کارورزان اثر بهتری بر عملکرد بالینی داشته و باعث شده شغل پزشکی را امری خطیر و سخت بدانند. و تأثیر آن‌ها بر دانش تئوری جهت عملکرد بهتر نسبت به قبل کمتر می‌شود.

کاهش اضطراب عملکرد بالینی دانشجویان پرستاری در اولین مواجهه خود با محیط‌های بالینی در کوریکولوم تلفیقی

Key Features و سیستم ارزشیابی مبتنی بر Context based Learning

Reduce anxiety in clinical practice of nursing students in the first encounter with clinical setting in the integrated curriculum of context based learning and key features evaluation system

سیده نکتہ معصومیان حسینی^{۱*}، محسن پوربهرامی^۲

^{۱*} سیده نکتہ معصومیان حسینی، مربی گروه آموزشی پرستاری داخلی جراحی، دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی سبزوار،

سبزوار، ایران. ایمیل: Masoumiant911@mums.ac.ir

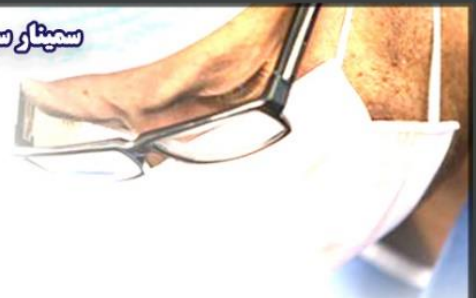
^۲ محسن پوربهرامی، کارشناسی ارشد فناوری اطلاعات، ستاد مرکزی دانشگاه علوم پزشکی سبزوار، سبزوار، ایران

زمینه و هدف: با توجه به اهمیت آموزش بالینی در یادگیری رفتارهای حرفه‌ای پرستاری و نخستین تجربه بالینی در ایجاد نگرش مثبت به حرفه، دانشجویان بعثت نداشتن تبحر و مهارت کافی اضطراب زیادی را در اولین حضور در محیط‌های بالینی تجربه می‌کنند. در این راستا CBL روشی یادگیرنده محور بوده که فراگیران دانش و مهارت پرستاری لازم را هنگام مواجهه با موقعیت‌های عملی حرفه‌ای و از تجربیات واقعی و بالینی کسب می‌نمایند. ارزشیابی نیز بخش مکمل فرایند یادگیری و محرک انگیزشی قوی است. اما دانشجویان از فرآیند آن رضایت ندارند. در این زمینه می‌توان از روش ارزشیابی KF در حوزه علوم پزشکی و برای بررسی مهارت‌های تصمیم‌گیری بالینی، تعیین صلاحیت حرفه‌ای دانشجویان استفاده نمود. لذا این مطالعه با هدف طراحی و سپس اجرا و ارزشیابی این کوریکولوم تلفیقی بر کاهش اضطراب عملکرد بالینی دانشجویان پرستاری انجام گرفت.

روش کار: در این مطالعه‌ی مداخله‌ای دو مرحله‌ای ابتدا تمامی دانشجویان اصول و فنون پرستاری ۲ بصورت در دسترس انتخاب و کوریکولوم تلفیقی برای آنان اجرا گردید. روش CBL در قالب ۱۵ جلسات آموزشی، هر هفته ۲ جلسه، بمدت زمان هر جلسه ۲ ساعت و در گروه‌های ۹، ۱۰ و ۱۱ نفره در محل مرکز مهارت‌های بالینی دانشگاه و در قالب ۴ مرحله (۱-آزمون موقعیت، ۲- خودآموزی، ۳-کسب اطلاعات جدید و ۴-بازخورد اندیشه) اجرا شد. در ارزشیابی انتهایی نیز از روش KF استفاده شد، مرحله دوم این مطالعه بر روی همان دانشجویان در ترم ۳ در برنامه کارآموزی نشانه‌شناسی و با تخصصی‌تر کردن سناریوها و کار کردن بر بیماران واقعی انجام گرفت. پرسشنامه بررسی سطح اضطراب عملکرد بالینی دانشجویان پرستاری (CEAF Scores) در قبل و پس از مداخله توسط دانشجویان تکمیل گردید. تحلیل داده‌ها با نرم‌افزار SPSS ۱۱/۵ و آزمون‌های آماری انجام شد. **یافته‌ها:** ۶۰٪ دانشجویان کاملاً از روش CBL رضایت دارند ۸۰٪ دانشجویان با ارزشیابی بصورت KF موافق بودند. نمره اضطراب عملکرد بالینی دانشجویان در CBL از $69/36 \pm 3/78$ در قبل به $51/8 \pm 8/01$ در بعد رسید که از لحاظ آماری معنی‌دار بود ($P < 0/001$).

بحث و نتیجه‌گیری: با توجه به نتایج این کوریکولوم تلفیقی می‌تواند به ایجاد و توسعه شایستگی و صلاحیت حرفه‌ای فراگیران برای داشتن بهترین عملکرد در اولین مواجهه با شرایط واقعی کمک کند. لذا بکارگیری آن در آموزش پرستاری از شروع واحد اصول و فنون پرستاری در مرکز مهارت‌های بالینی و به صورت مستمر در کارآموزی‌ها برای ایجاد نگرش مثبت به حرفه و کاهش میزان اضطراب دانشجویان به هنگام کار بر روی بیماران واقعی توصیه می‌گردد.

کلیدواژه‌ها: یادگیری مبتنی بر بستر، آزمون ویژگی‌ها و خصوصیات اصلی، اضطراب عملکرد بالینی، دانشجویان پرستاری

دیدگاه دانشجویان پرستاری نسبت به ارزیابی عملکرد بالینی آن‌ها با استفاده از لاگ بوک در دانشکده پرستاری و مامایی خرم‌آباد ۱۳۹۵

Nursing Students' viewpoint about Clinical Practice Assessment by Logbook in Nursing & Midwifery Faculty of Khoram abad 2016

نسرین ایمانی‌فر^{۱*}، میلاد دریگوند^۲

^{۱*} مربی، دانشکده پرستاری و مامایی خرم‌آباد، دانشگاه علوم پزشکی لرستان، ایران*

^۲ دانشجوی کارشناسی پرستاری، کمیته مرکزی تحقیقات دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی لرستان، ایران

*mdiran2013@yahoo.com

چکیده: زمینه و هدف: ارزیابی عملکرد بالینی با استراتژی‌های مناسب بخش مهمی از روند آموزش دانشجویان پرستاری است. استفاده از ارزشیابی کارآمدترین روش برای بهبود کیفی آموزش است. مطالعه حاضر بمنظور تعیین دیدگاه دانشجویان پرستاری دانشکده پرستاری و مامایی خرم‌آباد نسبت به استفاده از لاگ بوک در ارزیابی عملکرد بالینی آن‌ها انجام شد.

روش کار: مطالعه توصیفی تحلیلی حاضر با حجم نمونه ۵۰ دانشجوی پرستاری واجد شرایط دانشکده پرستاری و مامایی خرم‌آباد که به روش سهمیه‌ای تصادفی انتخاب شدند، انجام شد. روش جمع‌آوری اطلاعات شامل پرسشنامه خودساخته با روایی محتوایی CVI ۰/۹۲ و پایایی ۰/۷۹، مشتمل بر ۱۴ گویه که طبق مقیاس لیکرت ۵ نقطه‌ای از ۱ تا ۵ نمره دهی شد، بود. کمترین نمره پرسشنامه ۱۴ و بیشترین نمره ۷۰ بود. داده‌ها با استفاده از آمار توصیفی و تحلیلی تجزیه و تحلیل شدند.

یافته‌ها: ۲۲٪ شرکت کنندگان مرد و ۷۸٪ زن بودند میانگین سنی شرکت کنندگان $21/62 \pm 1/14$ سال بود. ۴۰٪ ترم سوم و چهارم، ۲۸٪ ترم پنجم و ۳۲٪ ترم ششم و هفتم بودند. ۳۶٪ شرکت کنندگان دیدگاه پایین، ۳۴٪ دیدگاه متوسط و ۳۰٪ دیدگاه بالایی نسبت به استفاده از لاگ بوک داشتند. میانگین نمره شرکت کنندگان ۴۲/۱۴ با انحراف معیار ۱۲/۷۷ بود. نتیجه آزمون کای اسکوئر نشان داد که با افزایش ترم تحصیلی درصد بیشتری از افراد در گروه با دیدگاه پایین قرار گرفتند.

بحث: اکثریت شرکت کنندگان بر این باور بودند که کل محتوای موجود در لاگ بوک قابلیت اجرایی ندارند. کمتر از نیمی از شرکت کنندگان علاقمند استفاده از لاگ بوک بعنوان یک روش ارزشیابی بالینی بودند. لذا چنین نمایان است که دانشجویان رضایت چندانی از لاگ بوک‌ها ندارند.

نتیجه گیری: اکثر شرکت کنندگان در این مطالعه دیدگاه پایینی نسبت به استفاده از لاگ بوک بعنوان یک روش ارزشیابی داشتند و اکثریت آنها علاقمند استفاده از لاگ بوک بعنوان روشی برای ارزشیابی بالینی نبودند.

کلید واژه‌ها: ارزیابی بالینی، لاگ بوک، دانشجویان پرستاری

شیوه‌های نوین ارزیابی از صلاحیت‌های بالینی در حرفه‌های سلامت

Modern assessment methods of clinical competences in health professions

معصومه رحیمی^۱، معصومه معزی^{۲*}

^۱ معصومه رحیمی، دانشجوی دکترای تخصصی آموزش پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، مرکز مدیریت مطالعات و توسعه آموزش

پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی شهر کرد، (m.rahimip@yahoo.com)

^{۲*} (استادیار)، گروه پزشکی اجتماعی، دانشگاه علوم پزشکی شهر کرد (lmoezzi@yahoo.com)

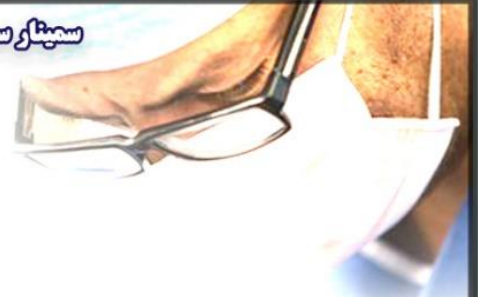
مقدمه: ارزیابی از صلاحیت‌های بالینی و تعیین میزان دستیابی دانشجویان به این صلاحیت‌ها، از چالش‌های امروز حوزه آموزش پزشکی به شمار می‌رود. در ارزیابی از صلاحیت‌های بالینی، تعیین روایی و پایایی ابزارهای ارزیابی بسیار مهم است و این اهمیت، سبب طراحی و کاربرد شیوه‌های نوینی در ارزیابی صلاحیت‌های بالینی شده است. با توجه به ضرورت کاربرد شیوه‌های نوین ارزیابی صلاحیت‌های بالینی، عدم آشنایی مربیان با این شیوه‌ها و همچنین عدم کاربرد گسترده آنها، این مطالعه با هدف گردآوری و معرفی شیوه‌های نوین ارزشیابی در حرفه‌های سلامت انجام گرفته است.

روش کار: در این مطالعه مروری، پایگاه‌های اطلاعاتی: PubMed، Science Direct، Sid و Magiran و موتور جستجوی گوگل اسکالر (Google Scholar)، با استفاده از کلیدواژه‌ها و عباراتی شامل: صلاحیت بالینی، ارزیابی بالینی، ارزیابی و صلاحیت بالینی، مورد جستجو قرار گرفتند. مقالات به دست آمده، از جهت ارتباط با عنوان و هدف مقاله مورد بررسی قرار گرفته و مقالاتی که مرتبط تشخیص داده شدند، در تدوین مقاله مورد استفاده قرار گرفتند.

نتایج: ارزیابی صحیح، ارزیابی است که در آن، فرایند ارزیابی تاثیر مستقیم و موثری را بر فرایند یادگیری داشته باشد. بررسی و مرور مطالعات نشان داد که شیوه‌های متعددی جهت ارزیابی از صلاحیت‌های بالینی در حرفه‌های سلامت، طراحی و به کار گرفته شده است. هدف این مطالعات، طراحی شیوه‌هایی بوده است که از روایی و پایایی لازم برخوردار باشند و تا جای ممکن موقعیت‌های شبیه به موقعیت‌های واقعی را جهت ارزیابی ایجاد کنند. از جمله این شیوه‌ها می‌توان به (objective OSCE)، (structured clinical examination) که از اولین شیوه‌های طراحی شده است و به (simulation based assessments) SBAs، (standard simulation based SSBE assessments)، (Structured Observation and Assessment of Practice) SOAP اشاره کرد که در این مطالعه جزئیات طراحی و کاربرد آنها بیان شده است.

بحث و نتیجه‌گیری: تاکید و تمرکز بیش از حد شیوه‌های ارزیابی بر مهارت‌های روانی - حرکتی و عدم تاکید بر صلاحیت‌های چند بعدی، تلفیق یافته و مورد نیاز برای عملکرد حرفه‌ای و عدم استفاده از ابزار ارزیابی روا، پایا و استاندارد از چالش‌های شیوه‌های ارزیابی موجود به شمار می‌روند؛ بنابراین لازم است طراحی و کاربرد شیوه‌های ارزیابی نوین که از روایی و پایایی لازم برخوردار باشند در حوزه آموزش پزشکی مورد توجه قرار گرفته و زمینه آشنایی مربیان و اساتید بالینی با این شیوه‌ها فراهم گردد.

کلیدواژه‌ها: صلاحیت بالینی، ارزیابی بالینی، ارزیابی، حرفه‌های سلامت، شیوه‌های ارزیابی

نقش و جایگاه بازخورد در ارزیابی صلاحیت های بالینی

The role of feedback in clinical competencies assessment

معصومه رحیمی^۱، معصومه معزی^۲*

^۱ معصومه رحیمی، دانشجوی دکترای تخصصی آموزش پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، مرکز مدیریت مطالعات و توسعه آموزش

پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد (m.rahimip@yahoo.com)

^۲ (استادیار)، گروه پزشکی اجتماعی، دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد (lmoezzi@yahoo.com)

مقدمه: ارزیابی، موثرترین عامل در شکل دهی فرایند آموزش و یادگیری فراگیران است. کیفیت نتایج یادگیری، به کیفیت ارزیابی بستگی دارد و از ویژگی های ضروری و مهم سیستم آموزشی این است که ارزیابی مناسبی جهت افزایش یادگیری و آموزش عملکرد حرفه ای طراحی شود، برای دستیابی به این هدف، ارزیابی های مهم باید بر مبنای ارزیابی عملکرد طراحی شوند و به دانشجویان فرصت کافی برای ارائه راه حل ها و ایده هایشان داده شود. ارزیابی تکوینی همراه با ارائه بازخورد به رشد و پیشرفت دانشجویان در طول دوره کمک می کند هدف از انجام این مطالعه بررسی نقش بازخورد در دستیابی به صلاحیت های بالینی است.

روش کار: در این مطالعه مروری، پایگاه های اطلاعاتی: Magiran, Sid, PubMed و موتور جستجوی گوگل اسکالر (Google Scholar)، با استفاده از کلیدواژه ها و عباراتی شامل: ارزیابی بالینی، بازخورد، صلاحیت بالینی، بازخورد و صلاحیت بالینی، بازخورد و ارزیابی مورد جستجو قرار گرفتند. مقالات به دست آمده، از جهت ارتباط با عنوان و هدف مقاله مورد بررسی قرار گرفته و مقالاتی که مرتبط تشخیص داده شدند، در تدوین مقاله مورد استفاده قرار گرفتند.

نتایج: ارزیابی بالینی از مباحث چالش برانگیز در آموزش علوم پزشکی محسوب می شود، به طور معمول فراگیران در ابتدا نمی دانند که چه چیزی را باید بیاموزند و مهارت لازم جهت ارزیابی عملکردشان را ندارند، بنابراین نقد یا ارائه بازخورد توسط مربی، ناظر و یا استاد بالینی جزء ضروری و جدایی ناپذیر یادگیری خصوصاً برای فراگیران مبتدی است. بازخورد به دانشجویان معیارهایی را ارائه می دهد که بتوانند عملکردشان را مورد ارزیابی قرار دهند و بتوانند خودارزیابی هایشان را با ارزیابی معلمانشان مقایسه کنند. بدون ارائه بازخورد اشتباهات اصلاح نخواهد شد، عملکرد بالینی صحیح تقویت نخواهد شد و صلاحیت های بالینی یا به صورت تجربی کسب می شوند و یا اصلاً آموخته نمی شوند.

بحث و نتیجه گیری: توسعه و ایجاد صلاحیت های بالینی در دانشجویان حرفه های سلامت، هدف اساسی آموزش است و بازخورد معنادار و سازنده برای دستیابی فراگیران به اطلاعات سازنده ضروری است. ارائه بازخورد، مهمترین و موثرترین ابزار در هدایت فراگیران و جهت دهی به تلاش های آنان در جهت دستیابی و اصلاح صلاحیت های بالینی است.

کلید واژه ها: ارزیابی بالینی، بازخورد، صلاحیت بالینی، ارزیابی تکوینی

بررسی کارایی لاگ بوک به عنوان شیوه ارزشیابی بالینی دانشجویان پرستاری
The investigation of log book efficiency as a way of clinical assessment for nursing students
 ملیحه پورکیانی

poorkiani@sums.ac.ir، عضو هیات علمی دانشکده پرستاری، دانشکده علوم پزشکی لارستان

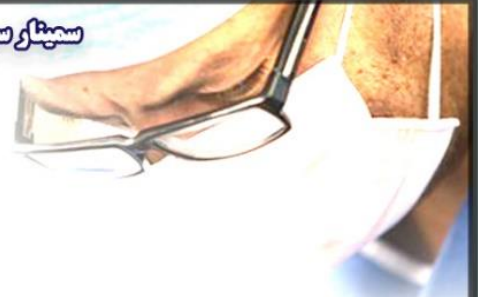
زمینه و هدف: ارزشیابی همواره به عنوان یک رکن اساسی مطرح بوده و می تواند آموزش را از حالت ایستا به مسیری پویا هدایت نماید و این امکان را فراهم می سازد تا بر اساس نتایج آن، نقاط قوت و ضعف فرآیند آموزش مشخص شود. هدف از انجام این پژوهش بررسی کارایی لاگ بوک به عنوان روش ارزشیابی بالینی از دیدگاه دانشجویان پرستاری بوده است.

روش کار: این مطالعه توصیفی مقطعی در سال ۱۳۹۴ در دانشکده علوم پزشکی لارستان انجام شد و ۴۰ نفر از دانشجویان ترم هشتم کارشناسی پرستاری که کارآموزی های "پرستاری داخلی - جراحی" و "پرستاری بهداشت مادران و نوزادان" را گذرانده و در انتها با استفاده از لاگ بوک ارزشیابی شده بودند، به روش سرشماری در این پژوهش شرکت کردند. داده ها با استفاده از پرسشنامه محقق ساخته جمع آوری شد. پرسشنامه شامل ۱۴ سوال، در قالب مقیاس پنج گزینه ای لیکرت و ۲ سوال باز بود. داده ها به وسیله آمار توصیفی و با استفاده از نرم افزار SPSS-14 تحلیل گردید.

یافته ها: به طور میانگین دانشجویان میزان کارایی لاگ بوک در ارزشیابی کارآموزی های داخلی جراحی را $61/52 \pm 19/21$ و در کارآموزی پرستاری بهداشت مادران و نوزادان $52/52 \pm 25/14$ گزارش کرده اند. در پاسخ به سئوالات باز دانشجویان مهمترین دلیل عدم دستیابی به اهداف توسط لاگ بوک را نا آشنایی برخی مدرسین با این شیوه ارزشیابی و عدم هماهنگی برخی اهداف لاگ بوک با پروسیجرهای موجود در بخش های بیمارستان دانسته اند.

بحث و نتیجه گیری: با توجه به اینکه لاگ بوک شیوه ارزشیابی نسبتاً جدیدی در سیستم آموزشی کشور ماست. با انجام پژوهش های بیشتر، بازنگری و تلاش در جهت رفع نواقص می توان این شیوه را بهتر و موثرتر اجرا نمود. از طرف دیگر دستیابی به اهداف، بدون همکاری و همیاری مدرسین امکان پذیر نیست لذا آموزش به مدرسین مربوطه قبل از استفاده از لاگ بوک، به عنوان یکی از زیرساخت های مهم مطرح است.

واژه های کلیدی: دانشجویان پرستاری، لاگ بوک، کارایی، ارزشیابی بالینی.

مدل‌های ارزشیابی بالینی Models of clinical evaluation

فهیمة مهدی پور^۱، رضا خاکسار فرد^۲، نفیسه رضائی^۳*

^۱ کارشناس ارشد پرستاری مراقبت‌های ویژه دانشگاه علوم پزشکی همدان

^۲ کارشناس پرستاری دانشگاه علوم پزشکی همدان

^۳ کارشناس ارشد گروه کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی دانشگاه علوم پزشکی همدان nafis.rezaei@yahoo.com

مقدمه: کاربرد ارزشیابی در نظام آموزش پزشکی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است بدلیل آنکه هر نظامی باید نیروی انسانی کارآموده با کیفیت مطلوب را برای عرضه مراقبت‌های درمانی و بهداشتی تربیت کند. از این رو کیفیت آموزشی و پژوهشی به ویژه در این نظام که بطور مستقیم با سلامتی انسانها سروکار دارد باید مورد ارزیابی قرار گرفته و بطور مستمر بهبود یابد. استفاده از ارزشیابی کارآمدترین روش به منظور بهبود کیفی آموزش است. ارزشیابی به عنوان گام اساسی در فرایندهای آموزشی مطرح می‌باشد. علی‌رغم اهمیت ارزشیابی بالینی، این مسئله هنوز بعنوان یک مشکل باقی مانده است و اکثر مربیان و دانشجویان از نحوه ارزشیابی بالینی رضایت ندارند. مطالعات مختلف نشان می‌دهد یکی از راه‌های اصلی حل مشکلات بالینی، ارزشیابی مداوم و بررسی میزان دستیابی به اهداف تدوین شده است. عمدتاً از روش‌های مختلفی جهت ارزشیابی عملکرد و صلاحیت بالینی دانشجویان استفاده می‌شود از جمله OSCE، DOPS، LOG BOOK، Portfol، 360، MINE-CEX، CSR که در این مقاله به بررسی هریک از آنها پرداخته و سپس نقاط قوت و ضعف هر یک از آنها را بیان خواهیم کرد.

روش کار: این مقاله به روش کتابخانه‌ای با جستجو در اینترنت و استفاده از کتب و مجلات تخصصی در این زمینه انجام شده است.

بحث و نتیجه‌گیری: به منظور ارتقا کیفیت آموزش بالینی، کارگاه‌های آموزشی برای اساتید و دانشجویان درگیر در آموزش بالینی برگزار گردد تا با افزایش آگاهی و مهارت‌های لازم، اجرای شیوه‌های ارزشیابی مذکور در برنامه‌های آموزشی تسهیل گردد.

کلید واژه‌ها: مدل، ارزشیابی، بالینی

evaluation, Clinical, Mode

بررسی دیدگاه دانشجویان پزشکی در خصوص log book: نقاط قوت، محدودیت ها و پیشنهاداتی جهت ارتقاء

English title: Assessment of Medical students' view point about log book: The strengths, limitations, and suggestions for improvement

نویسندگان: دکتر الهام بوشهری^۱، مرضیه برزگر^۲، بهجت ناصریان^۳

دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان، بندرعباس، ایران

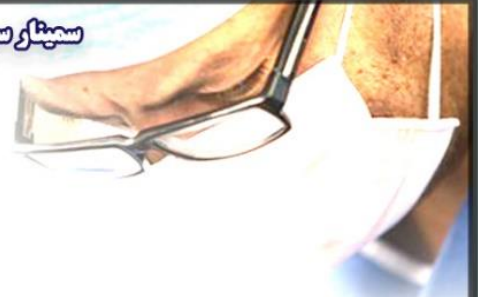
زمینه و هدف: در مطالعات مختلف به نقش log book به عنوان یکی از ابزارهای ارزشیابی عملکرد بالینی دانشجویان رشته پزشکی از دیدگاه اساتید بالینی اشاره شده است که عمدتاً فاقد نظرات ارزشیابی شوندگان است. در این مطالعه سعی شده است این ابزار ارزشیابی از نقطه نظر مخاطبین ارزشیابی یعنی دانشجویان نیز مورد بررسی قرار گیرد.

روش کار: این مطالعه به روش کیفی بر روی ۱۰ نفر از کارآموزان و کارورزان بخش‌های ماژور دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان انجام شد. کلیه شرکت کنندگان با نمونه گیری هدفمند به مطالعه وارد شدند و اطلاعات به روش focus group گردآوری گردید. مصاحبه‌ها پس از ضبط و پیاده سازی به روش تحلیل محتوا آنالیز شد. اعتبار داده‌ها از طریق ارزیابی خارجی و تایید مجدد شرکت کننده بررسی گردید.

یافته‌ها: نتایج حاصل از آنالیز محتوا منجر به ۳ تم اصلی گردید که عبارت بودند از: مفهوم (چیستی)، فواید و معایب استفاده از log book، راهکارهای ارتقای ارزشیابی به کمک log book. در تم مفهوم، ابزار نظم دهی، ابزار آگاهی بخشی، ابزار ارتقاء دهنده ارتباطات گروهی (استاد- دانشجو- رزیدنت)، ابزار ایجاد هماهنگی و در سایر تم‌های اصلی، تشویق دانشجو در رسیدن به اهداف آموزشی به دنبال تکمیل log book، عدم توجیه ارزشیابان، عدم امکان سنجش صحت داده‌های ذکر شده در logbook (و لذا امکان تقلب در ثبت داده‌ها)، لزوم وجود بازخورد، لزوم ارتقا روایی محتوا، لزوم توجه به کیفیت داده‌های ثبت شده در یک log book علاوه بر کمیت داده‌ها، استخراج گردید.

بحث و نتیجه‌گیری: در هر مرحله‌ای از آموزش به ویژه آموزش بالینی نیاز به ارزشیابی وجود دارد. log book یکی از ابزارهای ارزیابی محسوب می‌شود که می‌تواند به معلم و دانشجو در رسیدن به اهداف آموزشی کمک کند و همچنین به کمک آن می‌توان به دانشجو و استاد بازخورد داد. log book‌ها نیز مانند هر ابزار ارزیابی، دارای مزایا و معایبی هستند و فقط در صورتی می‌توان از مزایای آن بهره جست که با بازخورد گرفتن از ذینفعان، اطلاعات آن‌ها را به روز و روا نگهداری کرد و با استفاده از راهکارهای مناسب پیشنهادی به دنبال کاهش معایب و افزایش مقبولیت این ابزار بود.

کلیدواژه‌ها: log book، ارزیابی بالینی، دانشجوی پزشکی

استفاده از سبد پروژه در آموزش

The use of portfolio in education

طیبه مرادی*^۱، آزاده صفا^۲

*کارشناس ارشد پرستاری، گروه داخلی جراحی، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی کاشان، ایران

Moradi.t1995@yahoo.com

^۲کارشناس ارشد پرستاری، گروه داخلی جراحی، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی کاشان، ایران

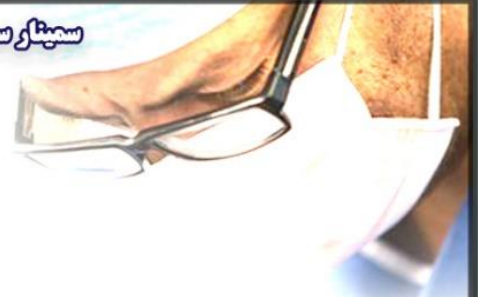
زمینه و هدف: سبد پروژه (پورت فولیو) مجموعه‌ای از شواهد و مستندات دانشجویان است که کوشش، پیشرفت و موفقیت تحصیلی آنها را در یک دوره آموزش نظری یا بالینی نشان می‌دهد. سبد پروژه یکی از روش‌های سنجش عملکرد است که به کمک آن مدرس می‌تواند چگونگی پیشرفت و جریان رشد پیشرفت یادگیرنده را ارزشیابی کند. در زمینه کاربرد پورت فولیو در پرستاری مطالعاتی انجام شده‌است ولی مطالعه‌ای که به مرور و جمع‌آوری این مقالات بپردازد وجود ندارد. بنابراین در این مطالعه به مرور مقالات در زمینه کاربرد سبد پروژه در دانشجویان پرستاری پرداخته ایم.

روش کار: مطالعه به صورت مروری نظام‌مند بر روی مقالات فارسی و انگلیسی منتشر شده از سال ۲۰۰۰ تا سال ۲۰۱۴ در زمینه کاربرد پورت فولیو در دانشجویان پرستاری انجام شده است. بدین منظور از طریق جست و جوی اینترنتی مقالاتی که در پایگاه‌های Iranmedex, Sid, Pubmed, Web of knowledge, Sciencedirect دانشجویان پرستاری در عنوان مورد مطالعه قرار گرفتند. مقالاتی که تکراری بوده، متن کامل نداشتند، در دانشجویان پرستاری انجام نشده بود، به روش توصیفی، تجربی یا کیفی نبودند از مطالعه حذف شدند که در نهایت ۱۲ مقاله مورد بررسی قرار گرفت.

یافته‌ها: در این مطالعه ۱۲ مقاله در زمینه کاربرد پورت فولیو در پرستاری مورد بررسی قرار گرفت. در برخی از مقالات کاربرد این روش در تفکر انتقادی و رضایتمندی دانشجویان بررسی شده و در برخی دیگر نگرش و درک دانشجویان از کاربرد پورت فولیو در پرستاری مطالعه شده بود.

بحث و نتیجه‌گیری: مروری بر مطالعات نشان دهنده افزایش روز افزون به کارگیری پورت فولیو در پرستاری است. در برخی از مطالعات دانشجویان بیان کردند که پورت فولیو ابزار مناسبی جهت آموزش و ارزشیابی است، در حالی که در برخی دیگر دانشجویان بیان کردند که این ابزار نمی‌تواند شکاف بین تئوری و عملکرد را در آن‌ها کاهش دهد. با این همه شواهد علمی مربوط به تأثیرات پورت فولیو محدود بوده و نیاز به انجام مطالعات بیشتر ضروری به نظر می‌رسد.

کلید واژه‌ها: سبد پروژه، پورت فولیو، دانشجویان پرستاری، آموزش پرستاری

بررسی ارتباط بین صلاحیت حرفه‌ای و تعهد سازمانی پرستاران

The relationship between professional competence and Organization commitment of nurses

جمیله فرخ زادیان^۱، گل ناز فروغ عامری^{۲*}، عباس گرمی^۳

^۱ دکتری پرستاری، مرکز تحقیقات پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی کرمان، کرمان، ایران

^۲ مربی، مرکز تحقیقات پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی کرمان، کرمان، ایران golnazf@yahoo.com

^۳ کارشناس ارشد پرستاری، بیمارستان علی ابن ابیطالب، دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان، رفسنجان، ایران

مقدمه و اهداف: پرستاران یکی از اجزاء اصلی سیستم مراقبت سلامت می‌باشند. صلاحیت حرفه‌ای نیز یکی از مفاهیم بنیادی و پایه‌ای پرستاری بوده که مستقیماً با سلامت جامعه ارتباط تنگاتنگ دارند. همچنین، یکی از عوامل مؤثر در عملکرد نیروی انسانی در بیمارستان، داشتن تعهد سازمانی است. تعهد سازمانی را نوعی وابستگی عاطفی به سازمان در نظر می‌گیرند یا نوعی احساس وفاداری به سازمان بیان شده است. لذا بنا به اهمیت این دو مقوله در سازمان‌های مراقبت سلامت و نهایتاً سلامت جامعه، مطالعه حاضر جهت بررسی ارتباط صلاحیت حرفه‌ای و تعهد سازمانی پرستاران انجام گردید.

خلاصه روش کار: جامعه آماری این مطالعه توصیفی-همبستگی، شامل تمامی پرستاران شاغل در بیمارستان‌های وابسته به دانشگاه علوم پزشکی شهر رفسنجان در سال ۱۳۹۵ بودند. ۲۳۰ پرستار، به روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای و با استفاده از فرمول حجم نمونه انتخاب شدند. داده‌ها با سه پرسش‌نامه اطلاعات دموگرافیک، صلاحیت حرفه‌ای پرستاران (CIRN) و تعهد سازمانی آلن مایر جمع‌آوری شد. داده‌ها با استفاده از spss نسخه ۱۸ و آزمون‌های آماری کروسکال والیس، من ویتنی یو و ضریب همبستگی اسپیرمن مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

خلاصه یافته‌ها: نتایج نشان داد صلاحیت حرفه‌ای (۱۵۵/۶۳±۲۹/۲۸) و تعهد سازمانی پرستاران (۷۰/۹±۴/۸۹) در حد متوسط بود. صلاحیت حرفه‌ای با تعهد سازمانی ارتباط آماری معنی‌دار نداشت ($r=0/022$, $P=0/74$)؛ اما بعد تعهد هنجاری از تعهد سازمانی با ابعاد روابط بین فردی ($r=0/13$, $P=0/046$) و پیشرفت حرفه‌ای ($r=0/18$, $P=0/006$) از صلاحیت حرفه‌ای ارتباط معنی‌دار و مستقیم ضعیفی داشت. همچنین بعد تعهد عاطفی از تعهد سازمانی با بعد مراقبت بالینی صلاحیت حرفه‌ای ارتباط آماری معنی‌دار و مستقیم ضعیفی داشت ($r=0/178$, $P=0/007$). میانگین نمره صلاحیت حرفه‌ای پرستاران متأهل به‌طور معناداری بیشتر از پرستاران مجرد ($P=0/031$) و پرستاران با سابقه کاری بیش از ۱۵ سال بیش از دیگر گروه‌ها بود ($P=0/001$). و در نهایت اینکه میانگین نمره تعهد سازمانی مستخدمین پیمانی بالاتر از دیگر گروه‌های استخدامی بود ($P=0/039$).

بحث و نتیجه‌گیری: مطالعه حاضر نشان داد صلاحیت بالینی و تعهد سازمانی پرستاران در حد متوسط بود که لزوم انجام مطالعات بیشتر در خصوص علل این مسئله را نشان می‌دهد. لذا ضروری است که مدیران با اقدامات مناسبی همچون شفاف نمودن مسئولیت‌ها و ارزشیابی صحیح عملکرد پرستاران، بر میزان حرفه‌ای‌گری، دلبستگی و تعهد سازمانی پرستاران افزوده و موجبات ارتقای کیفیت خدمات پرستاری را فراهم سازند.

واژه‌های کلیدی: شایستگی بالینی، مهارت‌های حرفه‌ای، تعهد سازمانی، وابستگی عاطفی

بررسی تأثیر برنامه ایمن سازی در برابر استرس

بر صلاحیت حرفه‌ای پرستاران شاغل در بخش‌های روان پزشکی

The Effect of Stress Inoculation program (SIP) on the professional competency of nurses in psychiatric wards

ام البنین سرگزی، گل ناز فروغ عامری^۱، سکینه میری^۲، جمیله فرخ زادیان*^۳

^۱ کارشناس ارشد پرستاری، بیمارستان روان پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی زاهدان

^۲ مربی، مرکز تحقیقات پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی کرمان

^۳ مربی، مرکز تحقیقات پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی کرمان

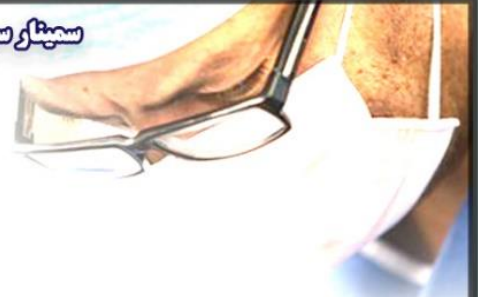
*^۴ دکتری پرستاری، مرکز تحقیقات پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی کرمان، farokhzadian2010@yahoo.com

زمینه و هدف: تضمین صلاحیت و توانمندی واقعی پرستاران یک التزام حقوقی نسبت به دریافت‌کنندگان مراقبت می‌باشد. از طرفی ساختار چند بعدی صلاحیت حرفه‌ای باعث شده تا عوامل متعددی مانند استرس بر آن تأثیر بگذارد. از آنجا که پرستاران شاغل در بخش‌های روان پزشکی سطح بالایی از استرس را در زندگی روز مره حرفه‌ای خود تجربه می‌کنند؛ آموزش مدیریت استرس از طریق برنامه ایمن‌سازی در برابر استرس بر صلاحیت حرفه‌ای ضروری است. هدف از این مطالعه ارزیابی تأثیر برنامه ایمن‌سازی در برابر استرس بر صلاحیت حرفه‌ای پرستاران شاغل در بخش‌های روان‌پزشکی بود.

خلاصه روش کار: این مطالعه یک پژوهش نیمه تجربی از نوع پیش‌آزمون و پس‌آزمون با گروه کنترل بود که در سال ۱۳۹۵ انجام شد. کلیه پرستاران شاغل در بخش‌های روان‌پزشکی بیمارستان‌های شهر زاهدان که تعداد آنها ۷۰ نفر بود، به صورت سرشماری انتخاب شدند. سپس به طور مساوی و به صورت تصادفی ۳۵ نفر به گروه مداخله و گروه کنترل تخصیص یافتند. مداخله شامل آموزش برنامه ایمن‌سازی در برابر استرس، که در یک کارگاه سه روزه (جمعا ۱۸ ساعت) در طول یک هفته برای گروه مداخله انجام شد. داده‌ها با پرسشنامه استاندارد صلاحیت بالینی پرستاران (CIRN) قبل و یک ماه بعد از اجرای برنامه ایمن‌سازی در برابر استرس برای گروه مداخله، از هر دو گروه مداخله و کنترل جمع‌آوری شد.

خلاصه یافته‌ها: نتایج نشان داد در مرحله پیش‌آزمون صلاحیت حرفه‌ای پرستاران در هر دو گروه مداخله $(141/82 \pm 35/17)$ و کنترل $(153/60 \pm 35/45)$ در سطح متوسط بود. اگرچه در این مرحله میانگین نمره صلاحیت حرفه‌ای در گروه مداخله نسبت به گروه کنترل کمتر بود، اما این اختلاف از نظر آماری معنی‌دار نبوده است $(p > 0/05)$. در مرحله پس‌آزمون نمره صلاحیت حرفه‌ای گروه مداخله در سطح بالا $(190/34 \pm 15/47)$ و نمره صلاحیت حرفه‌ای گروه کنترل در سطح متوسط $(31 \pm 35/01)$ قرار گرفت. در این مرحله اختلاف بین دو گروه از نظر آماری معنی‌دار بود زیرا صلاحیت حرفه‌ای در گروه مداخله نسبت به گروه کنترل افزایش چشمگیری یافت $(p < 0/01)$.

بحث و نتیجه‌گیری: از آنجایی که برنامه ایمن‌سازی در برابر استرس، شیوه‌ای موثر و مقرون به صرفه برای بهبود صلاحیت حرفه‌ای پرستاران می‌باشد؛ لذا پیشنهاد می‌شود به منظور ارتقاء صلاحیت حرفه‌ای پرستاران و نیز بهبود کیفیت مراقبت‌ها مورد توجه مدیران و محققان قرار گیرد.

بررسی دیدگاه دانشجویان درباره شیوه کیفیت آموزش اساتید مراکز بالینی دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی در سال تحصیلی ۹۵-۹۴

مهدی نصیری^۱، پوریا رضا سلطانی^۲، زینب رازانی^{۳*}

^۱ کارشناس ارشد مدیریت آموزشی، کارشناس واحد ارزشیابی دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی

^۲ دانشجوی دکترای سنجش و اندازه گیری دانشگاه تهران، کارشناس واحد ارزشیابی دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی

^{۳*} کارشناس ارشد روانشناسی شخصیت، کارشناس مسئول واحد ارزشیابی دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی

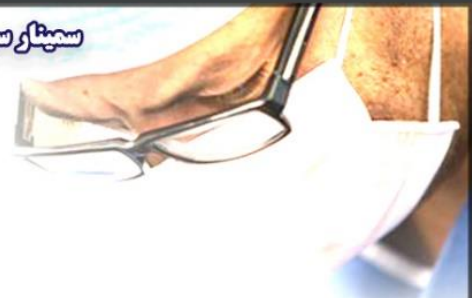
مقدمه و هدف: یکی از روش‌های ارزشیابی اساتید که امروزه کاربرد زیادی دارد، استفاده از نظر دانشجویان است. از آنجائی که بخش مهمی از فرایند آموزشی، ارزشیابی کیفیت بالین‌گری اساتید (سوپر ویزن) از دیدگاه دانشجویان می باشد، این مطالعه بدین منظور صورت گرفت.

مواد و روش‌ها: این پژوهش به روش توصیفی انجام شد. جامعه و نمونه پژوهش کلیه دانشجویان کارورز در مراکز بالینی تابع و غیر تابع دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی در سال تحصیلی ۹۴-۹۵ بود که شامل ۱۳۲ نفر می‌باشد. ابزار پژوهش، پرسش نامه ارزیابی کیفیت بالین‌گری (۱۳۸۹) بود که توسط اعضای هیات علمی دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی ساخته و روایی صوری و محتوایی آن توسط اساتید این حوزه مورد تایید قرار گرفت و پایایی آن به روش آلفا کرونباخ ۰.۹۶۰ گزارش شد. داده‌ها پس از جمع آوری توسط نرم افزار آماری SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: میانگین نمره ارزشیابی کل دانشجویان از اساتید بالینی ۳.۹۶ می باشد. در مقایسه میانگین نمره ارزشیابی دانشجویان از اساتید هیات علمی و غیر هیات علمی تفاوت معناداری در سطح معنی داری ۰.۰۵ وجود دارد (p-value=0.009) و میانگین نمره ارزشیابی دانشجویان از اساتید مراکز بالینی گروه‌های مختلف آموزشی در سطح معنا داری ۰.۰۵ تفاوت معناداری با یکدیگر دارند (p-value=0.003) میانگین نمره ارزشیابی دانشجویان از مراکز بالینی تابع و غیر تابع در سطح معناداری ۰.۰۵ تفاوت معناداری با یکدیگر ندارند (pvalue=.390).

بحث و نتیجه‌گیری: یافته‌ها حاکی از آن است که میزان رضایتمندی دانشجویان از کیفیت بالین‌گری اساتید غیر هیات علمی در مراکز بالینی تابع و غیر تابع دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی نسبت به اساتید هیات علمی بیشتر می‌باشد و بنا بر این یافته عوامل موثر در این زمینه بررسی و مطرح شد.

کلید واژه‌ها: ارزشیابی بالینی، کیفیت بالین‌گری، اعضای هیات علمی

تعریف تخصص و صلاحیت بالینی در حوزه توانبخشی و فیزیوتراپی

The Definition of Expertise and Clinical Competency in Rehabilitation and Physiotherapy

زهرا کوثریان^۱، حمزه بهار لویی^{۱*}، مریم السادات صبا^۱، مائده فانی^۱، محمد جعفر شاطرزاده یزدی^۲

^۱ دانشجوی دکترای تخصصی فیزیوتراپی، کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی اهواز، اهواز، ایران

^۲ استادیار گروه فیزیوتراپی، دانشگاه علوم پزشکی اهواز، اهواز، ایران

*hamzهبهارlouei@gmail.com

زمینه و هدف: در گذشته "تخصص" (expertise) در یک رشته تنها بر اساس سال‌های سابقه‌ی کاری یا شهرت تعرف می‌شد. اما به نظر می‌رسد برای اینکه یک فرد را متخصص یا دارای صلاحیت بالینی بدانیم، به ویژگی‌هایی بیشتر از سابقه کاری و شهرت نیازمندیم. هدف این مطالعه بررسی ابعاد تخصص بالینی در حرفه‌ی فیزیوتراپی است.

روش کار: در این مطالعه مقالات منتشر شده در مجله انجمن فیزیوتراپی امریکا، بیانیه‌های انجمن فیزیوتراپی امریکا و کنفدراسیون جهانی فیزیوتراپی مورد بررسی قرار گرفت. به منظور بومی سازی مطالعه از نظرات برخی اعضا بورد فیزیوتراپی ایران نیز بر اساس روش‌های مطرح شده در مطالعات کیفی به شیوه مصاحبه، مرور مستندات، و آنالیز کردن تکالیف دارای ساختار استفاده شد.

یافته‌ها: یک مدل تئوری از تخصص در توانبخشی و فیزیوتراپی شامل چند بعد اصلی می‌باشد که عبارتند از: ۱) یک پایه‌ی دانشی چند بعدی و پویا که بیمار محور است و با تفکر درمانگر تکامل می‌یابد؛ ۲) یک پروسه‌ی استدلال بالینی که در بستر همکاری و حل مساله‌ی مشارکتی با بیمار جای گرفته باشد؛ ۳) تمرکز محوری بر ارزیابی حرکتی مرتبط با عملکرد؛ ۴) مزیت‌های مستمر مشاهده شده در مراقبت و تعهد به بیماران؛ و ۵) ارتقا توانمندی بیمار. به نظر می‌رسد تجربه‌ی کاری (نه تجربه بر اساس مدت زمان اشتغال)؛ همچنین تعامل با همکاران، اهمیت دادن به اندیشه دیگران، و دقت در واگذاری امور به کارکنان کلینیک، عوامل موثر در تعیین فرد متخصص باشند.

بحث و نتیجه‌گیری: این یافته‌ها به تعریف بهتر تخصص و صلاحیت بالینی در حوزه توانبخشی و فیزیوتراپی کمک می‌کند. از یافته‌های بدست آمده این گونه بر می‌آید که ۵ بعد گفته شده در بخش نتایج، می‌توانند در حرفه، آموزش، و تحقیق مداوم فیزیوتراپی نقش داشته باشند. به نظر می‌رسد تعامل با بیمار و همکاران و تمرکز بر فعالیت چند بعدی از ویژگی‌های مهم رفتار تخصصی باشند.

واژگان کلیدی: تخصص در آموزش، تئوری زمینه‌ای، فیزیوتراپی

ارزشیابی توانمندساز: راهکاری برای ارتقاء صلاحیت بالینی دانشجویان در حوزه سلامت

Empowerment evaluation: a strategy for improving clinical competence of students in the field of health

نسرین الهی - عضو هیات علمی دانشکده پرستاری - مامایی دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز

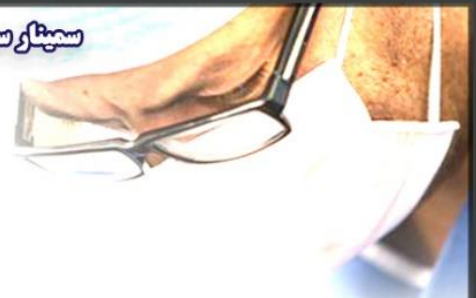
Elahi-n@ajums.ac.ir

مقدمه و هدف: ارزشیابی قلب هر برنامه آموزشی می‌باشد. در آموزش علوم پزشکی اطمینان شایستگی دانشجویان فارغ التحصیل یکی از رسالت‌های مهم رشته می‌باشد. مطالعه حاضر با هدف تبیین تجارب مدرسین آموزش پزشکی در رابطه با ارزشیابی دانشجویان در کلاس و بالین انجام گردید

مواد و روش‌ها: این مطالعه یک تحقیق کیفی بود که بین سال‌های ۹۴ - ۹۳ انجام شد و در آن از روش آنالیز محتوای گرانهایم و لاندمن (۲۰۰۴) برای جمع‌آوری و آنالیز داده‌ها استفاده شد. ۳۳ مدرس دانشگاه علوم پزشکی اهواز به صورت هدفمند انتخاب شده و داده‌ها توسط مصاحبه‌های بدون ساختار و یک فوکوس گروه تا اشباع داده‌ها جمع‌آوری گردید. **یافته‌ها:** در نتیجه تجزیه و تحلیل داده‌ها، سه تم اصلی شامل اثربخشی فرایند ارزشیابی، بازخورد مؤثر، ارزشیابی مشارکتی به دست آمد.

نتیجه‌گیری: یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که موقعیت و شیوه ارزشیابی دانشجو در بالین و کلاس بسیار متفاوت و نیازمند بکارگیری شیوه‌های خاص منطبق با واحد درسی می‌باشد. اغلب مدرسان برای ارزشیابی دروس تئوری از یک روش واحد استفاده می‌کنند. لکن در بالین وحدت رویه وجود ندارد. لذا رویارویی با چالش‌ها و مشکلات آن، به آموزش‌های تخصصی نظیر آشنایی با ارزشیابی توانمندساز در حوزه سلامت می‌باشد.

واژه‌های کلیدی: کشف تجارب، آموزش پزشکی، فرایند ارزشیابی.

ارتقاء میزان رعایت رفتار حرفه‌ای در دانشجویان گفتار درمانی دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز

Improving Ethical Behavior in Speech Therapy Students of Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences

نگین مرادی^۱، درسا حامدی^۲، محمدجعفر شاطرزاده یزدی^۳، مجید سلطانی^{۱*}، نیلوفر ربانی فر^۴، پروانه رحیمی فر^۴، معصومه حسینی^۴

^۱ مرکز تحقیقات توانبخشی عضلانی اسکلتی، استادیار گروه گفتار درمانی، دانشکده علوم توانبخشی، دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور

اهواز، *majidsoltanist@gmail.com

^۲ مرکز تحقیقات توانبخشی عضلانی اسکلتی، مربی گروه کار درمانی، دانشکده علوم توانبخشی، دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز،

^۳ مرکز تحقیقات توانبخشی عضلانی اسکلتی، استادیار گروه فیزیوتراپی، دانشکده علوم توانبخشی، دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز،

^۴ مرکز تحقیقات توانبخشی عضلانی اسکلتی، گروه گفتار درمانی، دانشکده علوم توانبخشی، دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز،

زمینه و هدف: هدف از پایبندی به رفتار حرفه‌ای و اجرای منشور حقوق بیماران در مراکز درمانی، دفاع از حقوق آنان در راستای تکریم، حفظ حرمت آنها و اطمینان از ارائه بهترین درمان برای تمامی مراجعین می باشد. لذا ضروری است تا دانشجویان رشته‌های علوم پزشکی به عنوان متخصصین آینده، در دوران تحصیل با اصول رفتار حرفه‌ای و منشور حقوق بیماران آشنا شوند و اجرای آن را سرلوحه‌ی رفتار خود قرار دهند.

روش کار: این مطالعه به روش مداخله‌ای، در سه مرحله، سال تحصیلی ۹۳-۱۳۹۲ اجرا شد. ۲۲ دانشجوی گفتار درمانی ورودی ۱۳۹۰، مقطع کارشناسی ترم پنجم در این مطالعه شرکت نمودند. در مرحله اول، در انتهای نیمسال اول سال تحصیلی رفتار حرفه‌ای فراگیران با استفاده از نمرات آیتم‌های رعایت نظم و اخلاق حرفه‌ای موجود در چک لیست ارزشیابی دفترچه ثبت فعالیت‌های بالینی دانشجویان رشته‌های علوم توانبخشی (ویژه دانشجویان گفتار درمانی) بررسی گردید. آیتم‌ها شامل ۹ مورد است که به صورت کمی پیوسته از ۰ تا ۴ نمره دهی می‌گردد. مجموع نمرات ۳۶ می‌باشد. در مرحله دوم، در شروع نیمسال دوم تحصیلی طی یک کارگاه چهار ساعته اصول رفتار حرفه‌ای و منشور اخلاقی توسط مدیر گروه و معاون بالینی برای دانشجویان توضیح داده شد. اصول رفتار حرفه‌ای و منشور اخلاقی در دفترچه ثبت فعالیت‌های بالینی دانشجویان درج شد. در مرحله سوم در پایان سال تحصیلی مجدداً نمرات آیتم رفتار حرفه‌ای دانشجویان بررسی شد. جهت مقایسه داده‌ها از روش آماری paired t-test استفاده شد.

یافته‌ها: نمرات ۱۶ دانشجوی دختر و ۶ دانشجوی پسر در این مطالعه مورد بررسی قرار گرفت. میانگین نمرات رفتار حرفه‌ای در نیمسال اول قبل از شرکت در کارگاه 7 ± 20 ، و در نیمسال دوم پس از شرکت در کارگاه 12 ± 34 بدست آمد. تفاوت آماری معناداری بین امتیاز کسب شده دانشجویان قبل و بعد از شرکت در کارگاه آشنایی با اخلاق حرفه‌ای و منشور حقوق بیماران مشاهده شد ($p < 0.05$).

بحث و نتیجه‌گیری: به نظر می‌رسد آموزش مستقیم، توضیح و شفاف سازی اصول رفتار حرفه‌ای و تشکیل کارگاه‌های عملی، در پایبندی دانشجویان به اجرای اصول حرفه‌ای و اخلاقی بسیار تاثیر گذار است. لذا پیشنهاد می‌شود قبل از ورود دانشجویان به عرصه‌ی بالینی، رفتار حرفه‌ای و منشور اخلاقی با مصداق‌های روشن برای آنان به طور کامل شرح داده شود.

کلیدواژه‌ها: اخلاق حرفه‌ای، منشور حقوق بیمار، توانبخشی، گفتار درمانی

نظر سنجی دانشجویان رشته‌های علوم توانبخشی دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز در خصوص برگزاری آزمون

سنجش صلاحیت بالینی (OSCE)

Students' Viewpoints about Objective Structured Clinical Examination (OSCE) in Rehabilitation School of Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences

محمدجعفر شاطرزاده یزدی^۱، نگین مرادی^۲، درسا حامدی^۳، رضا صالحی^۱، محمد خیاط زاده ماهانی^۴، مجید سلطانی^۲، شیدا جوادی پور^۳، میمنت اکبری^۳، نسیم نوری ممبینی^۳، حسین رضایی^۵، احسان نادری فر^۵، حسین کوهزاد محمدی^۱، مجید روانبخش^۱، شاهین گوهرپی^۱، غلامحسین نساج^۱، محمد مهر آور^۶

^۱ مرکز تحقیقات توانبخشی عضلانی اسکلتی، استادیار گروه فیزیوتراپی، دانشکده علوم توانبخشی، دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز
^۲ مرکز تحقیقات توانبخشی عضلانی اسکلتی، استادیار گروه گفتاردرمانی، دانشکده علوم توانبخشی، دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز

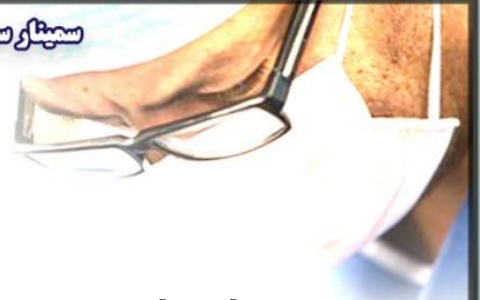
^۳ مرکز تحقیقات توانبخشی عضلانی اسکلتی، مربی گروه کاردرمانی، دانشکده علوم توانبخشی، دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز، dorsa.hamedy@yahoo.com

^۴ مرکز تحقیقات توانبخشی عضلانی اسکلتی، استادیار گروه کاردرمانی، دانشکده علوم توانبخشی، دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز
^۵ مرکز تحقیقات توانبخشی عضلانی اسکلتی، مربی گروه گفتاردرمانی، دانشکده علوم توانبخشی، دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز
^۶ مرکز تحقیقات توانبخشی عضلانی اسکلتی، مربی گروه فیزیوتراپی، دانشکده علوم توانبخشی، دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز

زمینه و هدف: تربیت نیروی متخصص و کارآمد از اهداف سیستم آموزشی کشور در حوزه سلامت می‌باشد. بررسی عینی عملکرد بالینی دانشجویان براساس آموزش‌های ارائه شده می‌تواند پیشنهادات لازم در برنامه ریزی کویکولوم آموزشی و طراحی دوره‌های تخصصی برای دانشجویان را فراهم آورد. آزمون آسکی (OSCE) از معتبرترین شیوه‌های ارزیابی صلاحیت بالینی دانشجویان در حوزه‌های پزشکی و توانبخشی می‌باشد. این آزمون به شکل هماهنگ برای رشته‌های علوم توانبخشی برای نخستین بار در کشور در سال ۱۳۹۵ در دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز برگزار گردید. هدف از این پژوهش بررسی نظرات دانشجویان در خصوص اجرای این آزمون می‌باشد.

روش کار: آزمون سنجش صلاحیت بالینی برای دانشجویان رشته‌های فیزیوتراپی، کاردرمانی، گفتاردرمانی در ۳ روز متوالی در انتهای نیمسال دوم سال ۹۵-۱۳۹۴ برگزار گردید. در مجموع ۷۳ دانشجو در این آزمون شرکت نمودند. کلاس‌های توجیهی دانشجویان در ابتدای سال تحصیلی برگزار گردید. پس از اتمام آزمون، پرسشنامه نظرسنجی در بین دانشجویان توزیع گردید و ۷۰ نفر از دانشجویان پرسشنامه را به شکل کامل تکمیل نمودند. پرسشنامه شامل سوالاتی در خصوص زمان آزمون، سوالات طراحی شده در هر ایستگاه، صحت آزمون در بررسی مهارت‌های علمی و عملی دانشجویان بود.

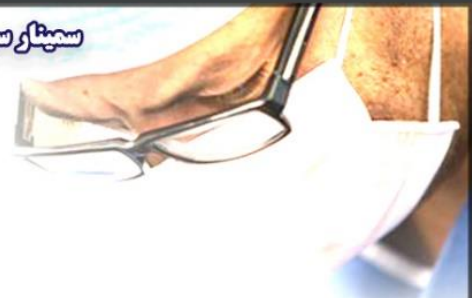
یافته‌ها: بیش از ۷۵٪ دانشجویان اذعان داشتند که آزمون سنجش صلاحیت بالینی، در کل آزمونی مناسب جهت سنجش عملکرد بالینی دانشجویان رشته‌های توانبخشی می‌باشد. تفاوت آماری معناداری بین نظرات دانشجویان سه رشته در خصوص کلیات برگزاری آزمون وجود نداشت ($p > 0/05$). بیش از ۸۵٪ از دانشجویان اظهار داشتند که سوالات ایستگاه‌های آزمون به شکل کاملاً واضحی طراحی شده است. ۶۵٪ از دانشجویان بیان داشتند که آزمون توانایی تمییز عملکرد بالینی آنان را دارد. درحالیکه حدود ۳۵٪ از دانشجویان معتقد بودند زمان در نظر گرفته شده برای هر ایستگاه با محتوای ایستگاه تناسب کافی را نداشته است. همچنین حدود ۷۰٪ از دانشجویان بر این باور بودند که برگزاری کلاسهای توجیهی به عملکرد

مناسب آنها در آزمون کمک کرده است. در حدود ۷۰٪ از شرکت کنندگان بر این باور بودند که این آزمون عدالت آموزشی در سنجش مهارت های بالینی و نمره دهی را ایجاد کرده است.

بحث و نتیجه گیری: آزمون صلاحیت بالینی روشی مناسب جهت بررسی مهارت های بالینی دانشجویان رشته های توانبخشی می باشد. استفاده از این آزمون می تواند جایگزین روش های سنتی قبلی برای سنجش عملکرد بالینی دانشجویان رشته های توانبخشی شود.

کلیدواژه ها: بازخورد، آزمون سنجش صلاحیت بالینی، توانبخشی، دانشجویان

بررسی حداقل کفایت بالینی در آسیب شناسی گفتار و زبان

Clinical Competency in Speech - Language Pathology

نگین مرادی^۱، درسا حامدی^{۲*}، مجید سلطانی^۱، فاطمه خورشاک کیسمی^۲، مهین صمدی نیا^۳

^۱ مرکز تحقیقات توانبخشی عضلانی اسکلتی، استادیار گروه گفتاردرمانی، دانشکده علوم توانبخشی، دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز

^۲ مرکز تحقیقات توانبخشی عضلانی اسکلتی، مربی گروه کاردرمانی، دانشکده علوم توانبخشی، دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز،

*dorsa.hamedi@yahoo.com

^۳ کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشجویا کارشناس ارشد گفتاردرمانی، دانشکده علوم توانبخشی، دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز

زمینه و هدف: برنامه‌های آموزشی که دانشجویان را برای ورود به کار حرفه‌ای آماده می‌کنند نیازمند اعتباربخشی هستند. هدف از این امر، ارتقاء کیفیت آموزش دانشجویان و اطمینان دادن به عموم است که فارغ التحصیلان از کفایت بالینی لازم برخوردار هستند. در حیطه‌ی آسیب شناسی گفتار و زبان، انجمن گفتار، زبان شناسی و شنوایی آمریکا (ASHA) مسئول اعتبار بخشی به برنامه‌های آموزشی می‌باشد. بدین منظور استانداردهایی را به عنوان حداقل کفایت بالینی، تنظیم و اجرا کرده است. استاندارد وضعیتی است که می‌بایستی در نهایت بدان دست یافت و باید به گونه‌ای تنظیم شود که سطح قابل قبول عملکرد را تعیین کند. **روش کار:** در این مطالعه، مقالات موجود پایگاه‌های اطلاعات PubMed و Google scholar و انجمن‌های علمی آسیب شناسی گفتار و زبان مورد بررسی قرار گرفت. از کلیدواژه‌های speech-therapy, clinical competency, speech-language pathology استفاده شد.

یافته‌ها: استانداردهای مطرح شده توسط انجمن گفتار، زبان و شنوایی آمریکا بدین شرح می‌باشد: تکمیل برنامه‌های آموزشی شامل دوره‌ی کارورزی و جریبات بالینی؛ تکمیل برنامه‌های تحصیلی شامل یک دوره کار آکادمیک و مشاهدات بالینی، و حداقل ۳۶ ساعت در هر نیمسال تحصیلی؛ گذراندن دوره کسب دانش در حیطه‌های عمومی شامل آناتومی، فیزیولوژی، ژنتیک، علوم رفتاری، استاتیک، فیزیک، روانشناسی؛ و حیطه‌های اختصاصی شامل تولید، روانی، صوت، تشدید، زبان درکی و بیانی، شنوایی شناسی، بلع و جنبه‌های شناختی؛ گذراندن دوره‌های کسب مهارت شامل ۴۰۰ ساعت تجربه ی بالینی (۲۵ ساعت مشاهده و ۳۷۵ ساعت کار مستقیم)؛ تکمیل دوره‌های فلوشیپ بالینی در حداقل ۴۸ ماه؛ ارزیابی شامل آزمون بررسی عملکرد که نباید دیرتر از ۲ سال بعد از اتمام تحصیل باشد؛ حفظ گواهی کفایت بالینی در طول هر دوره ی ۳ ساله.

بحث و نتیجه‌گیری: ارتقا کیفیت خدمات بالینی از طریق مقایسه‌ی عملکرد بالینی افراد با استانداردها صورت می‌گیرد. اگر عدم تطابق با استانداردها وجود داشته باشد، انجام تغییرات ضرورت پیدا می‌کند. در رشته ی آسیب شناسی گفتار و زبان تاکنون چارچوب مشخصی برای تدوین استاندارد خدمات در کشور وجود نداشته است لذا پیشنهاد می‌گردد استانداردها به عنوان بخشی از نظام ارائه خدمات توسعه یابند.

کلید واژه‌ها: کفایت بالینی، اعتبار بخشی، استانداردسازی، آسیب شناسی گفتار و زبان

مقایسه پایایی نمره دهی در OSCE با استفاده از چک لیست و global rating

Comparison of reliability of checklist and Global Scoring for OSCE

دکتر سید علیرضا سبحانی^۱، دکتر الهام بوشهری^{*۲}، مرضیه برزگر^۳

Ebooshehri@hums.ac.ir*

^۱ معاونت آموزشی دانشگاه، دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان، بندرعباس

^{۲،۳} مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی، معاونت آموزشی دانشگاه، دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان، بندرعباس

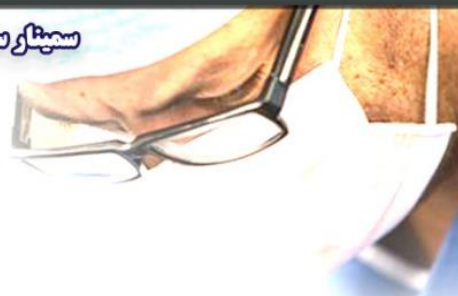
زمینه و هدف: روش‌های نمره دهی در OSCE یک منبع بالقوه اشتباه در اندازه‌گیری می‌باشند که می‌توانند روی دقت و پایایی آزمون‌های OSCE تاثیر گذار باشند. در حال حاضر نمره دهی آزمون‌های صلاحیت بالینی پایان بخش دانشجویان پزشکی در مقطع کارورزی که عمدتاً به شیوه OSCE می‌باشد، بر اساس چک لیست‌های از پیش تعیین شده متناسب با هر ایستگاه انجام می‌شود. تعیین حداقل نمره قبولی هر دانشجو در هر ایستگاه بر اساس اجماع نظر اساتید بالینی صورت می‌پذیرد که معمولاً به علت تمایل برخی اساتید بالینی و دانشجویان به کمی کردن ارزیابی عملکرد بالینی با اعتراضاتی همراه است. بدین معنا که اساتید و دانشجویانی هستند که با ارزیابی عملکرد بالینی به روش Global rating موافق هستند. در این تحقیق سعی شده است که ارتباط میان نمره دهی با استفاده از چک لیست مورد استفاده این دانشگاه، با نتایج حاصل از Global rating مورد بررسی قرار گیرد.

روش کار: اطلاعات این تحقیق از ۲ ایستگاه یک دوره آزمون صلاحیت بالینی و ۴ ایستگاه از دو دوره آزمون پایان بخش داخلی، ۹۰ دانشجو که به طور همزمان با استفاده از Global rating و چک لیست کمی، نمره دهی شده بودند، جمع‌آوری شد. معیار انتخاب ایستگاه‌ها وجود تنوع در حیطه‌های مورد آزمون بود. اطلاعات حاصل از دو روش نمره دهی به کمک روش آماری همبستگی اسپیرمن بررسی گردید.

یافته‌ها: نتایج حاصل از محاسبه ضریب همبستگی میان نتایج حاصل از دو روش نمره دهی، در خصوص برخی حیطه‌های مورد آزمون مانند تعهد حرفه‌ای کم و غیر معنادار و در خصوص برخی دیگر از حیطه‌ها مانند حیطه‌های مهارت‌های عملی، بالا و معنادار بود.

بحث و نتیجه‌گیری: هر چند تنها با بررسی ۶ ایستگاه نمی‌توان دقت و پایایی در OSCE را گزارش کرد اما به نظر می‌رسد، هر دو روش نمره دهی چک لیست و Global rating می‌توانند به عنوان یک ابزار مناسب در تمام انواع ایستگاه‌های OSCE به کار برده شوند. با این وجود شاید Global rating برای ایستگاه‌های سنجش مهارت‌های ارتباطی، تعهد حرفه‌ای و ... بهتر باشد، درحالی که چک لیست برای ایستگاه‌های مهارت‌های عملی که نیازمند ابزاری با جزئیات بیشتر است، مناسب تر باشد.

کلید واژه‌ها: چک لیست، Global rating، صلاحیت بالینی

توجه به بازخوردها و کسب صلاحیت معلمی پرستاری

Considering the feedbacks and acquiring teaching competence in nursing

حرمت سادات امام زاده قاسمی^{۱*}، منصوره اشقی فراهانی^۲، فروغ رفیعی^۳

*^۱ عضو هیات علمی دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی تهران، emamzade@sina.tums.ac.ir

^۲ و ^۳ عضو هیات علمی دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی ایران

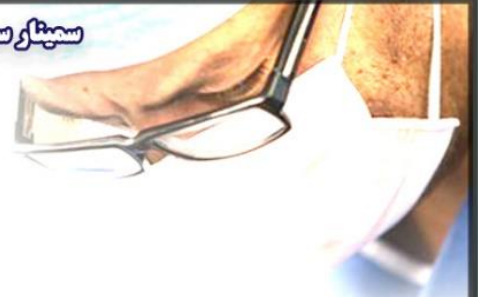
زمینه و هدف: صلاحیت معلمی مدرسان پرستاری در گرو صلاحیت بالینی آنان بوده و نقش زیربنایی در ارتقاء کیفیت مراقبت‌های پرستاری دارد. لذا درک فرآیند کسب صلاحیت معلمی پرستاری و عوامل مؤثر بر آن می‌تواند برای مدرسان، سیاستگذاران و برنامه ریزان آموزش پرستاری کشور، زمینه ساز اتخاذ تصمیمات و اقدامات مناسب، جهت آموزش‌های اثر بخش بالینی و تربیت پرستاران کارآمد باشد. در این مقاله به عنوان بخشی از یک مطالعه کیفی، اهمیت و نقش بازخوردها، به عنوان یکی از مهم‌ترین عوامل تاثیر گذار بر کسب شایستگی معلمی مدرسان پرستاری، مورد بحث قرار می‌گیرد.

روش کار: این مطالعه کیفی با رویکرد گراند تئوری و روش Strauss و Corbin از طریق مصاحبه‌های عمیق نیمه ساختاری با ۱۱ مدرس پرستاری، مشغول به خدمت، در چهار دانشکده پرستاری شهر تهران انجام شد. مدرسین به روش نمونه گیری مبتنی بر هدف انتخاب شدند و بر اساس کدها و طبقات پدیدار شده از مصاحبه های اولیه، جمع آوری داده ها به روش نمونه گیری نظری تا اشباع نظری ادامه یافت. نهایتاً ۱۶ مصاحبه از مشارکت کنندگان انجام گرفت که با استفاده از نرم افزار MAXQDA نسخه ۱۰ سازماندهی و با روش مقایسه مداوم مورد تحلیل قرار گرفتند.

یافته ها: سطوح کسب صلاحیت، ماهیتی با توالی زمانی و شرطی داشتند و عوامل ساختاری/زمینه ایی در دو دسته کلی عوامل درونی شامل ویژگی‌های فردی زمینه ساز، ویژگی‌های عملکردی و تجربی آموزشی مدرس و عوامل بیرونی شامل شرایط سازمانی و شرایط اجتماعی و فرهنگی بودند. در میان این عوامل علاقه‌مندی مدرسان نسبت به حرفه پرستاری و بدنبال آن دریافت بازخوردها و اصلاحی که بر عملکرد خویش بر مبنای بازخوردها داشتند، حرکت آنان را در مسیر فرآیند کسب صلاحیت معلمی پرستاری تسهیل می نمود.

بحث و نتیجه‌گیری: یافته‌های این پژوهش نشان داد چنانچه مدرسان از ویژگی‌های فردی با دیدگاهی مثبت و علاقه‌مند نسبت به حرفه پرستاری و معلمی آن برخوردار باشند، در جستجوی دریافت بازخوردها از تمامی جهات خواهند بود و بدین سبب فرآیند کسب شایستگی معلمی پرستاری را با موفقیت و با حرکت صعودی به سمت تعالی طی خواهند نمود.

کلید واژه ها: صلاحیت معلمی، معلمی پرستاری، دریافت بازخورد

بررسی صلاحیت بالینی پرسنل پرستاری جدید ورود بیمارستان ولی عصر (عج) بیرجند بر اساس خودارزیابی سال

۱۳۹۴-۹۵

Investigating Clinical Competencies of New Nursing Personnel in Birjand Vali-Asr Hospital Based on Self-Assessment
2015-16

زهرا فرج زاده^{۱*}، کبری سهیلی پور^۲

^{۱*} مربی هیات علمی، دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند farajzadehz@bums.ac.ir

^۲ دانشجوی کارشناسی ارشد پرستاری، دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند

زمینه و هدف: ارزیابی صلاحیت بالینی پرستاران نقش مهمی در مدیریت فرایند ارائه مراقبت و تعیین نیازهای آموزشی آنان دارد. این مطالعه با هدف تعیین صلاحیت بالینی پرسنل پرستاری جدید ورود بیمارستان ولی عصر (عج) بیرجند بر اساس خودارزیابی انجام شد.

روش بررسی: در این مطالعه توصیفی تحلیلی، کلیه پرستاران شاغل در بیمارستان ولیعصر (عج) بیرجند که معیارهای ورود به مطالعه را دارا بودند، شامل ۹۰ نفر وارد مطالعه شدند. ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه دارای دو بخش اطلاعات فردی و پرسشنامه صلاحیت بالینی پرستاری (CIRN) بود که توسط پرستاران تکمیل گردید. داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار آماری SPSS15 و آزمون‌های آماری t مستقل، آنالیز واریانس یکطرفه و تعقیب رنج توکی، من ویتنی یو، کروسکال والیس و فریدمن تجزیه و تحلیل شدند.

یافته‌ها: اکثر پرستاران مورد مطالعه، زن (۷۲/۲٪)، متاهل (۵۴/۴٪)، دارای سن ۲۴-۲۵ سال (۴۱/۱٪) و سابقه خدمت ۲-۳ سال (۵۲/۲٪) و با میانگین سنی ۲۴/۵۳±۲/۵۱ سال بودند. صلاحیت بالینی پرستاران (۶/۷٪) پایین (۴۰٪) از پرستاران متوسط و (۵۳/۳٪) بالا بود. میانگین نمره صلاحیت بالینی در پرستاران مورد مطالعه ۲/۹۸±۰/۵۰ به دست آمد. بیشترین میانگین مربوط به عامل عملکرد اخلاقی و قانونی (۳/۱۸±۰/۵۶) و کمترین میانگین مربوط به عامل پیشرفت حرفه‌ای (۲/۸۹±۰/۶۳) بود. میانگین نمره صلاحیت بالینی در کل و مولفه‌های آن در پرستاران برحسب جنس، وضعیت تاهل، سن، سابقه خدمت، بخش محل خدمت، وضعیت استخدام و ساعت اضافه کاری تفاوت معنی‌داری ندارد (p>۰/۰۵) ولی میانگین نمره صلاحیت بالینی در مولفه روابط فردی در پرستاران دارای سابقه خدمت ۲-۳ سال نسبت به پرستاران دارای سابقه خدمت بیشتر از ۳ سال به طور معنی‌داری بیشتر بود (p<۰/۰۵).

بحث و نتیجه‌گیری: با توجه به نتایج به دست آمده، بازنگری برنامه‌های درسی در جهت ارتقای صلاحیت بالینی پرستاران و بکارگیری شیوه‌های نوین آموزشی توسط مدیران پرستاری به منظور آشناسازی پرستاران تازه کار پیشنهاد می‌شود.

کلیدواژه‌ها: صلاحیت بالینی، پرستاران، تازه‌کار، خودارزیابی

بررسی تاثیر استفاده از دفترچه ثبت فعالیت‌های بالینی (لاگبوک) بر نمرات کارآموزی دانشجویان در رشته های علوم توانبخشی

Effect of Logbook Implementation on Clinical Scores of Rehabilitation School Students

محمد جعفر شاطرزاده یزدی^۱، نگین مرادی^۲، درسا حامدی^۳، شیدا جوادی پور^۳، مجید سلطانی^۲، رضا صالحی^۱، آرش بیات^۴، غلامحسین نساج

^۱، ندا طهماسبی^۵، تبسم فنوانی^۱، مجتبی توکلی^۴

^۱ مرکز تحقیقات توانبخشی عضلانی اسکلتی، استادیار گروه فیزیوتراپی، دانشکده علوم توانبخشی، دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز

^۲ مرکز تحقیقات توانبخشی عضلانی اسکلتی، استادیار گروه گفتاردرمانی، دانشکده علوم توانبخشی، دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز،
neginmoradist@gmail.com

^۳ مرکز تحقیقات توانبخشی عضلانی اسکلتی، مربی گروه کاردرمانی، دانشکده علوم توانبخشی، دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز

^۴ مرکز تحقیقات توانبخشی عضلانی اسکلتی، استادیار گروه شنوایی شناسی، دانشکده علوم توانبخشی، دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز

^۵ مرکز تحقیقات توانبخشی عضلانی اسکلتی، مربی گروه گفتاردرمانی، دانشکده علوم توانبخشی، دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز

زمینه و هدف: دانشجویان رشته‌های علوم توانبخشی در دوره کارشناسی ۲۴ واحد بالینی (مشاهده، کارآموزی و کارورزی) را سپری می‌کنند. در حقیقت بخش قابل توجهی از آموزش این دانشجویان به آموزش بالینی اختصاص دارد. چگونگی ارزشیابی کمی و شفاف دانشجویان در بخش آموزش بالینی همیشه چالش برانگیز است. دفترچه از این رو در مطالعه حاضر تاثیر استفاده از دفترچه ثبت فعالیت‌های بالینی (لاگ بوک) بر نمرات کارآموزی دانشجویان مورد بررسی قرار گرفت.

روش کار: دفترچه ثبت فعالیت‌های بالینی (لاگبوک) دانشجویان رشته‌های علوم توانبخشی، برای اولین بار در کشور توسط دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز طراحی و مورد استفاده قرار گرفت. در شروع نیمسال اول سال تحصیلی ۱۳۹۳، نحوه تکمیل لاگ بوک طی جلسات جداگانه برای دانشجویان و سرپرستان بالینی آنها توضیح داده شد. در پایان نیمسال، نمرات کارآموزی بر اساس فرم‌های موجود در لاگبوک ثبت شد. در این مطالعه تحلیلی، به منظور بررسی تاثیر استفاده از لاگ بوک بر نمرات کارآموزی دانشجویان، نمرات کارآموزی ۶۵ نفر از دانشجویان رشته‌های علوم توانبخشی در نیمسال‌های اول و دوم سال تحصیلی ۱۳۹۱ پیش از استفاده از لاگبوک با نمرات کارآموزی ۷۱ نفر از دانشجویان این رشته‌ها در نیمسال‌های اول و دوم سال تحصیلی ۱۳۹۳ پس از استفاده از لاگبوک مقایسه شد. نمرات کارآموزی دانشجویان در سال تحصیلی ۱۳۹۱، به صورت تصادفی جهت مقایسه انتخاب شد.

یافته‌ها: بررسی توزیع نمرات با استفاده از آزمون کولموگراف- اسمیرنوف نشان داد که توزیع نمرات کارآموزی پس از استفاده از لاگ بوک نرمال، و پیش از استفاده از آن، توزیع نمرات کارورزی غیر نرمال بود. میانگین نمرات کارآموزی قبل و بعد از استفاده از لاگ بوک به ترتیب 18 ± 0.4 و 18.5 ± 1.8 بود. مقایسه میانگین نمرات قبل و بعد از استفاده از لاگ بوک در ارزشیابی بالینی دانشجویان با استفاده از آزمون من ویتنی نشان داد که اختلاف آماری معناداری بین میانگین نمرات در دو بازه ی زمانی وجود دارد ($p < 0.05$).

بحث و نتیجه‌گیری: به نظر می‌رسد لاگ بوک با ایجاد یک چارچوب مشخص و نظام مند جهت ارزشیابی بالینی دانشجویان و ارائه یک چک لیست نمره دهی مناسب، موجب می‌شود تا سرپرستان بالینی کارآموزی در ارزشیابی جزئیات آموزش بالینی را

سمپار سراسری

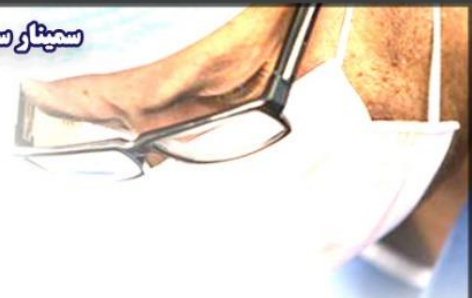
ارزیابی

صلاحیت

بالینی

مد نظر قرار دهند. استفاده از لاگ بوک موجب می‌شود تا سرپرستان بالینی، ارزشیابی دانشجویان را بر اساس چک لیست مشخص اجر ن و از کلی گرایبی اجتناب نمایند.

واژه‌های کلیدی: لاگبوک، توانبخشی، نمرات کارآموزی، دانشجویان

ارزیابی روایی و پایایی و ضریب دشواری و تمیز آزمون صلاحیت بالینی برگزار شده توسط دانشگاه علوم پزشکی

مازندران اردیبهشت ۱۳۹۵

Validity & reliability and Difficulty index & Discrimination index of clinical competency by Mazandaran University of Medical Sciences in April 2016

فروزان صادقی^۱، فنانه عمویی^۲، بیژن گرایلی^۳، سحر دباغی^۴

*دکترای تخصصی فیزیولوژی، مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مازندران، sadeghi.f.ph@gmail.com

^۲دکترای تخصصی مدیریت آموزشی، مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مازندران

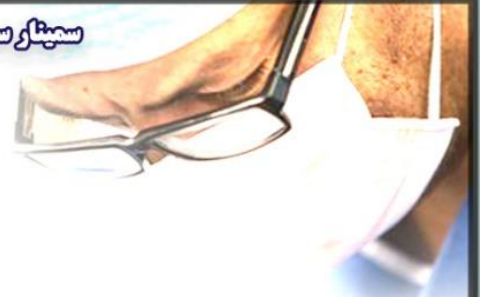
^۳پزشک عمومی، دانشجوی دکتری تخصصی آموزش عالی، مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مازندران

^۴کارشناس ارشد آموزش پرستاری، مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مازندران

مقدمه: صلاحیت بالینی مهارت‌های بالینی و ارتباطی و اقدامات عملی در حداقل توانمندی‌های مورد انتظار از فارغ التحصیلان دوره دکترای پزشکی عمومی است. هدف از مطالعه حاضر بررسی روایی و پایایی و ضریب دشواری و تمیز آزمون صلاحیت بالینی برگزار شده توسط دانشگاه علوم پزشکی مازندران اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ بود.

مواد و روش: این آزمون به شیوه OSCE و به صورت ۱۵ ایستگاه (۱۲ ایستگاه سوال و ۳ ایستگاه استراحت) طراحی و اجرا شد. ۶ سوال Critical و ۶ سوال Non Critical بوده است. برای تعیین روایی آزمون از روش روایی صوری و محتوایی استفاده شد. برای تعیین پایایی آزمون از شاخص همبستگی درونی ابزار ارزیابی آزمون یا آلفای کرونباخ استفاده شد. جهت بررسی همسانی درونی، همبستگی میان نمره کل دانشجویان در آزمون با نمرات دانشجویان در هر یک از ایستگاه‌ها به تفکیک دانشگاه‌ها بررسی شد. همچنین جهت بررسی نقاط ضعف و قوت و کیفیت سوال‌های آزمون از ضریب دشواری و ضریب تمیز استفاده شد.

نتایج: شاخص آلفای کرونباخ برای دانشگاه‌های علوم پزشکی مازندران با نمره ۰/۹۸، گیلان با نمره ۰/۹۵، گلستان با نمره ۰/۶۶، سمنان با نمره ۰/۶۷، بابل با نمره ۰/۴۹ و شاهرود با نمره ۰/۲۶ محاسبه گردید. بالاترین پایایی آزمون مربوط به دانشگاه علوم پزشکی مازندران و پایین‌ترین پایایی مربوط به دانشگاه شاهرود بوده است. ضریب همبستگی پیرسون نشان داد که رابطه معنی دار مثبتی بین نمرات آزمون دهندگان در کلیه ایستگاه‌ها با نمره کل آزمون دهندگان در گروه ۱ مازندران وجود داشت. در حالیکه در دانشگاه شاهرود در هیچ یک از ایستگاه‌ها این رابطه معنی دار مشاهده نشد. شاخص دشواری (Difficulty index) و شاخص تمیز (Discrimination index) در دانشگاه‌های مذکور به تفکیک ایستگاه‌ها که دارای طیف‌های متفاوتی بوده است، محاسبه گردید. بالاترین ضریب دشواری در دانشگاه علوم پزشکی مازندران مربوط به ایستگاه ۶ (طب اورژانس) ۰/۷۵ و کمترین ضریب تمیز مربوط به ایستگاه ۱۴ (مدیریت بیمار) ۰/۲۸ بوده است. بالاترین ضریب دشواری در دانشگاه علوم پزشکی سمنان مربوط به ایستگاه ۷ (پدیکولوژی) ۰/۶۸ و کمترین ضریب تمیز مربوط به ایستگاه ۱۴ (مدیریت بیمار) ۰/۳۳ بوده است. بالاترین ضریب دشواری در دانشگاه علوم پزشکی گیلان مربوط به ایستگاه ۱۴ (مدیریت بیمار) ۰/۷۶ و کمترین ضریب تمیز نیز مربوط به همین ایستگاه ۰/۴۶ بوده است. بالاترین ضریب دشواری در دانشگاه علوم پزشکی بابل مربوط به ایستگاه ۱۴ (مدیریت بیمار) ۰/۷۲ و کمترین ضریب تمیز مربوط به ایستگاه ۶ (طب اورژانس) ۰/۲۱ بوده است. بالاترین ضریب دشواری در دانشگاه علوم پزشکی شاهرود مربوط به ایستگاه ۱۳ (تزریق انسولین) ۰/۵۷ و کمترین ضریب تمیز مربوط به ایستگاه ۴ (رادیولوژی) ۰/۳۷ بوده

است. بالاترین ضریب دشواری در دانشگاه علوم پزشکی گلستان مربوط به ایستگاه ۱۱ (فشارخون) ۰/۷۱ و کمترین ضریب تمیز مربوط به ایستگاه‌های ۴ (رادپولوزی) و ۱۱ (فشار خون) ۰/۳ بوده است.

نتیجه‌گیری: آزمون صلاحیت بالینی فقط در دانشگاه‌های علوم پزشکی مازندران و گیلان از پایایی قابل قبول برخوردار بوده و در مابقی دانشگاه‌ها پایایی آزمون قابل قبول نبوده است. همچنین برخی از سوالات ایستگاه‌ها از پایایی مطلوب در بعضی از دانشگاه‌ها برخوردار نبوده لذا توصیه می‌شود با توجه به یافته‌های گزارش حاضر و با بازنگری سوالات این آزمون در بهبود کیفیت سایر آزمون‌های صلاحیت بالینی تاثیر اهتمام شود.

کلید واژه‌ها: آزمون صلاحیت بالینی، پایایی، ضریب دشواری، ضریب تمیز

ارتقا مهارت‌های زبان تخصصی دانشجویان رشته فناوری اطلاعات سلامت: طراحی مدل کارپوشه

Upgrade ESP skill of health information technology students: designing portfolio model

^۱ سازان سادات محمودیان*، ^۲ مرزیه معراجی

^۱ کارشناس ارشد مدارک پزشکی، گروه مدارک پزشکی و فناوری اطلاعات سلامت، دانشکده علوم پیراپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد،

email:mahmoudians2@mums.ac.ir

^۲ استادیار، گروه مدارک پزشکی و فناوری اطلاعات سلامت، دانشکده علوم پیراپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران

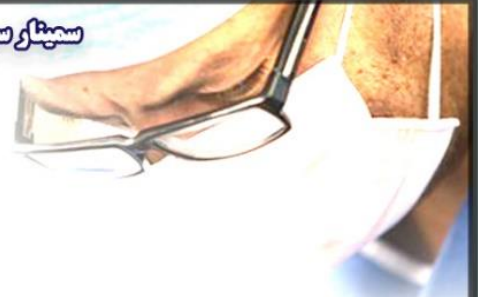
زمینه و هدف: بر اساس نظریه ساخت‌گرایان، افراد دانش را بر اساس تجربه خود تفسیر و ایجاد می‌کنند. درس زبان تخصصی دانشجویان فناوری اطلاعات سلامت، مجموعه‌ای از مهارت‌های متفاوتی مانند درک مطلب، آشنایی با واژه‌های تخصصی، آشنایی با دستور زبان و استفاده از آن در ترجمه و درک متون و غیره می‌باشد. بنابر این دانشجویان ضمن پذیرفتن مسئولیت پیشرفت تحصیلی خود نیازمند روشی برای تجربه، تمرین و آزمون هستند. بدین منظور آموزش زبان تخصصی با استفاده از کارپوشه و ویژگی دوگانه آموزش و ارزیابی آن مورد پژوهش قرار گرفت.

روش کار: این پژوهش کیفی از نوع تحقیق عملکردی می‌باشد. کارپوشه درس زبان تخصصی دانشجویان فناوری اطلاعات سلامت در سه فاز مشتمل بر طراحی و آماده سازی، پیاده سازی و ارزیابی اجرا شد. ابتدا اهداف درس، مهارت‌های مورد سنجش، محتوی، معیار نمره دهی تعیین گردید. سپس بمدت دو سال کارپوشه اجرا و پیاده سازی شدو در این مدت ارزیابی کارپوشه بر اساس نظرات دانشجویان و صاحب‌نظران طی اجرا با مصاحبه، پرسشنامه نظرسنجی و بازخورد مستمر دریافت و تغییرات لازم اعمال گردید.

یافته‌ها: ۷۷/۸ درصد دانشجویان فناوری اطلاعات سلامت معتقد بودند کارپوشه نقاط قوت، مشکلات و ایرادات یادگیری دانشجویان را شناسایی و منعکس می‌کند؛ ۷۲/۳ درصد معتقد بودند کارپوشه مهارت سازمان‌دهی اطلاعات دانشجویان ارتقا می‌دهد و برای ارائه سیر یادگیری سودمند است. در مقابل ۵۰ درصد معتقد بودند که بررسی کارپوشه سایر دانشجویان، در یادگیری تأثیری ندارد. به عقیده دانشجویان که کارپوشه منجر به تسریع فهم مقالات و متون تخصصی رشته، گسترش دامنه لغات و به یادسپاری بهتر آنها، افزایش انگیزه بیشتر برای یادگیری شده است.

بحث و نتیجه‌گیری: مدل کارپوشه زبان تخصصی فناوری اطلاعات سلامت ابزار مطلوبی برای یادگیری، خودارزیابی، ارزیابی تکوینی و نهایی است که ایجاد و نگهداری آن منجر به ارتقا مهارت‌های استدلالی و خود انضباطی، ایجاد استراتژی‌های آموزشی فردی و انعکاس افکار دانشجویان می‌گردد. در مقابل افزایش حجم کار مدرس، سختی آموزش با توجه به تفاوت سطح دانش و مهارت‌های دانشجویان، پذیرش مسئولیت یادگیری توسط دانشجویان و نیز میزان نیاز به هریک از مهارت‌های زبان تخصصی مواردی هستند که به راهکارها و بررسی مشروحي نیاز دارند.

کلید واژه‌ها: زبان تخصصی، فناوری اطلاعات سلامت، کارپوشه

بررسی ثبات و همسانی درونی آزمون صلاحیت بالینی برگزار شده توسط دانشگاه علوم پزشکی مازندران در مرداد ماه

۱۳۹۵

Satbility & internal consistency of clinical competency by Mazandaran University of Medical Sciences in August 2016

سحر دباغی^{۱*}، فروزان صادقی^۲، فتنه عمویی^۳، سیاوش مرادی^۴، بیژن گرانلی^۵

* کارشناس ارشد آموزش پرستاری، مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مازندران، sahar.dabbagh@gmail.com

^۲ دکترای تخصصی فیزیولوژی، مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مازندران، ساری، ایران

^۳ دکترای تخصصی مدیریت آموزشی، مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مازندران

^۴ پزشکی اجتماعی، مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مازندران

^۵ پزشک، دانشجوی دکترای تخصصی آموزش عالی، مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مازندران

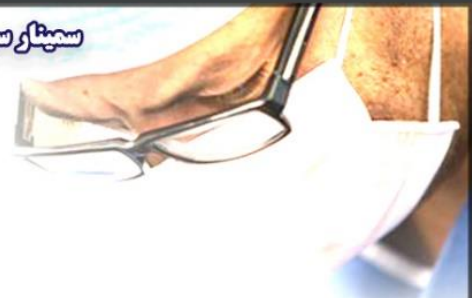
مقدمه: آموزش بالینی بخش جدا نشدنی از برنامه آموزش پزشکی است و یکی از بهترین روش‌های ارزیابی صلاحیت عملکرد، آزمون صلاحیت بالینی می‌باشد که شامل: مهارت‌های بالینی و ارتباطی و اقدامات عملی در حداقل توانمندی‌های مورد انتظار از فارغ التحصیلان دوره دکترای پزشکی عمومی است. هدف از مطالعه حاضر بررسی روایی و پایایی آزمون صلاحیت بالینی برگزار شده توسط دانشگاه علوم پزشکی مازندران در مرداد ماه ۱۳۹۵ بود.

مواد و روش‌ها: این آزمون به شیوه OSCE و به صورت ۱۵ ایستگاه (۱۳ ایستگاه سوال و ۲ ایستگاه استراحت) طراحی و اجرا شد. ۶ سوال Critical و ۶ سوال Non Critical بوده است. ۴ بیمار نما برای ایستگاه‌های طراحی شده (۲ سوال Critical و ۲ سوال NonCritical) آموزش دیده و به کار گرفته شدند. برای تعیین روایی آزمون از روش روایی صوری (Face validity) و محتوایی (Content validity) به روش کیفی استفاده شد. در این رابطه طی بحث گروهی، محتوا و سناریوها و چک لیست‌ها بررسی شد و پس از بحث و تبادل نظر سوالات انتخاب شده و روایی صوری و محتوایی تایید شد. برای تعیین پایایی آزمون از بررسی همسانی درونی (ضریب همبستگی اسپیرمن بین نمره ضریب دشواری هر ایستگاه و نمره ضریب دشواری از نظر expert panel) استفاده شد. برای تعیین پایایی بین دو ارزیاب (Examiner's Reliability) از ضریب توافق کاپا (Kapa) استفاده شد.

نتایج: ضریب همبستگی اسپیرمن بین نمره ضریب دشواری هر ایستگاه و نمره ضریب دشواری از نظر expert panel نشان داد که آزمون از پایایی برخوردار بوده است ($R = 0/5$). علاوه بر این نتایج نشان داد که بین ارزیابان در ایستگاه‌های مختلف توافق نسبی وجود داشته است ($K = 0/25$).

بحث و نتیجه‌گیری: یافته‌ها حاکی از این است که به طور کلی آزمون دارای روایی صوری و محتوایی و پایا بوده است. بیشترین همبستگی در ایستگاه ۶ و کمترین همبستگی در ایستگاه ۵ ام بدست آمد. این نتایج می‌تواند به دیدگاه ارزیابان در نمره دهی سوالات و نوع چک لیست‌های طراحی شده برای ایستگاه‌ها مرتبط باشد. لذا با توجه به یافته‌های گزارش حاضر به نظر می‌رسد، بازنگری سوالات و چک لیست‌های این آزمون و آموزش موثر ارزیابان در بهبود کیفیت سایر آزمون‌های صلاحیت بالینی تاثیرگذار باشد.

کلمات کلیدی: ثبات، همسانی درونی، آزمون صلاحیت بالینی

ارزیابی برنامه آموزشی عملکرد مبتنی بر شواهد مبتنی بر مدل اشاعه نوآوری راجرز در دانشجویان پرستاری: یک

مطالعه ترکیبی

The evaluation of Evidence-Based Practice education based on Roger's Diffusion of Innovation Model in nursing students

شهاد پاشایی پور^{۱*}، طاهره اشک تراب^۲، مریم رسولی^۳، حمید علوی مجد^۴

* استادیار دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی تهران، sh-pashaeipour@sina.tums.ac.ir

^۲ استاد دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

^۳ دانشیار دانشکده دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

^۴ دانشیار دانشکده پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

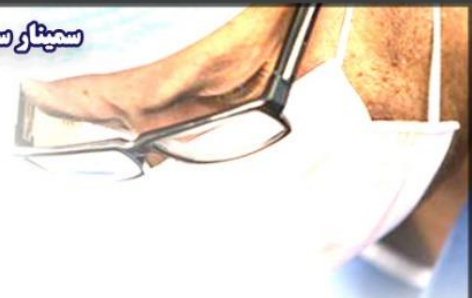
زمینه و هدف: عملکرد مبتنی بر شواهد یکی از نقش‌های حرفه‌ای پرستاران است که منجر به ارائه بهترین و اثر بخش‌ترین مراقبت می‌شود. اما، آموزش مهارت‌های عملکرد مبتنی بر شواهد یکی از چالش‌های مدرسان پرستاری است. مدل اشاعه نوآوری راجرز مدلی برای آموزش و پذیرش نوآوری‌ها می‌باشد که در فرایند آموزش مورد استفاده قرار گرفته است. لذا هدف از پژوهش حاضر ارزیابی برنامه آموزشی عملکرد مبتنی بر شواهد مبتنی بر مدل راجرز بوده است که بتوان از این رویکرد در محیط‌های بالینی استفاده نمود.

روش کار: این پژوهش ترکیبی از نوع طرح لانه گزیده انجام شد. ارزیابی برنامه آموزشی عملکرد مبتنی بر شواهد بر اساس مدل اشاعه نوآوری راجرز بود در دو مرحله کمی و کیفی انجام شد. نمونه‌های پژوهش دانشجویان پرستاری بودند که واحد بهداشت جامعه را انتخاب کرده بودند که به طور تصادفی در دو گروه آزمون و کنترل قرار گرفتند. در گروه آزمون، آموزش عملکرد مبتنی بر شواهد بر اساس مدل اشاعه نوآوری راجرز صورت گرفت. مرحله کیفی پژوهش نیز با استفاده از مصاحبه‌های فردی و گروهی جهت تبیین تجارب حاصل از مداخله آموزشی انجام شد. تعداد ۱۴ مصاحبه فردی و ۲ بحث گروهی صورت گرفت و اشباع داده‌ها حاصل شد. سپس با تحلیل محتوا به شیوه هدایت شده طبقات استخراج شد.

یافته‌ها: یافته‌های بخش کمی نشان داد که آموزش عملکرد مبتنی بر شواهد بر اساس مدل اشاعه نوآوری راجرز در دانشجویان پرستاری اثربخش است و منجر به افزایش معنادار صلاحیت‌های بالینی آنها در ارتباط با عملکرد مبتنی بر شواهد می‌شود ($P < 0/001$). یافته‌های بخش کیفی شامل ۷ درون مایه و ۲۳ طبقه بود که درون مایه‌ها بر اساس اجزاء مدل اشاعه نوآوری راجرز بوده و طبقات استخراج شده در درون مایه‌های مدل شامل دانش عملکرد مبتنی بر شواهد (غنی شدن آموزش، استراتژی جدید در آموزش)، ترغیب (نهادینه شدن آموزش، افزایش انگیزه)، تصمیم (پذیرش عملکرد مبتنی بر شواهد، تمایل به استفاده در آینده)، اجرا (عینی بودن روش، تثبیت یادگیری)، تایید (دستیابی به اهداف آموزشی، خودباوری) جای گرفتند.

بحث و نتیجه‌گیری: یافته‌های این پژوهش نشان داد که آموزش عملکرد مبتنی بر شواهد بر اساس استراتژی آموزشی مدل اشاعه نوآوری راجرز در دانشجویان پرستاری روشی اثربخش است که مهارت‌های عملکرد مبتنی بر شواهد را ارتقاء می‌بخشد. همه گام‌های ضروری برای پذیرش بیشتر در این استراتژی آموزشی وجود دارد که می‌توان از آن برای آموزش هر موضوع جدید مانند عملکرد مبتنی بر شواهد در کوریکولوم پرستاری استفاده کرد.

کلیدواژه‌ها: عملکرد مبتنی بر شواهد، ارزیابی، دانشجویان پرستاری

بررسی رابطه نتایج آزمون ارزیابی صلاحیت بالینی دانشجویان پزشکی عمومی در پایان مرحله کارآموزی با عملکرد

آنان در امتحان جامع پیش کارورزی

The Study of the Relationship between clinical Competence Assessment Scores and Pre-Training Evaluation

دکتر علی بهاری^۱، دکتر ندا چوبدار^۲، شادیه امیرزاده^{۳*}، هانیه مستور^۴، سمانه معینی زاده^۵، نسترن رضایی^۶

^۱ فوق تخصص کلیه و گوارش بالغین، معاون آموزشی پزشکی عمومی دانشکده پزشکی مشهد

^۲ دکتری حرفه ای پزشکی عمومی و کارشناس ارشد آموزش پزشکی، رئیس اداره آموزش دانشکده پزشکی مشهد

^۳ کارشناس ارشد مدیریت آموزشی، مسئول واحد آزمون دانشکده پزشکی مشهد amirzadehsh2@mums.ac.ir

^۴ دانشجوی دکتری تخصصی تکنولوژی آموزشی دانشگاه علامه طباطبائی، مسئول واحد کامپیوتر اداره آموزش دانشکده پزشکی مشهد

^۵ کارشناس ارشد مدیریت آموزشی، کارشناس آموزشی اداره آموزش دانشکده پزشکی مشهد

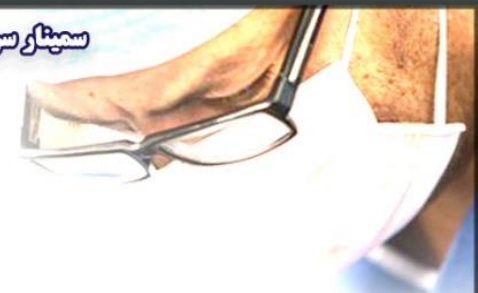
^۶ کارشناس ارشد مدیریت آموزشی، کارشناس آموزشی اداره آموزش دانشکده پزشکی مشهد

زمینه و هدف: پرورش مهارت‌های بالینی بخش مهمی از برنامه‌های محوری آموزش پزشکی بوده و سنجش آن، فرایندی پیچیده و ترکیبی از مراحل مختلف ارزیابی است که در آن توانمندی‌های دانشجو در زمینه کاربرد ماهرانه استفاده از مهارت‌های بالینی برای حل مشکلات بیمار مورد اندازه‌گیری قرار می‌گیرد. در این راستا یکی از ویژگی‌های بارز آموزش پزشکی لزوم یادگیری مهارت‌های عملی و ارتباطی دانشجو در کنار آموزش نظری و همسو بودن این آموزش‌ها می‌باشد.

خلاصه روش کار: نمونه مورد نظر از طریق نمونه‌گیری در دسترس شامل ۹۲ دانشجو که در مرحله پایان کارآموزی بودند انتخاب شد. جهت سنجش صلاحیت بالینی، آزمون آسکی شامل ۱۶ ایستگاه طراحی و پس از برگزاری آزمون جامع پیش کارورزی از دانشجویان به عمل آمد. جهت یکسان‌سازی نتایج آزمون آسکی، نمرات تمام ایستگاه‌ها از ۱۰ محاسبه و نمره حد نصاب هرایستگاه‌ها نیز با روش استاندارد Borderline group محاسبه گردید. اساتید هیئت ممکنه در تمام ایستگاه‌ها عملکرد دانشجویان را توسط چک لیست‌های از قبل طراحی شده که مورد تایید اساتید گروه‌های مربوطه قرار گرفته بود را مورد ارزیابی قرار دادند. نتایج این آزمون با نمرات آزمون جامع پیش کارورزی مورد بررسی قرار گرفت و تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون توسط نرم‌افزار SPSS انجام گردید.

خلاصه یافته‌ها: نتایج حاکی از آن بود که همبستگی مثبت و معناداری (آزمون یک دامنه، $P < 0.0005$ ، $n = 92$ ، $r = 0.98$) میان نتایج آزمون بالینی ساختارمند عینی پایان مرحله کارآموزی و عملکرد دانشجویان پزشکی عمومی در امتحان جامع پیش کارورزی وجود داشت. این مقدار همبستگی بزرگ و قابل توجهی است؛ و می‌توان گفت که ۹۶٪ واریانس در داده‌های ۰.۲ می‌تواند به ۱. نسبت داده شود.

بحث و نتیجه‌گیری: با توجه به وجود رابطه همبستگی بالای بین نمرات آزمون آسکی با آزمون جامع پیش کارورزی می‌توان پیش‌بینی نمود که دانشجویانی که مهارت عملی قابل قبولی را در آزمون صلاحیت بالینی استاندارد شده از خود نشان می‌دهند در آزمون تئوری نیز نمرات بالاتری داشته‌اند. همچنین روند آزمون آسکی و نتایج آن علاوه بر ارتقاء کیفیت آموزش به همسو شدن آموزش‌های بالینی با اهداف آموزشی کمک می‌کند و اساتید در حین آزمون به مشکلات آموزشی و نقایص یادگیری دانشجویان پی می‌برند. یافته‌های این پژوهش می‌تواند نشان‌دهنده همسو بودن آموزش دانش تئوری و مهارت‌های بالینی در رویکرد آموزشی دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی مشهد باشد.

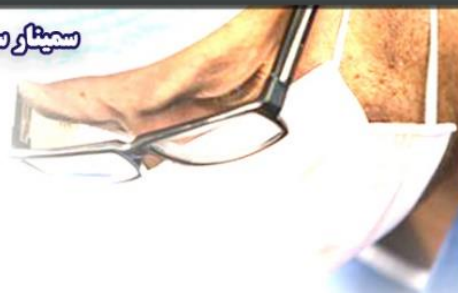
سمپار سراسری

ارزیابی

صلاحیت

بالینی

واژه‌های کلیدی: آزمون بالینی ساختارمند عینی، ارزشیابی، صلاحیت بالینی

ارزیابی صلاحیت بالینی دانشجویان در پایان مرحله کارآموزی به روش ساختارمند عینی (OSCE ۱۰)

رویکردی جهت ارتقاء آموزش های بالینی دانشجویان پزشکی عمومی

Assessment of Clinical Competence of Medical Students Using the Objective Structured Clinical Examination: An Approach to Promote Clinical Training

دکتر علی بهاری^۱، دکتر ندا چوبدار^۲، شادیه امیرزاده^{۳*}، هانیه مستور^۴، سمانه معینی زاده^۵، نسترن رضایی^۶، امید کیانی^۷

^۱ فوق تخصص کلیه و گوارش بالغین، معاون آموزشی پزشکی عمومی دانشکده پزشکی مشهد

^۲ دکتری حرفه ای پزشکی عمومی و کارشناس ارشد آموزش پزشکی، رئیس اداره آموزش دانشکده پزشکی مشهد

^۳ کارشناس ارشد مدیریت آموزشی، مسئول واحد آزمون دانشکده پزشکی مشهد amirzadehsh2@mums.ac.ir

^۴ دانشجوی دکتری تخصصی تکنولوژی آموزشی دانشگاه علامه طباطبائی، مسئول واحد کامپیوتر اداره آموزش دانشکده پزشکی مشهد

^۵ کارشناس ارشد مدیریت آموزشی، کارشناس آموزشی اداره آموزش دانشکده پزشکی مشهد

^۶ کارشناس ارشد مدیریت آموزشی، کارشناس آموزشی اداره آموزش دانشکده پزشکی مشهد

^۷ کارشناس ارشد آمار زیستی، کارشناس آموزشی اداره آموزش دانشکده پزشکی مشهد

زمینه و هدف: ارزشیابی مهارت‌های بالینی دانشجویان پزشکی بر اساس یک شیوه عینی می‌تواند معیار قابل اعتمادی در راستای بررسی کیفیت و ارتقاء سطح آموزش‌های بالینی آنان باشد. بر این اساس در مطالعه حاضر با هدف بررسی صلاحیت بالینی دانشجویان پزشکی عمومی در مرحله پایان دوره کارآموزی قبل از ورود به دوره کارورزی در دانشگاه علوم پزشکی مشهد در سال ۹۵-۱۳۹۴ به روش (OSCE) انجام گردید.

خلاصه روش کار: در مطالعه مقطعی حاضر، میزان دانش و عملکرد بالینی ۱۸۶ نفر دانشجوی پزشکی، در مرحله پایان کارآموزی، طی ۲ دوره برگزاری آزمون ارزیابی صلاحیت بالینی به روش آسکی با استفاده از چک لیست‌هایی که در چهار حیطة (شرح حال، معاینه فیزیکی، اقدام عملی، و مهارت‌های ارتباطی) توسط اعضای هیات علمی ۱۶ گروه آموزشی بالینی طراحی و مورد تایید قرار گرفته بود، سنجیده شد. داده‌ها با استفاده از تحلیل واریانس دو طرفه در اندازه‌های تکراری و آزمون t مستقل، در نرم افزار SPSS ۱۶ مورد بررسی قرار گرفت، پیش فرض های آزمون‌های مذکور برقرار بود، سطح معنی داری برای کلیه آزمون‌ها $P < 0.05$ در نظر گرفته شد.

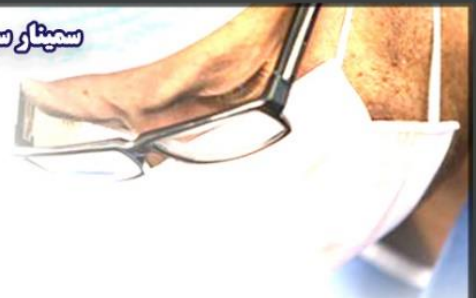
خلاصه یافته‌ها: تعداد شرکت کنندگان و میانگین نمرات آنان در آزمون اسفند ۹۴ و شهریور ۹۵ به ترتیب، (۹۴ نفر) ۱۲۶/۲ و (۹۲ نفر) ۱۲۰ بود. هر دوره آزمون با ۱۶ ایستگاه و در کل ۳۲ ایستگاه (پروسیجر ۱۱، شرح حال ۱۱، معاینه ۷ و مهارت‌های ارتباطی ۳ ایستگاه) برگزار گردید. میانگین نمرات در ایستگاه های پروسیجر، شرح حال، معاینه و مهارت های ارتباطی به ترتیب (۸/۱، ۷/۳، ۷/۴، ۷/۸) بدست آمد. با تعدیل دوره آزمون، نمرات در ۴ مهارت مورد سنجش، با یکدیگر اختلاف معنی داری از نظر آماری داشتند $P < 0.05$. نمرات کسب شده در دو دوره آزمون با و یا بدون در نظر گرفتن نوع مهارت‌های مورد سنجش در سطح 0.05 با یکدیگر اختلاف معنی داری نداشتند. با استفاده از آزمون تعقیبی حداقل تفاوت معنی دار (LSD)، میانگین نمرات ایستگاه‌های پروسیجر و شرح حال دارای اختلاف معنی دار هستند $P < 0.05$.

¹⁰ Objective Structured Clinical Examination

بحث و نتیجه‌گیری: یافته‌ها حاکی از آن است که آزمون آسکی به عنوان یک آزمون تکوینی می‌تواند مورد استفاده قرار گیرد. با توجه به اینکه دانشجو پس از آن فرصت آموزش و تکمیل نقایص خود را دارد، نتایج این آزمون می‌تواند ضمن تعیین مشکلات آموزشی دانشجویان و کمک به برنامه‌ریزی جهت آموزش بهتر گامی مهم در جهت دستیابی به اهداف آموزش پزشکی باشد.

واژه های کلیدی: صلاحیت بالینی، ارزیابی، آزمون آسکی

ارزیابی آزمون صلاحیت بالینی از دیدگاه کارورزان دانشگاه علوم پزشکی گیلان

Assess clinical competency test from the attitude of Interns of Guilan University of Medical Sciences

دکتر ماهدخت طاهری، دکتر ارسلان سالاری - دکتر بابک بخشایش - فاطمه مشیر سینایی*

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی گیلان nmoshir@yahoo.com

مقدمه: ارزشیابی صلاحیت حرفه‌ای یکی از اهداف نهایی آموزش پزشکی است که دانشجو برای انجام وظایفش به آن نیاز دارد و پیش شرطی برای عملکرد خوب در محیط بالینی واقعی می‌باشد. هدف از این مطالعه ارزیابی آزمون صلاحیت بالینی از دیدگاه کارورزان بود.

روش‌ها: این مطالعه توصیفی مقطعی بر روی کلیه کارورزان شرکت کننده (۵۲ نفر) در دو دوره مرداد و آبان ماه سال ۱۳۹۵ در دانشگاه علوم پزشکی گیلان انجام پذیرفت. ابزار مورد استفاده چک لیست ارزشیابی آزمون توسط فراگیران برگرفته از پرسشنامه منطقه آمایشی قطب شمال کشور شامل ۱۲ سوال در رابطه با کیفیت برگزاری و ساختار آزمون بود. داده‌ها با استفاده از آمار توصیفی (فراوانی، درصد، میانگین و انحراف استاندارد) و از طریق نرم افزار آماری SPSS تجزیه و تحلیل گردید.

یافته‌ها: نتایج نشان داد ۳۰ نفر (۵۷/۷ درصد) از کارورزان، رفتار کارکنان و مسئولان برگزاری آزمون را با دانشجویان، ۴۶ نفر (۸۸/۵ درصد) شرایط فیزیکی برای اجرای آزمون، ۴۵ نفر (۸۶/۵ درصد) تسلط و دقت کارکنان و مسئولان برگزاری امتحان را در حد عالی دانستند و ۳۸ نفر (۷۳ درصد) انتخاب بیماران استاندارد شده را مطابق با یک بیمار واقعی می‌دانستند. ۲۵ نفر (۴۸/۱ درصد) از دانشجویان کیفیت مولاژهای مورد استفاده را خوب ارزیابی و ۲۷ نفر (۵۱/۹ درصد) از آنان کیفیت و برگه‌های راهنمایی آزمون را در محوطه و داخل ایستگاه را خوب دانستند. همچنین ۲۵ نفر (۴۹ / ۱ درصد) از دانشجویان تجارب حاصل از شرکت خود در این آزمون را خوب بیان نمودند. میانگین و انحراف معیار نمرات دانشجویان برای آزمون صلاحیت بالینی $40/44 \pm 6/07$ بود.

نتیجه گیری: با توجه به نتایج میانگین بدست آمده شرکت کنندگان در مجموع آزمون صلاحیت بالینی را خوب ارزیابی نمودند لذا توصیه می‌شود برای ارتقا کیفیت آزمون‌ها به مسئولین دانشگاه توصیه می‌گردد مرکز آزمون در دانشگاه راه اندازی گردد.

کلید واژه‌ها: صلاحیت بالینی، بیمار استاندارد شده، ارزیابی

ارزیابی بیماران استاندارد شده در آزمون صلاحیت بالینی از دیدگاه ناظرین آزمون

Standardized Patient Assessment in Clinical Competence from the Perspective of Observers

نویسندگان: دکتر ماهدخت طاهری، دکتر ارسلان سالاری*، دکتر بابک بخشایش، فاطمه مشیر سینایی

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی گیلان amouzesh@gums.ac.ir

مقدمه: بزرگترین مشکل آزمون‌های صلاحیت بالینی دسترسی به بیمار در مورد نیاز است چون کمتر کسی یافت می‌شود که بتواند مشکلات و مسایل بیماری را به گروه‌های دانشجویان به طور یکسان و با ثبات بیان کند. دانشجویان قادر نیستند که بسیاری از بیماری‌ها و شرایط بیماری را در بیمار حقیقی مشاهده نمایند لذا تربیت بیمار نما (SP) از ضروریات آزمون صلاحیت بالینی است. هدف از این مطالعه بررسی ارزیابی بیماران استاندارد شده در آزمون صلاحیت بالینی از دیدگاه ناظرین آزمون می‌باشد.

روش‌ها: این مطالعه توصیفی مقطعی بر روی بیمار نماها در ۱۱ ایستگاه در دو دوره آزمون صلاحیت بالینی در دانشگاه علوم پزشکی گیلان انجام شد. ابزار مورد استفاده چک لیست ارزیابی بیمار نما شامل ۸ سوال از ارزیاب هر ایستگاه در مورد کیفیت آموزش بیمار نما بود. جهت نمره دهی از روش نمره دهی لیکرت استفاده شد کاملاً موافقم تا کاملاً مخالفم (. داده‌ها با استفاده از آمار توصیفی (فراوانی، درصد، میانگین و انحراف استاندارد) و از طریق نرم افزار آماری SPSS تجزیه و تحلیل گردید.

یافته‌ها: نتایج نشان داد ارزیاب‌ها در ۵ ایستگاه (۴۵/۵ درصد) آموزش بیمار نماها را دقیق دانستند. ۸ نفر (۷۲/۸ درصد) از ارزیاب‌ها اظهار داشتند بیمار نماها به طور طبیعی و قابل باور نقش خود را ایفا کردند. ۱۰ نفر (۹۱ درصد) از ارزیاب‌ها معتقد بودند ایفای نقش بیمار نماها طبق راهنما و سناریوی تدوین شده به طور صحیح انجام می‌شد همچنین ۵ نفر (۵۴/۵ درصد) از بیمار نماها ارتباط کلامی موثر با دانشجو برقرار نموده و همچنین ۶ نفر (۵۴/۵ درصد) از ارزیاب‌ها بیان داشتند بیمار نما اطلاعات دقیق و روشن به دانشجو داده و پس از گوش دادن کامل به سوال دانشجو به طور کامل و مناسب به آنها پاسخ دادند، ۶ نفر (۵۴/۵ درصد) از بیمار نماها در پاسخ به سوالاتی که در سناریو موجود نبود پاسخ " نمی‌دانم " ارائه نمودند. میانگین و انحراف معیار ارزیاب‌ها از بیمار نماها برابر $32/55 \pm 6/4$ بود.

نتیجه‌گیری: با توجه به یافته‌های بدست آمده می‌توان در مجموع نتیجه گرفت عملکرد بیمار نماها در آزمون صلاحیت بالینی دانشجویان دوره پزشکی عمومی خوب بوده است لذا توصیه می‌شود دانشگاه نسبت به تربیت بیمار نماهای استاندارد اقدام نماید و همچنین برای اساتید کارگاه‌های مربوطه را نیز طراحی نماید.

کلید واژه‌ها: صلاحیت بالینی، بیمار استاندارد شده، ارزیابی

دیدگاه کارورزان پزشکی در مورد آزمون صلاحیت بالینی: یک مطالعه کیفی

Medical internship's viewpoints toward clinical competency examination:
a qualitative study

سعیده دریازاده^۱، فریا جوکار^۲، عطیه فقیهی^{۳*}

^۱ دانشجوی دکترای تخصصی، گروه آموزش پزشکی، مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان،
^۲ عضو هیات علمی، گروه آموزش پزشکی، مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران
^۳ دانشجوی دکترای تخصصی، گروه آموزش پزشکی، مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان،
atiye.faghihy@gmail.com

زمینه و هدف: صلاحیت بالینی یا عملکرد دانشجویان، ابزاری است برای کسب اطمینان از اینکه جامعه هدف، استانداردها و مراقبت‌های ایمن را دریافت نمایند. بنابراین به هر میزان که فرآیند ارزیابی صلاحیت بالینی از اعتبار برخوردار باشد بهتر می‌توان به نتایج آن اعتماد نمود و هدف دانشگاه‌های علوم پزشکی یعنی تربیت نیروهای متخصصی که قادر به برآوردن نیازهای سلامت افراد جامعه باشند را برآورده سازند. با توجه به اینکه این آزمون اخیراً در کشورمان برگزار می‌شود و بررسی دیدگاه مشارکت‌کنندگان در اجرای هر چه بهتر و سازمان‌یافته‌تر آن موثر است، در این راستا مطالعه حاضر با هدف بررسی دیدگاه کارورزان شرکت‌کننده در آزمون صلاحیت بالینی انجام شد.

روش کار: این مطالعه به روش کیفی و با استفاده از تحلیل محتوای مرسوم انجام شد. مشارکت‌کنندگان در این پژوهش شامل کارورزان شرکت‌کننده در آزمون صلاحیت بالینی آبان ماه سال ۱۳۹۵ در دانشگاه علوم پزشکی اصفهان شامل ۶۸ نفر بودند که در ۴ گروه ۱۷ نفره در مصاحبه‌های متمرکز پس از برقراری آزمون شرکت نمودند. موضوع مورد پژوهش در مصاحبه‌های متمرکز که هر کدام ۴۵ تا ۶۰ دقیقه به طول انجامید، توسط تسهیل‌کننده‌های گروه با یک پرسش کلی در مورد آزمون صلاحیت بالینی آغاز گردید. مصاحبه‌ها پس از پیاده‌سازی به روش تحلیل محتوای مرسوم و با استفاده از نرم افزار MAXQDA تجزیه و تحلیل شد.

نتایج: در این مطالعه از ۷۲ کد اصلی، ۱۴ زیر طبقه و ۶ طبقه اصلی استخراج گردید. طبقات اصلی شامل: شرایط برگزاری آزمون، محتوای آزمون، عوامل آموزشی موثر در آزمون، عوامل انسانی آزمون و اهداف برگزاری آزمون و نظام آموزش سلامت بود.

بحث و نتیجه‌گیری: به نظر می‌رسد عوامل آموزشی و نظام آموزش سلامت از عمده عواملی باشد که آزمون صلاحیت بالینی را تحت تاثیر خود قرار می‌دهند. همچنین اهداف برگزاری آزمون به خوبی از دیدگاه آزمون‌شوندگان روشن نبوده و می‌تواند بر نتایج مورد انتظار تاثیر گذار باشد. به طور کلی مشارکت‌کنندگان شرایط برگزاری آزمون را مناسب توصیف نموده اما محتوای آزمون و بکارگیری نتایج آن از ابهاماتی بوده که توسط مشارکت‌کنندگان بیان گردید.

کلید واژه‌ها: صلاحیت بالینی، کارورزی، آزمون، ارزیابی

اعتبارسنجی و انطباق فرهنگی پرسشنامه ارزشیابی رفتار حرفه‌ای (P-MEX) در دندانپزشکی

Validity Evaluation and Cross-Cultural Adaptation of Professionalism Mini Evaluation Exercise (P-MEX) Questionnaire in Dentistry

بردیا ودیعنی صابری^۱، فاران مخیری^۲، ایده دادگران^۳

^۱ مرکز تحقیقات آموزش علوم پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی گیلان، رشت، ایران - دپارتمان پرودنتولوژی، دانشکده دندانپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی گیلان

^۲ دانشکده دندانپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی گیلان

^۳ مرکز تحقیقات آموزش علوم پزشکی، مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی گیلان،

i_dadgaran@yahoo.com

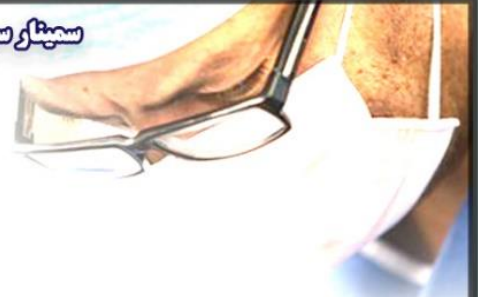
زمینه و هدف: دانشجویان گروه پزشکی در رابطه مستقیم با بیماران قرار دارند و بیماران نیز تحت خدمات آموزشی، تشخیصی و درمانی و مراقبتی قرار میگیرند بنابراین حرفه ای گری یکی از اجزای مهم ارتباط پزشک با جامعه است. اعتبارسنجی و انطباق فرهنگی پرسشنامه P-MEX (Professionalism- Mini Evaluation Exercise) تاکنون در ایران مورد ارزیابی قرار نگرفته است، لذا مطالعه حاضر با هدف اعتبارسنجی و انطباق فرهنگی پرسشنامه ارزشیابی حرفه‌ای گرای (P-MEX) در دندانپزشکی انجام شد.

روش کار: این مطالعه به صورت مقطعی به منظور بررسی اعتبار و پایایی پرسشنامه P-MEX انجام شد. این پرسشنامه متشکل از ۲۴ سوال در چهار حیطه مهارت‌های ارتباطی پزشک-بیمار (۸ سوال)، مهارت‌های بازتابی (۵ سوال)، مهارت‌های مدیریت زمان (۳ سوال)، مهارت‌های ارتباط بین حرفه‌ای (۸ سوال) بود. ابتدا پس از کسب مجوز از طراحان پرسشنامه، پرسشنامه طی سه مرحله طبق روش IQOLA ترجمه و بومی سازی شد. تعداد ۵۵ نفر از متخصصان دانشکده دندانپزشکی گیلان به منظور بررسی روایی و پایایی پرسشنامه به روش هدفمند انتخاب شدند. برای بررسی روایی صوری از روش کیفی و جهت بررسی روایی محتوا نیز از دو روش کمی و کیفی استفاده شد. برای بررسی روایی محتوا به شکل کمی از دو شاخص نسبت روایی محتوا (CVR) و شاخص روایی محتوا (CVI) استفاده شد که هر کدام توسط ۱۰ عضو هیئت علمی تعیین گردید. برای بررسی روایی محتوای کیفی از ۱۵ نفر از متخصصان درخواست شد تا پس از بررسی کیفی پرسشنامه بازخورد لازم را ارائه دهند. در نهایت پس از اعتباریابی جهت تعیین پایایی، پرسشنامه بین ۲۰ نفر از متخصصان توزیع گردید و پایایی پرسشنامه با تعیین ضریب آلفای کرونباخ محاسبه شد. جهت تحلیل داده‌های کمی از نرم افزار SPSS ver.21 مورد استفاده قرار گرفت.

یافته‌ها: پس از طی مراحل ترجمه و برگردان پرسشنامه به فارسی، در بررسی روایی کیفی محتوا با توجه به نظر متخصصان، برخی سوالات اصلاح شدند. در بررسی روایی کمی محتوا، یک سوال دارای CVR کمتر از ۰/۶۲ بود و حذف گردید. سپس با محاسبه شاخص روایی محتوا، ۵ سوال به دلیل CVI بین ۰/۷۹-۰/۷۰ مورد بازبینی قرار گرفتند و یک سوال بدلیل CVI کمتر از ۰/۷ حذف شد. پایایی پرسشنامه نیز ۰/۸۹ محاسبه گردید.

بحث و نتیجه گیری: با تهیه نسخه فارسی و انطباق فرهنگی پرسشنامه P-MEX در گروه دندانپزشکی، می‌توان رفتار حرفه‌ای در دندانپزشکی را ارزشیابی نمود.

کلیدواژه‌ها: ارزشیابی، انطباق فرهنگی، پرسشنامه، دندانپزشکی، رفتار حرفه‌ای

بررسی رابطه بین رفتارهای آموزش بالینی مربیان پرستاری با درک دانشجویان از یادگیری

روح اله بیات^۱، مجتبی دلارام نسب^{۲*}، حجت ذره هوشیاری خواه^۳، نورالله طاهری^۴، بهمن چراغیان^۵، افشین صداقتی^۶، راضیه بهزاد مهر^۷، کاظم نجفی^۸

^۱ کارشناس ارشد پرستاری دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه، کرمانشاه، ایران

^۲ کارشناس ارشد پرستاری، عضو هیات علمی دانشکده علوم پزشکی زابل، delaramnasab@yahoo.com

^۳ کارشناس ارشد پرستاری، عضو هیات علمی دانشکده علوم پزشکی آبادان، ایران آبادان

^۴ دانشجوی دکترای تخصصی پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز، ایران اهواز

^۵ دانشجوی دکترای تخصصی اپیدمیولوژی، دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز، ایران اهواز

^۶ کارشناس پرستاری مرکز تحقیقات دانشجویی دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه، کرمانشاه، ایران

^۷ عضو هیات علمی دانشکده علوم پزشکی زابل، زابل، ایران

^۸ عضو هیات علمی دانشکده علوم پزشکی بم، بم، ایران

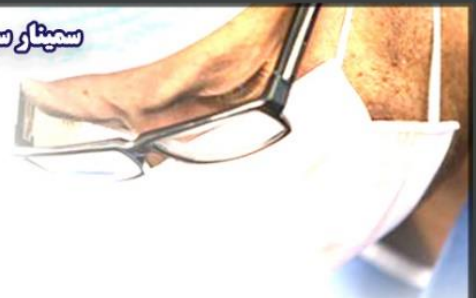
مقدمه: هدف از پژوهش حاضر بررسی رابطه بین رفتارهای آموزش بالینی مربیان پرستاری با درک دانشجویان از یادگیری در دانشکده علوم پزشکی آبادان در سال ۱۳۹۲ بود.

روش پژوهش: این پژوهش یک مطالعه مقطعی از نوع توصیفی - تحلیلی است. حجم جامعه مورد پژوهش ۱۸۳ نفر از دانشجویان پرستاری دانشکده پرستاری آبادان بود حجم نمونه ۱۱۳ نفر از دانشجویان پرستاری بعد از کارآموزی و کارآموزی در عرصه از بخش‌های داخلی - جراحی مراکز منتخب درمانی شرکت داشتند، ابزار گردآوری در این مطالعه پرسشنامه مشخصات فردی، ابزار تعدیل شده مربی بالینی اثر بخش NCTEI و پرسشنامه درک یادگیری دانشجویان از رفتار آموزشی مربیان بوده است. داده‌های حاصل با استفاده از نرم افزار SPSS-21 تحلیل شد.

نتایج: بین رفتار آموزش بالینی مربیان با درک دانشجویان از درک یادگیری دانشجویان در محیط بالینی رابطه مثبت و معناداری مشاهده شد از دیدگاه دانشجویان پرستاری در حیطه‌های رفتارهای آموزش بالینی مربیان در دو حیطه روابط بین فردی (میانگین ۵/۱۴) و ویژگی شخصیتی (میانگین ۵/۰۹) به ترتیب بیشترین و در سایر حیطه‌های توانایی آموزشی، صلاحیت پرستاری، ارزیابی (۴/۷۵) در سطح پایین الویت بندی شده بود.

بحث و نتیجه‌گیری: از دیدگاه دانشجویان به هر میزان نمره رفتارهای آموزش بالینی مربیان در سطح بالاتری قرار گیرد درک یادگیری دانشجویان در محیط بالینی تقویت خواهد شد.

کلمات کلیدی: رفتارهای آموزش بالینی، مربیان پرستاری، درک دانشجویان، یادگیری

باز خورد عنصری فراموش شده در آموزش بالینی

Feedback forgotten element in clinical education

لیلا فخارزاده*^۱، ندا اکبری نساجی^۱، صبریه خزنی^۱

^۱ اعضای گروه پرستاری دانشکده علوم پزشکی آبادان

fakharzadehl@gmail.com

زمینه و هدف: آموزش بالینی، پایه و اساس آموزش پزشکی و جزء مهم‌ترین معیارهای آموزش حرفه‌ای است که در تثبیت آموخته‌های دانشجویان علوم پزشکی نقش بسیار مهمی ایفا می‌کند. همچنین آموزش بالینی فرصتی را برای دانشجویان فراهم می‌سازد تا دانش نظری را به مهارت‌های ذهنی، روانی و حرکتی ضروری جهت مراقبت از بیمار تبدیل کند. چنانکه این آموزش شرایط یادگیری را به طور مناسب فراهم نیاورد، امکان پرورش مهارت‌های بالینی وجود ندارد و ارتقاء کیفیت آن می‌تواند موجب تربیت فراگیران با کفایت در حیطه‌های مختلف بالینی گردد. بازخورد یک فرایند تعاملی با هدف آگاه ساختن فراگیر از عملکرد خود معرفی می‌شود. هدف از انجام این مطالعه بررسی وضعیت ارائه بازخورد و در آموزش بالینی می‌باشد.

روش کار: پژوهش حاضر نوعی مطالعه مروری است که با جست و جوی منابع کتابخانه‌ای و بانک‌های اطلاعاتی نظیر SID Iran doc-Pub med- Elsevier از سال ۱۹۸۱ تا سال ۲۰۱۵ با استفاده از کلمات کلیدی آموزش بالینی، یادگیری، ارزیابی، دانشجویان و محیط بالین، بازخورد و موانع آن انجام شده است.

یافته‌ها: متأسفانه مطالعات مختلف نشان داده‌اند که کیفیت آموزش بالینی مطلوب نبوده و نارسایی‌هایی دارد که این نارسایی‌ها در عواملی چون نا آگاهی مربیان از فرایند بازخورد، عدم درک درست معنی بازخورد از سوی مربی و فراگیر، میزان بلوغ و پختگی فراگیر در پذیرش آن و ترس مربیان از واکنش‌های ناخواسته فراگیر و... مسئول عدم ارائه بازخورد یا ارائه نامناسب آن از سوی مربیان به شمار می‌آید.

بحث و نتیجه‌گیری: بدون تردید آموزش بالینی، قلب آموزش حرفه‌ای علوم پزشکی محسوب می‌شود و شناخت مشکلات اولین گام برای کاهش آنها به شمار می‌رود. لذا برای اصلاح وضعیت کنونی آموزش بالینی، استفاده از مربیان حاذق و با تجربه، تشویق و ایجاد علاقه در فراگیران، ایجاد علاقه و حس تعاون در پرسنل بخش به فعالیت‌های آموزشی، استفاده از طرح درس بالینی توسط مربی، هماهنگی و تناسب محتوی آموزشی در طرح درس بالینی با واحد تئوری و آگاه نمودن پرسنل بخش از اهداف آموزش بالینی پیشنهاد می‌گردد.

ارائه بازخورد، جزء اساسی آموزش علوم پزشکی به شمار می‌آید و هدف آن ایجاد تغییر در رفتار، عملکرد فراگیران و بهبود امر یادگیری می‌باشد. در واقع، ارائه بازخورد یادگیری موثر دانشجویان را در محیط‌های بالینی تضمین می‌نماید.

موانع ارائه بازخورد در آموزش بالینی

Barriers provide feedback in clinical education

لیلا فخارزاده*^۱، ندا اکبری نساجی^۱، صبریه خزنی^۱

^۱ اعضای گروه پرستاری دانشکده علوم پزشکی آبادان

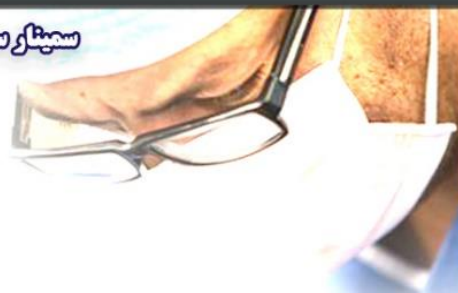
fakharzadehl@gmail.com

زمینه و هدف: ارزیابی به عنوان جزئی جدایی ناپذیر از فرایند یاد دهی - یادگیری تعریف گردیده است، لازم به ذکر است ارزیابی فقط روشی برای بررسی دریافته‌های دانشجو نمی‌باشد. این فرایند در قالب دو نوع ارزیابی صورت می‌گیرد که شامل: ارزیابی تکوینی (Formative Assessment) و ارزیابی نهایی (Summative Assessment) می‌باشد. ارزیابی تکوینی، برای مشخص کردن خطا در فرایند یادگیری انجام می‌شود و باید همراه با ارائه بازخورد صورت پذیرد. اما، ارزیابی نهایی عملکرد دانشجو را در انتهای تجربه بالینی مورد بررسی قرار داده و برای دادن نمره نهایی، استفاده می‌گردد. بازخورد یک فرایند تعاملی با هدف آگاه ساختن فراگیر از عملکرد خود معرفی می‌شود. هدف از انجام این مطالعه بررسی موانع ارائه بازخورد و در آموزش بالینی می‌باشد.

روش کار: پژوهش حاضر نوعی مطالعه مروری است که با جست و جوی منابع کتابخانه‌ای و بانک‌های اطلاعاتی نظیر SID, Iran doc, Pub med, Elsevier از سال ۱۹۸۱ تا سال ۲۰۱۵ با استفاده از کلمات کلیدی آموزش بالینی، یادگیری، ارزیابی، دانشجویان و محیط بالین، بازخورد و موانع آن انجام شده است.

یافته‌ها: ارائه بازخورد، جزء اساسی آموزش علوم پزشکی به شمار می‌آید و هدف آن ایجاد تغییر در رفتار، عملکرد فراگیران و بهبود امر یادگیری می‌باشد. در واقع، ارائه بازخورد یادگیری مؤثر دانشجویان را در محیط‌های بالینی تضمین می‌نماید. متأسفانه عوامل متعددی از جمله نا آگاهی مربیان از فرایند بازخورد، عدم درک درست معنی بازخورد از سوی مربی و فراگیر، میزان بلوغ و پختگی فراگیر در پذیرش آن و ترس مربیان از واکنش‌های ناخواسته فراگیر و... مسئول عدم ارائه بازخورد یا ارائه نامناسب آن از سوی مربیان به شمار می‌آید.

بحث و نتیجه‌گیری: با توجه به مشکل بودن ارائه بازخورد در محیط‌های یادگیری بالینی، مربیان بالینی در اغلب موارد از انجام این مسئولیت مهم شانه خالی می‌کنند. به نظر می‌رسد ابهام در نحوه ارائه بازخورد مناسب، عدم شناخت کافی مربیان و دانشجویان از مفهوم بازخورد، باعث شده است که در رسیدن به مهم‌ترین جزء آموزش بالینی موفقیت کافی نداشته باشیم. توجه به توانمندسازی مربیان بالینی در این رابطه امری ضروری به نظر می‌رسد.

بررسی توافق ارزیابی اساتید و خود ارزیابی دستیاران طب اورژانس از صلاحیت بالینی دستیاران

Assessment of clinical competence in emergency medicine residents: Professors' assessment vs. residents' self-assessment

امیرحسین جهانشیر^{*}، احسان کریمی علویجه^۱، مجتبی عقیلی^۱، جواد سیدحسینی^۱

^۱ دانشگاه علوم پزشکی تهران - گروه طب اورژانس

Ah-jahanshir@sina.tums.ac.ir

زمینه: ارزیابی صلاحیت بالینی دستیاران یکی از ارکان ارتقاء سالانه آنها می‌باشد. استفاده از نظر اساتید مختلف از روش‌های تقویت این ارزیابی می‌باشد. با این وجود گاهی بین نتیجه این ارزیابی و نظر خود دستیاران توافق وجود ندارد.

هدف: بررسی میزان توافق بین ارزیابی صلاحیت بالینی دستیاران توسط اساتید و خودارزیابی آنها در حوزه‌های مراقبت از بیمار، دانش پزشکی، یادگیری مبتنی بر عملکرد، مهارت‌های ارتباطی و مهارت‌های پروسیجرال

روش: ابتدا اساتید بر اساس یک فرم مبتنی بر وب به ارزیابی صلاحیت بالینی دستیاران پرداختند. میانگین نمرات اساتید به عنوان نمره نهایی دستیار در آن حوزه در نظر گرفته می‌شد. سپس دستیاران، به ارزیابی خود بر اساس همان فرم اقدام کردند. دستیاران شرکت کننده، بر اساس سال دستیاری و نمره ارتقاء سالانه به ترتیب به سه گروه سال یک، دو و سه، و برتر (<100) متوسط (90-100) و ضعیف (<80) تقسیم و مقایسه شدند.

نتیجه: 39 دستیار در خود ارزیابی شرکت کردند (12 نفر برتر، 12 نفر متوسط و 15 نفر ضعیف، و 12 نفر سال یک، 14 نفر سال 2 و 13 نفر سال 3). هر کدام توسط حداقل 15 استاد ارزیابی شده بودند. در گروه دستیاران برتر، 60٪ موارد نمره خودارزیابی بالاتر از نمره اساتید بود. در گروه دستیاران متوسط و ضعیف این عدد به ترتیب 45٪ و 65٪ بود. دستیاران برتر بیشتر در حوزه‌های مراقبت از بیمار و دانش پزشکی به خود نمره بالاتری می‌دادند و دستیاران پروه ضعیف در این دو حوزه نمره کمتری به خود می‌دادند. 80٪ دستیاران ضعیف در حوزه مهارت‌های ارتباطی به خود نمره بالاتری از اساتید دادند. در سال‌های دستیاری، برای سال یک در 66٪ موارد نمره اساتید بیشتر از خودارزیابی دستیاران بود که این عدد برای سال دو و سه به ترتیب به 55٪ و 40٪ کاهش می‌یافت. نزدیک به 80٪ دستیاران سال سه در حوزه‌های مهارت‌های پروسیجرال، مهارت‌های ارتباطی و دانش پزشکی به خود نمره بالاتری از اساتید می‌دادند.

نتیجه‌گیری: خود ارزیابی صلاحیت بالینی دستیاران با ارزیابی آنها توسط اساتید توافق نداشته و در زیر گروه‌های ایجاد شده متفاوت بود. بیشترین توافق در دستیاران سال دو و متوسط مشاهده شد. به نظر می‌رسد دستیاران سال بالاتر به جز در حوزه یادگیری مبتنی بر عملکرد خود را توانمند تر از آنچه اساتید ارزیابی کرده اند می‌دانند که می‌تواند نوعی اعتماد به نفس کاذب به آنها بدهد. از سوی دیگر اساتید نیز توانمندی دستیاران گروه ضعیف را در حوزه‌های مراقبت از بیمار و دانش پزشکی بالاتر از خود آنها ارزیابی می‌نمایند. وجود چنین تفاوتی می‌تواند منجر به ایجاد اعتماد به نفس کاذب در سال‌های آغازین دستیاری شده و حاصل آن همان چیزی باشد که در خودارزیابی دستیاران سال بالاتر به آن اشاره شد.

نمره دانشگاه علوم پزشکی سمنان در شروع راه آزمون صلاحیت بالینی چند است؟

What is the Semnan University of Medical Sciences' score at the start of the way of clinical competence test?

زهرا صفایی^۱، رامین بازوکی^{۲*}

^۱ پزشک عمومی، مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی، معاونت آموزشی، دانشگاه علوم پزشکی سمنان، سمنان، ایران.

^۲ مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی، معاونت آموزشی، دانشگاه علوم پزشکی سمنان، سمنان، ایران.

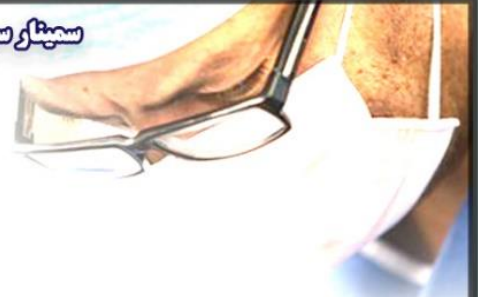
زمینه و هدف: لزوم یادگیری مهارت های عملی و ارتباطی در کنار آموزش ای نظری در آموزش علوم پزشکی برکسی پوشیده نیست. از سویی دیگر ارزشیابی بالینی به عنوان یکی از مهمترین اجزاء برنامه ریزیهای آموزشی محسوب میگردد. سنجش صلاحیت بالینی، فرآیندی پیچیده و ترکیبی از مراحل مختلف ارزیابی است که در آن توانمندیهای دانشجو در زمینه کاربرد ماهرانه روش و استفاده از مهارت های بالینی برای حل مشکلات بیماران از طریق طراحی و اجرای برنامه های درمانی و مراقبتی وی اندازه گیری می شود که مهمترین چالشهای فرآیند آموزش محسوب میگردد، با توجه به نوپا بودن آزمون صلاحیت بالینی، ضروری است نسبت به شناخت مشکلات آن در زمینه کیفیت برگزاری اقدام تا در دوره های بعد آزمون مطلوبتری برگزار گردد از اینرو مطالعه حاضر با هدف بررسی رضایتمندی شرکت کنندگان در آزمون صلاحیت بالینی دانشگاه علوم پزشکی سمنان انجام شد.

روش کار: مطالعه حاضر از نوع توصیفی مقطعی در سال ۱۳۹۵ انجام و نمونه گیری بصورت تمام شماری بروی دانشجویان پزشکی شرکت کننده در دوره سوم (مرداد ماه) آزمون صلاحیت بالینی دانشگاه علوم پزشکی سمنان انجام شد. ابزار پژوهش پرسشنامه استاندارد ارسالی از وزارت متبوع بود. تجزیه و تحلیل داده ها با نرم افزار SPSS 19 انجام شد.

یافته ها: از ۴۳ نفر دانشجو شرکت کننده در آزمون ۴۲ نفر از دانشگاه علوم پزشکی سمنان و یک نفر از خارج دانشگاه که ۱۴ نفر مذکر و ۲۹ نفر مونث بودند. میانگین سن دانشجویان ۲۵،۴ سال بود. ۲۴٪ از دانشجویان اطلاع رسانی را در حد ضعیف و خیلی ضعیف و اکثر دانشجویان (۸۱٪) از مهیا بودن شرایط آزمون رضایتی در حد عالی و خوب داشته اند. ۸۶٪ دانشجویان رفتار کارکنان و مسئولان و نیز کیفیت فضای ایستگاه ها را عالی و خوب بیان نمودند که بیشترین میزا رضایت در آیتها را به خد اختصاص داده است. بیش از ۳۰٪ دانشجویان از کیفیت مولاژها ناراضی بوده اند. بیش از نیمی از شرکت کنندگان (۶۶٪ و ۶۷٪) درباره بیمارنما و نیز کمیت و کیفیت امکانات رضایت در حد خوب و عالی داشتند که برای رد دوم ۱۰٪ نارضایتی وجود داشت. و در سوال باز از دانشجویان درباره آزمون، عدم مطابقت آزمون با نحوه آموزش در دوران آموزش بالینی بیشترین نظر بود.

بحث و نتیجه گیری: برنامه ریزی از سوی گروه های آموزشی بالینی جهت ارتقای سطح مهارت کارآموزان و کارورزان رشته پزشکی می تواند در بهتر شدن عملکرد آن ها نقش بسزایی داشته باشد. تقویت مراکز مهارت های بالینی دانشگاه ها و تأمین نیروی انسانی کارآمد و تجهیزات و امکانات نیز از اهمیت ویژه ای برخوردار است.

کلید واژه ها: صلاحیت بالینی، آزمون، ارزیابی، سمنان، دانشجو

بررسی صلاحیت بالینی و ارتباط آن با اخلاق حرفه ای و سلامت معنوی پرستاران

and spiritual health Investigation clinical competence and its relationship with professional ethics in nurses

الهه رمضان زاده تبریز^{۱*}، بتول علیزاده تقی آباد^۱، آرزو اروچی^۲

^۱ مری، گروه پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی نیشابور، نیشابور، *e.ramezanzade@gmail.com

^۲ کارشناس ارشد آمار زیستی، گروه علوم پایه، دانشگاه علوم پزشکی نیشابور، نیشابور، ایران

زمینه و هدف: بررسی صلاحیت بالینی در حرفه پرستاری تعیین کننده کیفیت مراقبت از بیماران می باشد و با توجه به تقدم رعایت اصول اخلاقی بر امر مراقبت و لزوم وجود معنویت در هسته اصلی ارائه خدمات بهداشتی درمانی، مطالعه حاضر با هدف تعیین صلاحیت بالینی و ارتباط آن با اخلاق حرفه ای و سلامت معنوی در پرستاران شاغل بیمارستان های وابسته به دانشکده علوم پزشکی نیشابور انجام شد.

روش کار: پژوهش حاضر مطالعه ای توصیفی - همبستگی است که ۲۸۱ پرستار به روش نمونه گیری آسان از بهمن ماه ۱۳۹۴ تا خرداد ماه ۱۳۹۵ مورد بررسی قرار گرفتند. ابزار جمع آوری اطلاعات شامل پرسشنامه اطلاعات فردی، ابزار صلاحیت بالینی، پرسشنامه اخلاق در حرفه پرستاری و پرسشنامه سلامت معنوی بودند. داده ها پس از گردآوری با استفاده از نرم افزار آماری SPSS نسخه ۲۱ و روش های آماری توصیفی و آزمون آماری من ویتنی، کروسکال واریانس و ضریب همبستگی اسپیرمن مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته ها: میانگین نمره کلی خودارزیابی صلاحیت بالینی پرستاران $2/70 \pm 0/46$ از میانگین نمره کلی ۴ و نمره کلی اخلاق حرفه ای $1/35 \pm 0/14$ از میانگین نمره کلی ۲ و میانگین نمره کلی سلامت معنوی $3/59 \pm 0/61$ از ۶ بود که نشان دهنده سطح متوسط عملکرد افراد می باشد. همچنین میانگین نمره کلی ابعاد مختلف صلاحیت بالینی نشان داد که بعد مدیریت با میانگین $3/11 \pm 0/50$ دارای بالاترین نمره و بعد تفکر انتقادی با میانگین $2/07 \pm 0/24$ دارای پایین ترین میانگین در بین ابعاد صلاحیت بالینی پرستاران قرار دارد. با توجه نتایج آزمون همبستگی اسپیرمن بین صلاحیت بالینی و سلامت معنوی ارتباط مثبت و معناداری وجود داشت ($r=0/43$ $p<0/001$). بین اخلاق حرفه ای و سلامت معنوی نیز ارتباط مثبت و معناداری مشاهده شد ($p<0/001$) اما ارتباطی بین اخلاق حرفه ای و صلاحیت بالینی مشاهده نشد ($p>0/05$).

بحث و نتیجه گیری: ارزیابی صلاحیت بالینی پرستاران باید به عنوان یک برنامه مدون و به صورت سالانه انجام شود و از نتایج آن به منظور اعطای پروانه صلاحیت حرفه ای و اشتغال بکار و سطح بندی پرستاران بر اساس میزان صلاحیت بالینی و با هدف توزیع مناسب تر آنها در بخش های عمومی و تخصصی بستری استفاده شود. آگاهی مدیران و مسئولین از سطح صلاحیت بالینی، اخلاق حرفه ای و سلامت معنوی پرستاران شاغل در مراکز آموزشی - درمانی اطلاعات ارزشمندی برای طراحی برنامه های آموزش مداوم و اثر بخش و در نهایت ارتقای کیفیت خدمات پرستاری فراهم می سازد.

کلید واژه ها: صلاحیت بالینی - اخلاق حرفه ای - سلامت معنوی

بررسی میزان رضایتمندی دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تبریز در خصوص برگزاری آزمون صلاحیت بالینی

Tabriz University of Medical Sciences study students' satisfaction regarding clinical competence test

حمیدرضا مرتضی بگی، حمیده نوری اصل، فریبا عبدالهی*، مریم صفری، ناهید خوش مرام، عاطفه محمدزاده، رضا شیخ علیزاده

مرکز مهارت های بالینی دانشکده ی پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تبریز abdollahi138@gmail.com

زمینه و هدف: صلاحیت بالینی، شایستگی عملی و توانایی تلفیق دانش، مهارت‌ها، نگرش‌ها و ارزش‌ها در موقعیت‌های بالینی است. آزمون صلاحیت بالینی به صورت آسکی در پایان دوره‌ی پزشکی عمومی برای چهارمین بار به صورت رسمی از طرف وزارت بهداشت در دانشگاه‌های علوم پزشکی تا کنون برگزار شده است. هدف مطالعه‌ی حاضر بررسی میزان رضایتمندی دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تبریز از برگزاری آزمون صلاحیت بالینی در چهار دوره‌ی اخیر بود.

روش کار: در این مطالعه‌ی توصیفی تحلیلی از نوع مقطعی نظرات ۲۰۱ دانشجوی پزشکی شرکت کننده در چهار دوره‌ی آزمون صلاحیت بالینی که به صورت آسکی هر سه ماه توسط دانشکده‌ی پزشکی تبریز برگزار می‌شد، به صورت سرشماری با استفاده از پرسشنامه‌ی محقق ساخته روایی و پایایی شده بررسی گردید. پرسشنامه دارای ۴ لیکرتی در زمینه‌ی رضایتمندی از تجهیزات آزمون، اساتید آزمونگر و سوالات ایستگاه‌ها بود. به منظور توصیف و تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی و استنباطی در نرم افزار SPSS نسخه ۱۶ استفاده شد.

یافته‌ها: اکثریت دانشجویان شرکت کننده مونث بودند (۶۳٪). بیشترین میزان رضایتمندی دانشجویان از سوالات ایستگاه‌های آسکی (پروسیجرها) با میانگین $3/5 \pm 0/4$ بود. میانگین رضایت از اساتید آزمونگر $(2/1 \pm 0/2)$ و تجهیزات پزشکی $(1/5 \pm 0/6)$ به دست آمد. کمترین میزان رضایتمندی مربوط به تجهیزات آزمون آسکی مربوط به کیفیت مولاژها و محل برگزاری آزمون بود.

بحث و نتیجه‌گیری: یکی از مهمترین مراحل ارتقای آزمون صلاحیت بالینی مرحله ارزشیابی است و از مهم‌ترین اهداف ارزشیابی آگاهی از نظرات شرکت کننده‌ها می‌باشد تا از آن طریق در جهت رفع کاستی‌ها و ایجاد تحولات مثبت در برگزاری آزمون تلاش شود. نتایج نشان می‌دهد که با ارتقای کیفیت تجهیزات برگزاری آزمون و اختصاص محل مناسب برای برگزاری آزمون می‌توان سبب اتقای بیشتر کیفیت برگزاری آزمون و جلب رضایت دانشجویان شد.

کلید واژه‌ها: صلاحیت بالینی، دانشجویان پزشکی، رضایتمندی

بررسی نقاط قوت و ضعف برگزاری آزمون صلاحیت بالینی از دیدگاه دانشجویان پزشکی

Evaluation of strengths and weaknesses from the perspective of medical students' clinical competency test

حمیدرضا مرتضی بگی، حمیده نوری اصل، فریبا عبدالمهی*، مریم صفری، ناهید خوش مرام، عاطفه محمد زاده، رضا شیخ علیزاده

مرکز مهارت های بالینی دانشکده ی پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تبریز: abdollahi138@gmail.com

زمینه و هدف: یکی از مهم ترین مراحل برنامه ریزی آموزشی مرحله ارزشیابی است و از مهم ترین اهداف ارزشیابی برنامه های آموزشی آگاهی از نقاط ضعف و قوت برنامه ها بوده تا از آن طریق در جهت رفع کاستی ها و ایجاد تحولات مثبت در برنامه های آموزشی تلاش شود.

روش کار: در این مطالعه ی توصیفی تحلیلی از نوع مقطعی نظرات ۲۰۱ دانشجوی پزشکی شرکت کننده در چهار دوره ی آزمون صلاحیت بالینی که به صورت آسکی هر سه ماه توسط دانشکده ی پزشکی تبریز برگزار می شد، با استفاده از پرسشنامه ی محقق ساخته روایی و پایایی شده دارای سوالات باز در مورد نقاط قوت و ضعف آزمون و راهکارهای موثر در رفع این کاستی ها از نظر دانشجویان بررسی شد. به منظور توصیف و تحلیل داده ها از آمار توصیفی و استنباطی در نرم افزار SPSS نسخه ۱۶ استفاده شد.

یافته ها: اکثریت دانشجویان شرکت کننده (۷۶/۳٪) در آزمون تاثیر مثبت کارگاه های برگزار شده در مرکز مهارت های بالینی (۸۸/۹٪)، محتوای مناسب آزمون (۸۲/۸٪)، برخورد مناسب ممتحنین (۸۱/۶٪)، آشنایی قبلی با آزمون از طریق آزمون های برگزار شده در مرکز مهارت های بالینی (۷۸/۷٪) را از نقاط اصلی قوت و نزدیک بودن فاصله ایستگاه ها به هم (۶۶/۵٪)، عدم مطابقت مواد امتحانی با آموزش های ارائه شده (۵۹/۴٪)، عدم کیفیت مناسب مولاژها (۵۷/۴٪) و کمبود زمان برخی ایستگاه ها (۵۵٪) را از نقاط اصلی ضعف آزمون در چهار دوره ی برگزاری گزارش کردند. موثرترین راهکارهای ارائه شده جهت ارتقای کیفیت آزمون توسط دانشجویان نظارت مستقیم بر آموزش بخش ها مطابق با کوریکولوم آموزشی، توجه بیشتر بر آموزش روی سیمولاتورها در مراکز مهارت های بالینی، فراهم نمودن امکانات آموزشی خودآموز برای دانشجویان، تعیین منابع مطالعاتی ویژه آزمون و آشنایی بیشتر دانشجویان با روش های مختلف سوالات آزمون از جمله سوالات PMP بود.

بحث و نتیجه گیری: با توجه مسئولین آموزشی به یادگیری مهارت های عملی در مراکز مهارت های بالینی بر روی مولاژها و برگزاری آزمون های شبیه صلاحیت بالینی توسط گروه های آموزشی می توان سبب ارتقای دانش بالینی دانشجویان پزشکی شد.

کلید واژه ها: آزمون صلاحیت بالینی، دانشجویان پزشکی، نقاط قوت و ضعف

سمپار سراسری

ارزیابی

صلاحیت

بالینی